EINDRAPPORT

Onderzoek Signalen Kinderopvangtoeslag SZW

30 augustus 2020

2010-2014

"De verantwoordelijkheid voor de (correctheid van de) aanvraag ligt bij de aanvrager zelf."

2014-2017

Directe financiering: "Daarmee pakken we bovendien het soms – ik zou haast zeggen vaak – pijnlijke probleem van de terugvorderingen aan, waarbij mensen soms zeer forse bedragen moeten terugbetalen op een moment dat ze daartoe nauwelijks in staat zijn."

2018

Directe financiering of verbeteringen bij de Belastingdienst: "De kern is: waar schieten burgers het meeste mee op."

Inhoudsopgave

Voorwoord 4
1. Managementsamenvatting 5
2. Onderzoeksopdracht 6
3. Werkwijze 7
3.1. Gekozen onderzoeksmethode 7
3.2. Kwantitatief resultaat informatieonderzoek 8
4. Resultaten 9
4.1. Chronologische tijdlijn aangetroffen relevante documenten 10
4.2 Inhoudelijke samenvatting 11
Casus De Appelbloesem (2009-2014) 11
Nadere afstemming tussen Belastingdienst/Toeslagen en SZW – juli-augustus 2013 13
Directe financiering – september 2014 14
Expertmeetings 2014 15
De "kerstnota" – december 2014 tot april 2015 16
Voorbereiding op het algemeen overleg van 5 februari 2015 17
De Parel, februari 2015 17
Directe financiering kritisch onderzocht - 2015-2016 18
Opstelling ambtelijk SZW – 2017-2018 19
Besluitvorming 2018-2019 21
Slotbeschouwing 22
Bijlage 1: verantwoording onderzoek 23
Bijlage 2: de set zoektermen 29
Bijlage 3: vragenlijst persoonlijke gesprekken 32
Bijlage 4: aangetroffen relevante documenten voor zoekvraag 35

1893981 02176

Voorwoord

De Tweede Kamer heeft begin 2020 aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) gevraagd hoe SZW de afgelopen jaren is omgegaan met signalen van de Belastingdienst/Toeslagen over de eigen bijdrage voor de kinderopvang. Dit betreft signalen over het volledig terugvorderen van de kinderopvangtoeslag (kot) indien ouders de eigen bijdrage niet (volledig) hebben betaald.

Op 12 maart 2020 heeft staatssecretaris Van Ark van SZW in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven wat het eerste beeld is gegeven die vraag. Negen in dit kader relevante documenten zijn gedeeld met de Adviescommissie uitkering toeslagen onder voorzitterschap van de heer Donner. In diezelfde brief zegt zij de Kamer toe een nader onderzoek in te stellen naar mogelijk andere relevante stukken die nog niet zijn getraceerd. Vanwege de uitbraak van corona is dat nadere onderzoek direct na Pinksteren opgestart. In brieven aan de Kamer van 8 en 17 juni 2020 geeft de staatssecretaris van SZW een omschrijving van het nadere informatieonderzoek. Ook geeft zij aan ernaar te streven de resultaten rond 1 september aan de Kamer te sturen.

Ten behoeve van het documentenonderzoek is bij SZW op 3 juni 2020 een projectteam ingericht dat in krap drie maanden het onderzoek heeft opgezet en uitgevoerd. In de laatste week van augustus 2020 is dit eindrapport gestuurd aan de opdrachtgever van het onderzoek, de secretaris-generaal van SZW Loes Mulder. Dit rapport wordt door de staatssecretaris van SZW aangeboden aan de Tweede Kamer. De Auditdienst Rijk zal het onderzoek verifiëren.

In dit eindrapport staat na een managementsamenvatting (hoofdstuk 1), een weergave van de onderzoeksopdracht (hoofdstuk 2) en een beschrijving van de werkwijze (hoofdstuk 3) een tijdlijn van de aangetroffen relevante documenten (paragraaf 4.1), gevolgd door een inhoudelijke samenvatting van die documenten (paragraaf 4.2). In bijlage 4 zijn alle in de tijdlijn genoemde relevante documenten opgenomen, waar van toepassing ontdaan van persoonlijke gegevens van ambtenaren en niet ter zake doende onderwerpen. De overige bijlagen geven een verantwoording van het onderzoek (bijlage 1), een overzicht van de gehanteerde zoektermen (bijlage 2) en de vragenlijst zoals die gebruikt is in de gesprekken die zijn gevoerd met betrokken (oud)medewerkers (bijlage 3).

Ik wil op deze plaats mijn dank uitspreken aan de medewerkers van het projectteam, Doc-Direkt en SSC-ICT die het mogelijk hebben gemaakt dat dit onderzoek in een korte tijd kon worden opgezet, uitgevoerd en afgerond. En ook een dankwoord aan alle betrokken (oud)medewerkers van SZW die bereid zijn geweest mee te werken aan dit onderzoek.

Sicco Louw

ABD-interim

Projectleider signalen kot SZW

1. Managementsamenvatting

De vraag aan het projectteam was besluitvormende documenten te zoeken waaruit blijkt dat er signalen zijn uitgewisseld tussen de Belastingdienst (BD) en het ministerie van SZW over het terugvorderen van kinderopvangtoeslag in relatie tot het niet (volledig) voldoen van de eigen bijdrage door ouders. Er zijn 35 documenten aangetroffen die aan deze criteria voldoen. In deze documenten is te lezen dat op meerdere momenten overleg is gevoerd tussen medewerkers van de Belastingdienst, het ministerie van Financiën en het ministerie van SZW. Ook de bewindspersonen van SZW zijn over de problematiek van (hoge) terugvorderingen geïnformeerd. De terugvorderingen konden het tienvoudige bedragen van de door ouders te weinig betaalde eigen bijdrage. Daardoor kwamen met name gezinnen met lage inkomens in ernstige financiële problemen.

Dat het ministerie en de bewindspersonen van SZW op de hoogte waren van deze problematiek is niet verrassend. De afgelopen jaren hebben zowel de (oud)minister als de (oud)staatssecretaris van SZW hierover in de Tweede Kamer gesproken.[1] Tussen 2010 en 2014 spraken (drie) opeenvolgende ministers zich op dezelfde wijze hierover uit: de ouders zijn zelf verantwoordelijk voor een correcte aanvraag van kinderopvangtoeslag, ook als ze te goeder trouw de aanvraag uit handen hebben gegeven aan een gastouderbureau of (andere) kinderopvangorganisatie. De communicatie vanuit SZW in de richting van de Belastingdienst was in de geest van deze opstelling gericht op daadwerkelijke handhaving.

Vanaf 2014 kwam er in de documenten van SZW steeds meer erkenning voor de ernst van de gevolgen. Er werd geschreven over 'het soms pijnlijke probleem' van de hoge terugvorderingen, en later over 'schrijnende situaties' waarin sommige ouders zich bevonden.

Dit werd een van de argumenten om te werken aan een nieuw stelsel van financiering: de toeslag/tegemoetkoming in de kosten zou in dat stelsel niet meer aan ouders worden overgemaakt, maar rechtstreeks aan de instellingen die kinderopvang verzorgen.

Begin 2018 is een politiek besluit genomen om die stelselwijziging niet in te voeren en verbeteringen aan te brengen in de uitvoering bij de Belastingdienst van het bestaande stelsel voor kinderopvangtoeslag. Eind 2019 besluiten de staatssecretarissen van SZW en Financiën over te gaan tot proportioneel terugvorderen van de kinderopvangtoeslag als niet een (volledige) eigen bijdrage is betaald.

[1] Zie onder meer: Kamerbrief, vergaderjaar 2013–2014, 31 322, nr. 231; Verslag Algemeen Overleg 5-2-15, vergaderjaar 2014–2015, 31 322, nr. 273; Kamerstukken II, 2014-2015, 31 322, nr. 267

2. Onderzoeksopdracht

Naar aanleiding van de toezegging van de staatssecretaris van SZW aan de Kamer heeft de secretaris-generaal van SZW de volgende opdracht verstrekt aan het projectteam signalen kinderopvangtoeslag (kot):

Zoek documenten waarin sprake is van een uitwisseling van signalen van en met de Belastingdienst/Toeslagen over de problematiek van de eigen bijdrage en wat er met die signalen is gedaan. Het onderzoek richt zich op documenten die zien op de besluitvorming en formele informatievoorziening aan de bewindslieden en/of Tweede Kamer ten aanzien van (het standpunt van) SZW inzake de kinderopvangtoeslag in relatie tot de problematiek van de eigen bijdrage. Het onderzoek richt zich dus ook op de informatiepositie van de bewindspersonen van SZW en betreft verschillende formele documenten, die een betrouwbare basis vormen voor informatie over de gang van zaken destijds, te weten:

- stukken die navolgbaar de formele (hiërarchische) lijn hebben doorlopen
- mails die formeel ter informatie, advies en/of besluitvorming aan de ambtelijke leiding (afdelingshoofden, directeuren, DG, pSG, SG) en/of bewindslieden zijn gezonden
- vastgestelde verslagen

De focus van dit onderzoek zijn de signalen ten aanzien van de eigen bijdrage. CAF-gerelateerde informatie zal ook in beeld worden gebracht, voor zover die in deze zoektocht wordt aangetroffen.

Doe dit in ieder geval over de periode oktober 2012 tot en met oktober 2019. Voer hiertoe een informatiezoekopdracht uit in alle informatiesystemen van SZW.

Onderdeel van de zoekopdracht is het voeren van gesprekken met (oud) medewerkers, betrokken bij dit thema. De gesprekken hebben als doel om te komen tot nadere zoektermen en –bronnen die kunnen verwijzen naar documenten waarin signalen zijn opgenomen.

Het resultaat van het onderzoek is een overzicht van de in de informatiesystemen aangetroffen stukken die zien op de besluitvorming en formele informatievoorziening aan de bewindslieden en/of Tweede Kamer ten aanzien van (het standpunt van) SZW inzake de terugvorderingen van kinderopvangtoeslag in relatie tot de eigen bijdrage, naar aanleiding van signalen van de Belastingdienst/Toeslagen.

Het onderzoek is van 3 juni tot en met 31 augustus 2020 uitgevoerd door een projectteam. Een team van Doc-Direkt (onderdeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) heeft de zoektocht naar documenten uitgevoerd in de informatiesystemen van SZW. De andere leden van het projectteam hebben vervolgens de resultaten van die zoektocht beoordeeld op relevantie voor de onderzoeksvraag.

Het projectteam – waarvan de leden niet werkzaam zijn (geweest) op het domein van de kinderopvang - stond onder leiding van een projectleider die via ABD-interim is geworven. Het projectteam bestond verder uit een projectsecretaris, een strategisch adviseur, de recordmanager digitale informatiehuishouding, de projectleider van het Doc-Direkt-team en een informatiespecialist van Doc-Direkt. Het projectteam is tijdens het beoordelen van de zoekresultaten tijdelijk versterkt met drie medewerkers van SZW.

3. Werkwijze

3.1. Gekozen onderzoeksmethode

Algemeen digitaal document-managementsysteem SZW

Het algemeen digitaal document-managementsysteem bij SZW heet digidoc2 (hierna te noemen: digidoc). In dit systeem worden documenten uitgewisseld en kunnen deze ter goedkeuring worden voorgelegd aan leidinggevenden en bewindspersonen. Reacties op documenten kunnen ook in digidoc worden opgeslagen zodat dit systeem ook functioneert als digitaal archiefsysteem.

Vanaf mei 2013 worden alle formele besluitvormende documenten in dit systeem opgeslagen. Dit betreft dan de in de opdracht genoemde 'stukken die navolgbaar de formele (hiërarchische) lijn hebben doorlopen' alsook verslagen van bijvoorbeeld afstemmingsoverleggen tussen de BD en SZW.

Om de enkele miljoenen documenten die in digidoc zijn opgeslagen te doorzoeken op mogelijke relevantie voor dit onderzoek, heeft het projectteam gebruik gemaakt van het zoekinstrument dat binnen SZW beschikbaar is, "Zoek en Vind" geheten, vanaf nu afgekort tot Z&V. Met Z&V kun je documenten doorzoeken aan de hand van gerichte zoekvragen.

Om te komen tot gerichte zoekvragen heeft het projectteam:

a. Reeds openbaar gemaakte stukken gelezen van onder meer de adviescommissie uitvoering toeslagen (commissie Donner)[2], de Belastingdienst[3], de Audit Dienst Rijk (ADR)[4] en journalistiek onderzoeksplatform Follow the Money[5]
b. Gesprekken gevoerd met 28 betrokken (oud)medewerkers

Netwerkschijven

Alle organisatieonderdelen van SZW beschikken naast digidoc nog over een eigen netwerkschijf waarop documenten kunnen worden opgeslagen. Vaak betreft dit werkexemplaren/concepten van memo's, notities en verslagen. Het projectteam heeft met dezelfde zoekvragen ook een Z&V-opdracht uitgevoerd op netwerkschijven die bij SZW in gebruik zijn bij afdelingen/directies die zich met kinderopvang bezighouden.

Persoonlijke mailboxen

In de opdracht staat ook dat het projectteam moet kijken naar 'mails die formeel ter informatie, advies en/of besluitvorming aan de ambtelijke leiding (afdelingshoofden, directeuren, DG, pSG, SG) en/of bewindslieden zijn gezonden'. E-mails kunnen in digidoc worden gearchiveerd. Voor de zekerheid hebben we een Z&V-opdracht laten uitvoeren op de (bewaarde) mailbox van zestien mensen. Voor het vinden van relevante documenten zijn dezelfde zoekvragen in Z&V gebruikt.

[2] Zie voor informatie over de commissie en haar rapporten: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ontwikkelingen-belastingdienst/adviescommissie-uitvoering-toeslagen
[3] Zie onder meer: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/05/27/bd-adr-tijdlijn-60
[4] Zie voor het rapport van de ADR: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/03/12/rapport-caf-adr
[5] Zie www.ftm.nl, dossier kinderopvangtoeslag

1893981 02176

Gericht zoeken op aantal bekende momenten

Het projectteam heeft na het lezen van eerder openbaar gemaakte stukken een overzicht opgesteld waarin onder meer de momenten zijn opgenomen waarvan de Belastingdienst heeft aangegeven signalen aan SZW te hebben gegeven over de problematiek van de terugvorderingen van kinderopvangtoeslag als gevolg van het niet (volledig) betalen van de eigen bijdrage door ouders. Dit heeft geleid tot een aantal momenten in de zoekperiode van de opdracht, waar het projectteam - naast een algemene zoekopdracht in digidoc - gericht is gaan kijken in het archiefsysteem, de netwerkschijven en in de mailboxen. Bij het gericht zoeken is in de betrokken periode bijvoorbeeld specifiek gekeken naar opgeslagen verslagen en voorbereidingen op Kamerdebatten of Kamerbrieven.

Het projectteam heeft 2367 documenten en 1859 e-mails beoordeeld op de vraag of deze relevant zijn voor de onderzoeksvraag.

3.2. Kwantitatief resultaat informatieonderzoek

Via Z&V zijn in digidoc en op de onderzochte netwerkschijven 2367 documenten als mogelijke treffer[6] naar boven gekomen. In de mailboxen leidde de zoektocht tot 1859 mogelijke treffers.

Leden van het projectteam hebben al deze 4226 documenten beoordeeld op relevantie voor de onderzoeksopdracht. Het informatieonderzoek heeft 35 documenten opgeleverd die voldoen aan de onderzoeksvraag. Negen hiervan zijn eerder aan de Tweede Kamer aangeboden als bijlage bij de brief van de staatssecretaris van SZW op 28 april 2020[7] en deze zijn tevens verstrekt aan de commissie Donner (adviescommissie uitvoering toeslagen).

Het projectteam heeft in de doorlooptijd van het onderzoek 35 relevante documenten gevonden.

[6] Een treffer voldoet aan de zoektermenlijst. Dat betekent dat een document een combinatie van woorden of meerdere woorden bevat die in de zoektermenlijst zijn opgenomen. Een treffer is nog geen relevant stuk. Daarom zijn alle treffers afzonderlijk door het projectteam beoordeeld op relevantie voor de onderzoeksvraag.
[7] Kamerstukken II, 2019-2020, 31066 nr. 626, 28 april 2020.

1893981 02176

4. Resultaten

In de opdracht aan het projectteam is opgenomen dat de gevonden relevante documenten in een overzicht worden geplaatst. Het projectteam heeft ervoor gekozen dat op twee manieren te doen. In een tijdlijn staan de gevonden relevante documenten in chronologische volgorde. Daarnaast geeft het projectteam een inhoudelijke samenvatting van de documenten.

De 35 documenten zijn hierna weergegeven in een tijdlijn. In de tijdlijn is de volgende informatie opgenomen:

- datum van het document;
- soort document (*);
- indien van toepassing: van wie is het document en aan wie is het gericht;
- documentnummer zoals in dit eindrapport gebruikt in de inhoudelijke samenvatting (zie hierna).

(*) Op een ministerie worden verschillende soorten documenten gemaakt en gebruikt. In een *memo* of een *nota/notitie* kun je anderen informeren, advies geven of vragen een besluit te nemen over een bepaald onderwerp. Van overleggen worden in de regel *verslagen* gemaakt. Sommige onderdelen doen binnen het eigen onderdeel of de eigen directie schriftelijk verslag van actualiteiten en zetten dat in een *weekbericht*. Ter voorbereiding op overleggen kunnen *annotaties* worden gemaakt. Ter voorbereiding op publieke en politieke optredens van een bewindspersoon worden vaak *dossiers* gemaakt voor de betreffende bewindspersoon. Zo'n dossier kan bestaan uit *concept- spreekteksten en concept-antwoorden* op mogelijke vragen. Ook aan een finale versie van *Kamerbrieven* gaan concepten vooraf. Tot slot zien we *antwoorden op burgerbrieven* terugkomen in de relevante documenten.

Alle afzonderlijke relevante documenten zijn opgenomen in dit eindrapport, zie hiervoor bijlage 4. Hierbij zijn de persoonsnamen van ambtenaren en eventueel andere persoonlijke gegevens geanonimiseerd. Ook niet bij deze onderzoeksopdracht ter zake doende onderwerpen kunnen onleesbaar zijn gemaakt.

4.1. Chronologische tijdlijn aangetroffen relevante documenten

Datum	Document	Nr.
11-2-2013	Weekbericht van directie Kinderopvang o.a. over afstemmingsoverleg 7-1-2013	1
25-2-2013	Nota van directie KO aan de minister (SZW)*	2
27-5-2013	Nota van directie KO naar de directeur-generaal Werk (SZW) voor overleg 28 mei 2013 met de directeur-generaal Belastingdienst (FIN)	3
30-5-2013	Bericht van de directie Kinderopvang voor de ministerstafvergadering van 3 juni 2013 (rapportage)	4
19-6-2013	Weekbericht van de directie KO	5
3-7-2013	Weekbericht van de directie KO o.a. over afstemmingsoverleg 1 juli 2013	8
15-8-2013	Bericht voor de ministerstafvergadering van 19 augustus 2013	9a
19-8-2013	Verslag van de ministerstafvergadering van 19 augustus 2013	9b
24-1-2014	Antwoord van minister (SZW) op burgerbrief van 23 december 2013*	6
21-5-2014	Weekbericht van de directie Kinderopvang, o.a. verslag van expertmeeting 20 mei 2014	11
10-7-2014	Antwoord van minister SZW op burgerbrief	7a
19-9-2014	Spreekschetsen van ambtenaren aan minister voor AO 24-9-2014	10
3-11-2014	Antwoord van minister SZW op burgerbrief	7b
10-11-2014	Memo van de directie Kinderopvang gericht aan de DG Werk*	12a
21-11-2014	Agenda voor de expertmeeting van 21 november 2014	12b
21-11-2014	Presentatie van de expertmeeting van 21 november 2014	12c
5-12-2014	Bericht van directie KO over de expertmeeting voor de ministerstafvergadering van 8 december 2014 (rapportage)*	13
27-1-2015	Nota van directie KO aan minister voor AO van 5 februari 2015*	18a
4-2-2015	Aanvullend dossier van directie KO aan minister voor AO van 5 februari 2015*	18b
4-2-2015	Spreekschets van directie KO aan minister voor AO van 5 februari 2015*	18c
5-2-2015	Concept spreekschets van ambtenaren voor AO 5 februari 2015*	17
18-2-2015	Concept nota van directie KO voor Minister (versie 18 februari)	14
8-4-2015	Concept nota van directie KO voor Minister (versie 8 april)*	15
3-7-2015	Bericht van de directie KO voor de ministerstaf van 6 juli 2015 (rapportage)	19
24-8-2015	Spreekschets van directie KO voor minister voor AO 9 september 2015	20
14-6-2017	Bijdrage van directie KO aan dossier voor minister voor AO 21 juni 2017	21
19-3-2018	Annotatie door directie KO voor overleg DGW met DG B op 20 maart 2018	22
27-3-2018	Nota van directie KO ter voorbereiding op werkbezoek Stas SZW aan Belastingdienst	23
9-4-2018	Nota voor bewindsliedenoverleg, opgesteld door SZW 'in overleg met DUO en BD' aan staatssecretarissen SZW en FIN en minister OCW	24
10-6-2019	Mailbericht van de secretaris-generaal van SZW aan de secretaris-generaal van Financiën	25
2-10-2019	Reactie Stas op annotatie agenda 9 oktober	26a
2-10-2019	Bijlage bij nota over proportioneel terugvorderen	26b
11-10-2019	Mailbericht met terugkoppeling overleg 9 oktober staatssecretaris SZW en Fin	26c
15-10-2019	Reactie staatssecretaris op nota door directie KO n.a.v. verzoek adviescommissie	16a
15-10-2019	Mailbericht van de directeur Kinderopvang aan de secretaris van de adviescommissie	16b

** Documenten eerder gestuurd aan adviescommissie Donner (2020)*

1893981 02176

4.2 Inhoudelijke samenvatting

Hieronder volgt een samenvatting van de relevante documenten. De samenvattingen zijn genummerd. De nummers verwijzen naar de documenten in de tijdlijn en in de bijlage. Het bewuste document is met een kleur aangegeven. Soms staat er een nadere toelichting tussen de documenten; die toelichtingen zijn niet genummerd.

Casus De Appelbloesem (2009-2014)

Achtergrond: wat behelst de zaak De Appelbloesem?

In september 2010 ontstond publieke belangstelling voor kinderopvang via gastouderbureaus naar aanleiding van berichten over een concreet geval: De Appelbloesem. Tegen dit gastouderbureau bestonden verdenkingen van fraude. De FIOD rondde eind 2009 een vooronderzoek af. Daaruit bleek dat ouders die gebruik maakten van de diensten van De Appelbloesem mogelijk geen recht hadden op kinderopvangtoeslag. De Belastingdienst/Toeslagen informeerde ouders over het vooronderzoek en de gevolgen: de uitbetaling van kinderopvangtoeslag werd opgeschort in afwachting van nader onderzoek naar de rechtmatigheid van de betalingen. In september 2010 rondde de FIOD het (vervolg)onderzoek af. Daaruit bleek dat de fraude in de meeste gevallen heeft geleid tot onjuiste aanvragen voor kinderopvangtoeslag. Er is vastgesteld dat de vraagouders toeslagen hebben aangevraagd, terwijl in hun contract met De Appelbloesem was opgenomen dat ze geen eigen bijdrage hoefden te betalen. Er werden schriftelijk afspraken vastgelegd over een verdeling van de toeslag tussen het gastouderbureau, de gastouder(s) en de vraagouder(s).

Op 20 september 2010 besteedde het programma Radar aandacht aan de zaak. Daarin werd onder meer de suggestie gewekt dat ouders te goeder trouw waren, maar door het gastouderbureau misleid waren. De uitzending was aanleiding voor de Kamerleden Kooiman (SP) en Dezentjé Hamming (VVD) om vragen te stellen aan de ministers van OCW en Financiën[8]. In het antwoord op die vragen[9] benadrukte de minister van OCW (Rouvoet) mede namens de minister van Financiën (De Jager) dat de ouders zelf verantwoordelijk zijn voor een correcte aanvraag van kinderopvangtoeslag: *"Het is mogelijk dat ouders te goeder trouw de aanvraag uit handen hebben gegeven maar dat neemt niet weg dat de verantwoordelijkheid voor de aanvraag bij de ouders zelf ligt en niet bij het gastouderbureau."* De volgende beleidsverantwoordelijke minister, Kamp (SZW), nam diezelfde lijn over, in een brief aan de Tweede Kamer, d.d. 20 januari 2011: *"Het is mogelijk dat toeslagaanvragers te goeder trouw de aanvraag uit handen geven. Dat neemt echter niet weg dat de verantwoordelijkheid voor de (correctheid van de) aanvraag bij de aanvrager zelf ligt."*[10]

Eerder openbaar geworden documenten

Over de zaak De Appelbloesem zijn al eerder documenten in de openbaarheid gekomen. Het journalistenplatform Follow The Money publiceerde diverse documenten van het ministerie van Financiën. De Correspondent diende op 20 februari 2020 een Wob-verzoek in bij het ministerie van Financiën. Dat ministerie maakte op 12 maart 2020 in antwoord op dat Wob-verzoek 24 documenten openbaar[11] (een deel van die documenten was door Follow The Money al openbaar

[8] Tot 14 oktober 2010 was de minister van OCW politiek verantwoordelijk voor het thema kinderopvang, daarna ging die verantwoordelijkheid over naar de minister van SZW.
[9] Aanhangsel van de Handelingen, Tweede Kamer, 2010-2011, nrs. 209 en 210.
[10] Kamerstukken II, 2010-2011, 31322 nr. 116, 20 januari 2011.
[11] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2020/03/12/besluit-wob-verzoek-inzake-kinderopvangtoeslag-en-eigen-bijdrage

gemaakt). Uit de stukken bleek dat de uitvoerende instantie, Belastingdienst/Toeslagen, in oktober en december 2012 aan de toenmalige staatssecretaris van Financiën (Weekers) varianten voorlegde om de terugvordering minder drastisch te maken met het oog op voorziene 'maatschappelijk en publicitair enorme gevolgen'. Gevraagd werd om een akkoord van de staatssecretaris op het voorstel om de kinderopvangtoeslag terug te vorderen tot de hoogte van de (wettelijk verplichte) eigen bijdrage. Bij akkoord, zou Belastingdienst/Toeslagen afstemming zoeken met het verantwoordelijke beleidsdepartement, SZW. De staatssecretaris ging hiermee akkoord. Dit is voor het onderhavige informatieonderzoek het startpunt van de zoektocht naar besluitvormende documenten bij SZW waarin sprake is van een uitwisseling van signalen en het mogelijke vervolg wat hierop is ingezet.

Welke documenten zijn in de archieven van SZW gevonden?

Over de casus De Appelbloesem zijn in de archieven van SZW acht documenten gevonden. Een korte samenvatting van deze documenten:

1. Op 7 januari 2013 vond een regulier afstemmingsoverleg tussen SZW en de Belastingdienst plaats (dit overleg heet afgekort ARO). In **een intern weekbericht** deed de directie Kinderopvang (KO, de beleidsdirectie bij SZW) verslag van dat overleg.[12] Op de agenda stonden onder meer de consequenties van de uitspraak van de Raad van State van 19 december 2012. Een ouder had hoger beroep ingesteld tegen het besluit van de Belastingdienst om de volledige kinderopvangtoeslag over 2009 terug te vorderen. Het weekbericht meldt over de uitspraak: *"Ouders die de kinderopvang via De Appelbloesem lieten regelen, moeten de Belastingdienst te veel ontvangen kinderopvangtoeslag terugbetalen. Omdat de ouders niet kunnen aantonen een eigen bijdrage te hebben betaald, wordt gesteld dat de ouders in het geheel geen kosten hebben gemaakt en wordt op die grond de volledige kinderopvangtoeslag teruggevorderd. De Belastingdienst zag in de uitspraak het bewijs dat een goede controle op de rechtmatigheid van de kinderopvangtoeslag inzake de gastouderopvang ('kleinschalige familieopvang') niet goed mogelijk is. Nader overleg tussen KO en de Belastingdienst hierover volgt."*

2. In **een interne nota** van 25 februari 2013 werd de minister van SZW op de hoogte gesteld van de uitspraak van de Raad van State[13]. De nota focust op een specifiek aspect in die uitspraak: het is niet verboden dat gastouders de door hen ontvangen vergoeding voor de kinderopvang via een schenking teruggeven aan de ouders van de kinderen, mits die schenking afzonderlijk zichtbaar geregeld is, en dus niet via een verrekening met gesloten beurzen (zoals het geval was bij de cliënten van De Appelbloesem). Over de (forse) terugvorderingen staat in de nota: *"Voor ouders die ten onrechte ontvangen toeslag moeten terugbetalen zijn de uitspraken van de RvS zuur. Het gaat veelal om grote bedragen. Onduidelijk is of ouders zich voldoende hadden vergewist van de regels."*

3. Op 27 mei 2013 stuurde de directie KO **een interne nota** naar de directeur-generaal Werk bij SZW (verder te noemen: DG Werk), ter voorbereiding op een overleg met de directeur-generaal Belastingdienst van Financiën[14]. Ook deze nota besteedt vooral aandacht aan de uitspraak van de Raad van State dat het niet verboden is dat gastouders de door hen ontvangen vergoeding terugschenken. In de nota aan de DG Werk schrijft de directie KO: *"De mogelijkheid van schenking komt niet aan het principe van de verplichte eigen bijdrage in de Wko. Aanpassing van de Wko op dit punt is niet noodzakelijk."* Verder merkt de schrijver van de nota op: *"De Belastingdienst wijst erop dat de publieke opinie zich tegen het incasseren van ten onrechte uitgekeerde toeslagen aan 'hardwerkende Nederlanders' kan keren, terwijl Bulgaren de Belastingdienst oplichten."*

4. Op 28 mei 2013 vond het overleg plaats tussen de DG Werk van SZW en de DG Belastingdienst van Financiën. Over de uitkomsten van dit overleg is door de directie

[12] Zie bijlage 4, document 1.
[13] Zie bijlage 4, document 2.
[14] Zie bijlage 4, document 3.

1893981 02176

Kinderopvang (KO) van SZW **een bericht**[15] opgesteld **voor de ministerstafvergadering** van 3 juni 2013 (het wekelijkse overleg van de beide bewindspersonen met de ambtelijke leiding en staffunctionarissen). Het bericht richt zich tot de minister van SZW: *"DG Werk heeft, conform uw eerdere standpuntbepaling in deze, instemming gegeven aan het starten met de invordering door de Belastingdienst van ten onrechte verstrekte kinderopvangtoeslag aan ouders in de Appelbloesem zaak."* Over die eerdere standpuntbepaling van de minister zijn geen documenten gevonden.

5. Kort daarna verscheen er **een weekbericht**[16] van de directie KO met dezelfde strekking, 19 juni 2013: *"DG Werk geeft aan dat de Belastingdienst moet beginnen met het invorderen van ten onrechte ontvangen kinderopvangtoeslag in de Appelbloesem zaak. De systematiek van de eigen bijdrage in de Wko blijft ook na de uitspraak van de RvS overeind."* Het bericht vervolgt met: *"De Belastingdienst verwacht veel onvrede bij de mensen die het betreft, ook gezien de Bulgarenfraude. DG Werk houdt rug recht en is van mening dat desondanks de invordering moet starten. DG Werk en DG Belastingen benadrukken het klaar hebben van een goede gezamenlijke communicatie alvorens de invordering daadwerkelijk start."*

6. De minister ontving in 2013 en 2014 enkele brieven van door De Appelbloesem gedupeerde burgers. In de archieven is allereerst een brief aangetroffen van een (schoon)moeder van een echtpaar dat een fors bedrag aan ontvangen kinderopvangtoeslag terug moest betalen (ruim 30.000 euro), d.d. 23 december 2013. In zijn **antwoord**[17] van 24 januari 2014 **op** deze **burgerbrief** toont de minister begrip voor de hulpvraag, en legt hij uit dat hij als minister niet in individuele gevallen kan treden.

7. Een echtpaar dat ruim 8000 euro moest terugbetalen kreeg **een** vergelijkbaar **antwoord**[18] (d.d. 10 juli 2014). Het echtpaar beantwoordde de brief van de minister met een tweede brief, waarin benadrukt werd dat het niet om een individueel probleem gaat: ongeveer 1200 ouders zouden door De Appelbloesem gedupeerd zijn. Zo schrijft het echtpaar: *"Maar had je van ouders in 2008 of 2009 kunnen vragen om de juiste interpretatie van de wet te begrijpen terwijl de Raad van State pas in 2013 die interpretatie zou geven? En had de Belastingdienst niet ernstig gefaald, omdat ze jarenlang voorschotten bleef verstrekken zonder te controleren of de aanvragen wel klopten? Als de Belastingdienst adequaat had gewerkt, hadden ouders tijdig maatregelen kunnen nemen, zoals ontbinding van hun overeenkomst met De Appelbloesem."* De minister toont in zijn **antwoordbrief**[19] van 3 november 2014 opnieuw begrip voor de hulpvraag, en vervolgt: *"Als minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid kan ik echter niet in individuele gevallen treden, ook al betreft het meerdere gevallen"*. Verder benadrukt de minister het punt dat eerder door zijn voorgangers is gemaakt: *"Daarnaast is de aanvrager van een toeslag zelf verantwoordelijk voor de aanlevering van de juiste gegevens en het tijdig doorgeven van wijzigingen aan de Belastingdienst."* Ook meldt de minister dat zijn collega op het ministerie van Financiën *"druk bezig is om te kijken hoe een en ander in de toekomst beter kan"*.

Nadere afstemming tussen Belastingdienst/Toeslagen en SZW – juli-augustus 2013

Na de besluitvorming in het overleg tussen de twee betrokken DG's (28 mei 2013) ging de Belastingdienst/Toeslagen aan de slag met het terugvorderen van kinderopvangtoeslag. De terugvordering kon betrekking hebben op meerdere jaren, waardoor het totale bedrag aan terugvorderingen hoog op kon lopen (tot wel tienduizenden euro's[20]). Ook bleek dat De Appelbloesem geenszins uniek was: er waren meer bureaus die adverteerden met 'gratis

[15] Zie bijlage 4, document 4.
[16] Zie bijlage 4, document 5.
[17] Zie bijlage 4, document 6.
[18] Zie bijlage 4, document 7a.
[19] Zie bijlage 4, document 7b.
[20] Zie punt 12.

kinderopvang'. De Belastingdienst/Toeslagen zocht daarna weer afstemming met de directie KO. Afgesproken werd een gezamenlijke bijeenkomst te organiseren van alle betrokken ambtenaren bij Financiën en SZW.

8. In **een weekbericht**[21] van de directie KO voor week 27 in 2013 werd gemeld dat er op 1 juli 2013 afstemmingsoverleg had plaatsgehad tussen KO en de Belastingdienst: *"Op de agenda stond onder meer de problematiek van het aanbieden van gratis kinderopvang door de markt en de wettelijke verplichting van de eigen bijdrage voor ouders die kinderopvangtoeslag ontvangen. De markt kent steeds meer instellingen die kortingen aanbieden om mensen te trekken. Hierdoor ontstaan situaties die tot terugvorderingen leiden van de eigen bijdrage[22]. Om deze problematiek bij de kop te pakken, stelde de Belastingdienst voor een gezamenlijke expertmeeting over dit onderwerp te organiseren, om sanctiebeleid, juridische aspecten, uitvoeringsvragen en de beleidsmatige kant van de gratis kinderopvang aan bod te laten komen. De Belastingdienst neemt het initiatief voor deze bijeenkomst."*

9. In **een bericht**[23] **voor de ministerstafvergadering** van 19 augustus 2013 schreef de directie Kinderopvang: *"Sinds enige tijd adverteren verschillende kinderopvanginstellingen met 'gratis kinderopvang' voor ouders met een laag inkomen of die hun baan zijn kwijt geraakt. Wat de instellingen veelal aanbieden, is het niet in rekening brengen van de eigen bijdrage die ouders moeten betalen na de toeslag. Daarmee lijkt het voor de ouders gratis."* Opgemerkt werd dat dit in strijd is met de wet. Het bericht vervolgt: *"Ouders die (ook al is het onwetend) gebruik maken van de bovengenoemde optie, kunnen van de Belastingdienst dan ook een volledige terugvordering van de toeslag krijgen. Tot op heden werd deze 'truc' sporadisch gebruikt, bijvoorbeeld in de Appelbloesem-casus. Nu zien we onder de druk van teruglopende vraag steeds meer onwetende instellingen dit aanbieden om klanten aan zich te binden. Zodra wij of de Belastingdienst via de media of andere wijze horen van dergelijk aanbod, nemen we actief en rechtstreeks contact op met de ondernemers om hen op de risico's te wijzen. Ondernemers passen hun aanbod tot nu toe gelijk aan. Daarnaast zijn de Brancheorganisatie en Boink ook gewezen op dit punt en lichten ze ondernemers en ouders voor over de regels."* Het bericht sluit af met: *"De Belastingdienst en SZW gaan binnenkort met elkaar om tafel om de ontwikkelingen van gratis kinderopvang en hoge kortingen met elkaar te bespreken. We zullen dan spreken over de noodzakelijke communicatie/ voorlichting maar ook over de bestaande beleidslijn. Het heffen van een eigen bijdrage is door de Raad van State bevestigd maar er bestaat een gelijkgestemd gevoel intern dat het volledig terugvorderen van de toeslag in geval van onwetend handelen, een zeer forse straf is"*. Volgens het **verslag van deze ministerstafvergadering**[24] reageerde de minister als volgt: *"Minister onderstreept hierbij het belang van goede voorlichting aan ouders en ondernemers."*

Directe financiering – september 2014

Vanaf 2014 werkte SZW aan een alternatief stelsel voor de kinderopvangtoeslag: directe financiering. In het kort kwam dat voorstel erop neer dat de overheid de middelen voor de opvang niet meer aan ouders over zou maken, maar rechtstreeks (vandaar het woord 'directe') aan de kinderopvanginstellingen. De problemen van soms forse terugvorderingen vormden onderdeel van de motivering voor dat beoogde nieuwe stelsel. Het algemeen overleg (AO) van 24 september 2014 was een van de eerste gelegenheden waarop minister Asscher een toelichting gaf op dit idee.

10. In de door zijn ambtenaren voorbereide **spreekschetsen**[25] stond een duidelijke erkenning van het probleem van de forse terugvorderingen: *"Daarom werkt het kabinet nu voor de kinderopvangtoeslag aan een overgang naar een rechtstreekse bekostiging van instellingen.*

---

[21] Zie bijlage 4, document 8.

[22] Waarschijnlijk is 'van de eigen bijdrage' een vergissing: het ging om terugvordering van (alle) eerder verstrekte kinderopvangtoeslag.

[23] Zie bijlage 4, document 9a.

[24] Zie bijlage 4, document 9b.

[25] Zie bijlage 4, document 10.

Ouders houden recht op een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang, maar het geld wordt rechtstreeks overgemaakt aan de instellingen. Met het voorstel wil het kabinet bereiken dat het stelsel minder gevoelig is voor fouten en ook minder mogelijkheden biedt voor fraude. Het voorstel pakt bovendien het soms pijnlijke probleem van terugvorderingen aan, waarbij mensen soms zeer forse bedragen moeten terugbetalen." Tijdens het debat benadrukte de minister dat laatste, zo blijkt uit de Kamerstukken: *"Daarmee pakken we bovendien het soms – ik zou haast zeggen vaak – pijnlijke probleem van de terugvorderingen aan, waarbij mensen soms zeer forse bedragen moeten terugbetalen op een moment dat ze daartoe nauwelijks in staat zijn."*[26]

Expertmeetings 2014

Het projectteam heeft in de archieven documenten aangetroffen over twee zogeheten expertmeetings in 2014: thematische bijeenkomsten met specialisten van SZW, Financiën (directoraat-generaal Belastingen) en de Belastingdienst.

11. De eerste, op 20 mei 2014, ging over de vraag welke uren voor toeslag in aanmerking komen: gaat het om aangeboden, betaalde, afgenomen of om daadwerkelijk gebruikte uren? In **een weekbericht** van de directie Kinderopvang wordt verslag gedaan van deze bijeenkomst. In deze expertmeeting is niet gesproken over terugvorderingen.[27]

12. In een expertmeeting in november kwamen de terugvorderingen aan de orde. In **een memo**[28] van de directie Kinderopvang gericht aan de DG Werk, d.d. 10 november 2014, werd gemeld dat de expertmeeting op 21 november van dat jaar zou plaatsvinden. Uitgenodigd waren opnieuw medewerkers van Financiën (inclusief Belastingdienst) en SZW. De thematiek wordt in dit memo als volgt omschreven: *"Volgens de Belastingdienst is de eigen bijdrage (te) knellend voor de uitvoering van de kinderopvangtoeslag. SZW staat op het standpunt dat een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de kosten van kinderopvang past in het belang dat gehecht wordt aan kwalitatief goede kinderopvang; kinderopvang is niet gratis."* De vergaderstukken[29] voor de expertmeeting van 21 november 2014 waren summier: **een beknopte agenda en een lijst deelnemers** (vier medewerkers van Financiën en vijf van SZW) en **een powerpointpresentatie** van de Belastingdienst/Toeslagen. Daarin vinden we deze tekst: *"Niet (volledig) betalen EB werkt als knock-out criterium."* Met andere woorden: als (een deel van) de eigen bijdrage niet betaald wordt, wordt de volledige kinderopvangtoeslag over dat jaar teruggevorderd. De presentatie geeft een rekenvoorbeeld dat erop neerkomt dat het niet betalen van een paar duizend euro aan eigen bijdrage met zich mee kan brengen dat tienduizenden euro's aan kinderopvangtoeslag wordt teruggevorderd.

13. De directie Kinderopvang maakte **een bericht**[30] over deze expertmeeting **voor de ministerstafvergadering** van 8 december 2014. Het bericht besluit als volgt: *"De Belastingdienst gaf bij de expertmeeting twee argumentaties (…) om de huidige wet- en regelgeving aan te passen:*

    - *Proportionaliteit: In hoeverre is de terugvordering proportioneel ten opzichte van achterstallige betaling van de eigen bijdrage?*
    - *Onwetendheid: Kan een burger redelijkerwijs weten dat hij een eigen bijdrage moet betalen?*

[26] Kamerstukken II, 2014-2015, 31 322, nr. 267, blz. 18.
[27] Zie bijlage 4, document 11.
[28] Zie bijlage 4, document 12a.
[29] Zie bijlage 4, documenten 12b en 12c.
[30] Zie bijlage 4, document 13.

1893981 02176

Deze en andere argumentaties worden de komende tijd getoetst op effectiviteit, houdbaarheid en noodzakelijkheid. Gestreefd wordt u nog voor het kerstreces te informeren over de diverse oplossingsrichtingen."

De "kerstnota" – december 2014 tot april 2015

Uitkomst van de expertmeeting van november 2014 was dat SZW de minister op de hoogte zou stellen van de problemen zoals geschetst door de Belastingdienst/Toeslagen. Volgens eerder door het ministerie van Financiën (en Follow The Money) openbaar gemaakte stukken kreeg de minister van SZW voor de kerstdagen van 2014 een nota over deze problematiek. Uit digidoc, het digitale documentmanagementsysteem bij SZW, blijkt dat er wel een begin is gemaakt met de nota, maar blijkt niet dat de nota aan de minister is gestuurd. We hebben aan de hand van documenten in het archief een reconstructie gemaakt van de voortgang.

14. In digidoc is terug te vinden dat de beleidsmedewerker die met deze taak werd belast, hiermee een begin heeft gemaakt op 10 december 2014. Op 18 februari 2015 plaatste hij een **conceptversie**[31] **van de nota** in digidoc. Deze versie was nog niet afgestemd met andere afdelingen van het ministerie. Onder het kopje 'aanleiding' schreef de beleidsmedewerker: *"De staatssecretaris van Financiën heeft aangegeven in de uitvoering geen discretionaire ruimte te hebben om terugvorderingen te matigen, als blijkt dat ouders met ko-ondernemers*[32] *in zee gaan die hen onjuist voorgelicht hebben. Met ambtelijk financiën is een aantal mogelijke oplossingsrichtingen verkend die in deze nota aan u voor worden gelegd en nog nader uitgewerkt dienen te worden."* En onder het kopje 'beslispunten/advies/beslistermijn': *"Voelt u voor het verkennen van het uitbreiden van de discretionaire bevoegdheid van de staatssecretaris van Financiën, zodat ouders die geen eigen bijdrage hebben betaald en te goeder trouw gehandeld hebben geholpen kunnen worden?"* Verderop in de nota schetste hij de problemen als volgt:

    - *"Hoge terugvorderingen van tienduizenden euro's omdat de eigen bijdrage niet is betaald, zorgen ervoor dat ouders, vaak onderaan het loongebouw, diep in de schulden komen. Gemeenten wijzen op de maatschappelijke problematiek die dit met zich meebrengt.*
    - *De impact op de betreffende individuele huishouden[s] is dermate groot [...] dat alle kinderopvangtoeslag terugbetalen als enkel de eigen bijdrage niet is betaald als disproportioneel wordt ervaren.*
    - *Daarnaast is het de vraag of deze restrictieve uitleg van de wet de wetgever wel voor ogen heeft gestaan."*

15. Na 17 februari 2015 wordt gewerkt aan volgende versies. De **laatste versie**[33] is van 8 april 2015. Zowel de aanleiding als de beslispunten waren in die tussentijd gewijzigd. Over de aanleiding zegt deze laatste versie: *"De actualiteit op dit beleidsterrein met terugvorderingszaken en een aantal recente uitspraken van de Raad van State, noopt ons om na te denken over de effectiviteit van een onderdeel van de Wet kinderopvang: ouders die om diverse redenen geen kosten voor kinderopvang maken. In deze nota wordt u een aantal oplossingsrichtingen voorgelegd, die inspelen op de actualiteit van ouders die toeslag moeten terugbetalen."* De beslispunten: *"Stemt u in om, samen met ambtelijk Financiën, te onderzoeken op welke wijze de gevolgen van terugvorderingen kinderopvangtoeslag voor ouders minder groot kunnen zijn. Dit vergt een nauwkeurige juridische analyse van uitspraken van de Raad van State en een financiële analyse om de gevolgen van eventuele matiging te kunnen inschatten. Misbruik en oneigenlijk gebruik van de kinderopvangtoeslag zal altijd bestreden dienen te worden."* De heldere probleemschets uit de eerste versie kwam in deze laatste versie niet meer voor.

---

[31] Zie bijlage 4, document 14.
[32] Ko staat voor: kinderopvang.
[33] Zie bijlage 4, document 15.

1893981 02176

De laatste handelingen ten aanzien van deze nota vonden in oktober 2015 plaats. Uit digidoc blijkt dat iemand met de bevoegdheid om namens de directeur de nota goed of af te keuren (maar niet de directeur zelf) de auteur van de nota heeft gevraagd de nota te archiveren. Dat is gebeurd op 26 oktober 2015.

16. Volgens de werkstroom in digidoc heeft de nota de minister niet bereikt. Dat is ook de conclusie van een eerdere exercitie binnen SZW. In het najaar 2019 is naar aanleiding van een verzoek van de adviescommissie uitvoering toeslagen (*commissie Donner*) door een beleidsmedewerker van de directie Kinderopvang een reconstructie gemaakt op basis van raadpleging van archiefstukken en gesprekken met (oud-)collega's. Dat leidde op 2 oktober 2019 tot **een nota aan de staatssecretaris**[34] met als verklaring: *"De nota is echter na het ARO van april weer ingetrokken, omdat nog niet al het vooronderzoek was afgerond."* Meer uitleg volgde **in een mailbericht**[35] van de directeur Kinderopvang aan de secretaris van de adviescommissie, d.d. 15 oktober 2019, met als belangrijkste conclusies: *"De concept-nota lijkt niet aangeboden te zijn aan de SZW-bewindspersoon, omdat beide departementen het er over eens waren dat de geboden oplossing nog nader onderzocht moest worden. (...) De geboden oplossing leek ook intern Financiën/Belastingdienst een discussie los te maken. De concept-nota lijkt daarna door de actualiteiten (fraudezaken Appelbloesem en de Parel) te zijn overspoeld en is op de achtergrond geraakt."* Verderop in het mailbericht wordt opgemerkt: *"(...) kan de conclusie getrokken worden dat (...) de bedachte oplossing nog onvoldoende uitgekristalliseerd was tussen beide departementen. Verder overleg moest nog plaatsvinden alvorens richting bewindspersoon kon worden gegaan. De oplossing van verruimen van beleidsruimte voor de Belastingdienst bracht ook bij Financiën zelf discussie teweeg. (...) Er is gesproken over discretionaire bevoegdheid, de complexiteit hiervan en dat nader onderzoek nodig is."* Er is geen verslag gevonden van een vervolgoverleg tussen medewerkers van de Belastingdienst en SZW waaruit blijkt dat de nota kon worden ingetrokken. Dit blijkt wel uit een bericht voor de ministerstaf uit juli 2015[36].

Voorbereiding op het algemeen overleg van 5 februari 2015

17. Op 5 februari 2015 vond in de Tweede Kamer een algemeen overleg (AO) plaats over kinderopvang. In de voorbereiding daarop ontving de minister een nota van de directie KO, met als bijlagen een aantal spreekschetsen die de minister zou kunnen gebruiken tijdens het AO. **Een spreekschets** over de eigen bijdrage en de problematiek van de terugvorderingen[37] is wel opgesteld, maar maakte geen onderdeel uit van het pakket dat naar de minister ging. Uit die spreekschets: *"Kinderopvang is een hoogwaardig product, waarvan voor de gebruiker duidelijk moet zijn dat er een prijs (eigen bijdrage) voor betaald dient te worden. Ik ben wel met de staatssecretaris van Financiën in overleg, of en zo ja op welke wijze de scherpe kantjes van het systeem van de eigen bijdrage afgehaald kunnen worden, als daarmee grote terugvorderingen aan onwetende ouders voorkomen kunnen worden. Daarbij kijk ik onder meer naar het proportionaliteitsbeginsel. Is de mate van inbreuk op het individuele geval niet groter dan het beoogde doel? Indien daar aanleiding toe is, zal ik uw Kamer informeren over de uitkomsten van dat overleg."*

De Parel, februari 2015

Volgens de werkstroom in digidoc hebben de kerstnota en de bovenstaande spreekschets de minister niet bereikt. In februari 2015 kwam een andere grote fraudezaak in de publiciteit. Het tv-

[34] Zie bijlage 4, document 16a.
[35] Zie bijlage 4, document 16b.
[36] Zie punt 19.
[37] Zie bijlage 4, document 17.

1893981 02176

programma Opgelicht berichtte over De Parel[38]. Ook naar deze organisatie voor kinderopvang liep een onderzoek van de FIOD. De Parel bood ouders met een inkomen onder de 52.000 euro gratis kinderopvang aan. Net als bij De Appelbloesem moesten ook bij De Parel sommige ouders tienduizenden euro's terugbetalen.

18. De dag voor het AO van 5 februari 2015 stuurde de directie Kinderopvang **een spreekschets** naar de minister over deze problematiek[39]. Daarin werd nog eens herhaald hoe de systematiek werkte: *"Het niet volledig betalen van alle kosten die een ouder maakt voor de opvang van zijn kinderen in een geregistreerde opvanginstelling, leidt ertoe dat de ouder geen recht heeft op de kinderopvangtoeslag en de kinderopvangtoeslag in zijn geheel moet worden terugbetaald."* Tijdens het AO drukte de minister zich in vergelijkbare bewoordingen uit: *"Een ouder heeft de plicht om aan te tonen dat hij daadwerkelijk kosten voor de kinderopvang heeft gemaakt. Als blijkt dat die ouder niet kan voldoen aan die verplichting, dan heeft dat consequenties. Dan is er namelijk geen recht op toeslag."*[40]

19. In 2015 heeft de staatssecretaris van Financiën (Wiebes) twee maal de Tweede Kamer geïnformeerd over de zaak De Parel.[41] De tweede brief, d.d. 1 juli 2015, was aanleiding voor **een bericht**[42] van de directie Kinderopvang **ten behoeve van de ministerstaf** van 6 juli 2015. Volgens dat bericht was de Belastingdienst niet meer geïnteresseerd in een grotere discretionaire ruimte: *"De zaak bij De Parel is directe aanleiding geweest voor ambtelijke overleggen tussen medewerkers van DG Belastingen, de Belastingdienst en SZW. Financiën liep aan tegen de hoge terugvorderingen voor mensen die niet aan de voorwaarden voldaan hadden voor het ontvangen van kinderopvangtoeslag. Bijvoorbeeld omdat ze hun eigen bijdrage niet hadden betaald. De Wet kinderopvang schrijft dan voor dat alle ontvangen [bedragen] aan kinderopvangtoeslag terugbetaald [dienen] te worden en niet alleen het bedrag ter hoogte van de eigen bijdrage. Dat leidde in het geval van De Parel tot hoge terugvorderingsbedragen voor sommige ouders. De staatssecretaris van Financiën zou in die gevallen de mogelijkheid willen hebben om terugvorderingen in voorkomende gevallen te kunnen matigen. Nu de Belastingdienst alle zaken bij De Parel heeft afgehandeld, blijkt dat het merendeel van de ouders niet aan de voorwaarden voor het ontvangen van de kinderopvangtoeslag voldeed en dat overtredingen diverser waren dan alleen het niet betalen van de eigen bijdrage. Het niet stopzetten van de kinderopvangtoeslag nadat er geen kinderopvang meer plaatsvindt, is een stevige overtreding die geen matiging van een terugvordering zou moeten rechtvaardigen. Die mogelijkheid is geen prioriteit meer voor de staatssecretaris van Financiën."*

20. Over de kwestie van De Parel werd ook **een spreekschets**[43] voor de minister opgesteld ter voorbereiding op het algemeen overleg in de Tweede Kamer op 9 september 2015. In de spreekschets ligt de nadruk op de overtreding van de regels door het merendeel van de betrokken ouders. In het AO volgde de minister de geschetste lijn.

Directe financiering kritisch onderzocht - 2015-2016

In de voorbereiding op het beoogde nieuwe stelsel van directe financiering werden in 2015 en 2016 enkele rapporten van deskundigen uitgebracht.

---

[38] Het programma is volgens de website van AVROTROS op 10 februari 2015 uitgezonden, zie: https://opgelicht.avrotros.nl/uitzending/gemist/item/de-parel-1/. De minister werd op 4 februari door zijn ambtenaren geïnformeerd.

[39] Zie bijlage 4, aanbiedingsnota's en spreekschets, documenten 18a, 18b en 18c.

[40] Kamerstukken II, 2014/2015, 31 322, nr. 273.

[41] Kamerstukken II, 2014-2015, 31 322 nr. 268, 10 februari 2015, en Kamerstukken II, 2014-2015, 17 050 nr. 517, 1 juli 2015.

[42] Zie bijlage 4, document 19.

[43] Zie bijlage 4, document 20.

Op 10 december 2015 verscheen een rapport van een zogeheten Gateway Review over het voorgestelde stelsel van directe financiering[44]. De laatste passage in dat rapport luidt: *"Meerdere geïnterviewden ervaren het als onrechtvaardig dat ouders - bij fraude door kinderopvanginstellingen - worden gestraft doordat alleen zij verantwoordelijk zijn, en niet ook de kinderopvangstelling, voor terugbetaling van de gehele toeslag."* Deze opmerking leidde tot de volgende aanbeveling: *"Hoewel buiten de scope van de opdracht doet het reviewteam ook de volgende aanbeveling. Heroverweeg de financiële verantwoordelijkheidsverdeling tussen de instelling en de ouders bij terugvordering van onterecht verstrekte kinderopvangbijdrage."*

De ADR kwam op 26 april 2016 met een rapport over de business case die DUO had opgesteld voor de invoering van het stelsel van directe financiering. De ADR adviseerde om bij de ontwikkelkosten van het nieuwe stelsel (directe financiering) bij DUO, begroot op € 42,3 miljoen verspreid over de jaren 2016-2019, een onzekerheidsmarge van 50% te hanteren. Met die 50% was in de begroting nog geen rekening gehouden[45].

Op 20 mei 2016 kwam het Bureau ICT-toetsing (BIT) met een advies. Naast vraagtekens over het gekozen tijdpad (invoering per 1 januari 2018 is volgens het BIT 'zeer krap') merkte het BIT ook op: *"Wij hebben twijfels bij de stelselwijzing zelf. Wij vinden dat er weinig winst wordt geboekt op de door u gestelde doelen en wij vragen ons af waarom niet gekozen is voor minder risicovolle alternatieven om de doelstellingen te realiseren. Wij adviseren u daarom vooral om deze alternatieven eerst nader te onderzoeken."*

De minister van SZW bood het advies van het BIT op 22 juni 2016 aan de Tweede Kamer aan. In zijn begeleidend schrijven[46] gaf de minister aan dat zorgvuldigheid boven snelheid gaat. Hij kondigt aan een pas op de plaats te maken en een 'heroriëntatie' te starten. Dit had tot gevolg dat de eerder beoogde invoeringsdatum van 1 januari 2018 niet meer haalbaar was. Vanwege de voorbereidingstijd die DUO, Belastingdienst/Toeslagen en andere ketenpartners nodig hebben, zou invoering in ieder geval niet plaatsvinden voor 1 januari 2019, ervan uitgaande dat directe financiering als beste oplossing uit de heroriëntatie komt.

De door de minister aangekondigde heroriëntatie werd ambtelijk voortvarend ter hand genomen. Een breed samengestelde projectgroep werd belast met het inventariseren van alle voor- en nadelen van het nieuwe stelsel (directe financiering, DF) en het bestaande stelsel (aangeduid als KOT). Op 6 september 2016 kwam de projectgroep met haar eindrapport[47]. Het rapport sprak geen voorkeur uit voor een van beide modellen. De belangrijkste conclusie luidde: *"De projectgroep is van oordeel dat de voorliggende heroriëntatie, de uitgevoerde toetsen door externe organisaties en het feit dat er inzicht is in de budgettaire gevolgen van DFKO[48] voldoende basis is om tot een definitieve politieke weging en besluitvorming te komen."*

Opstelling ambtelijk SZW – 2017-2018

21. Ambtelijk SZW bleef benadrukken dat 'directe financiering' nodig was om de problemen met de hoge terugvorderingen op te lossen. In **een bijdrage[49] aan het dossier voor het algemeen overleg** over kinderopvang op 21 juni 2017 wordt op een mogelijke Kamervraag over nut en noodzaak van verdere investeringen in het nieuwe stelsel (vlak voor verkiezingen) het volgende antwoord aan de minister voorgesteld: *"dat de problemen in het huidige stelsel urgent zijn. Een groep ouders heeft op dit moment echt te maken met forse financiële*

[44] De Werkmaatschappij, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Gateway Review 0: Strategie en bereik, 10 december 2015.
[45] Onderzoek DUO-opgave verwachte kosten Directe Financiering Kinderopvang, 26 april 2016, ADR-rapport 2016/662.
[46] Kamerstukken II, 2015-2016, 31 322 nr. 304.
[47] https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2016D34090&did=2016D34090
[48] DFKO: directe financiering van kinderopvang.
[49] Zie bijlage 4, inhoudsopgave dossier + relevante pagina's, document 21.

1893981 02176

problemen en die groep neemt nog steeds elk jaar toe. Daarom vind ik het belangrijk om nu verdere stappen te zetten en daarvoor ook de investeringen te doen." De kwestie kwam overigens in het AO niet aan de orde.

22. Op 2 maart 2018 zond de directeur-generaal van de Belastingdienst een brief met bijlagen naar de directeur-generaal Werk op SZW. De brief bevatte een *"voorstel (...) om de doelstelling van het wetsvoorstel, nl. het verminderen van de terugvorderingen en het voorkomen van fouten, binnen het huidige stelsel te realiseren."* Het voorstel is op 20 maart 2018 tussen beide DG's besproken. De DG Werk kreeg vooraf van de directie Kinderopvang **een annotatie**[50] aangereikt, waarin een andere inschatting werd gemaakt van de effecten van de door de Belastingdienst voorgestelde maatregelen: *"De BD heeft op basis van de eigen expertise de effecten van de maatregelen in kaart gebracht. Op basis daarvan komt de BD tot de conclusie dat het integrale pakket van de BD leidt tot het terugdringen van het totaal aan vorderingen met ongeveer twee derde (...). Kinderopvang ziet dit anders: Wij denken dat het oplossend vermogen van het terugdringen van hoge en zeer hoge terugvorderingen binnen de KOT in de orde van 40-50% zal zijn en van de vorderingen 20%. Het voorstel doet veel minder voor de nabetalingen. De BD heeft met ons nog niet willen spreken over deze berekeningen. Mogelijk dat dit in het gesprek aan de orde komt."*

23. De keuze tussen beide modellen (invoering van directe financiering dan wel verbeteringen aanbrengen binnen de bestaande systematiek) werd voorgelegd aan de betrokken bewindspersonen. Ter voorbereiding op deze besluitvorming legde de staatssecretaris van SZW werkbezoeken af aan DUO (beoogd uitvoerder van het nieuwe stelsel voor directe financiering) en Belastingdienst/Toeslagen (uitvoerder van het bestaande stelsel). In **een nota**[51] d.d. 27 maart 2018 ter voorbereiding op dat tweede werkbezoek gaf de directie KO een uitvoerige opsomming van argumenten om te kiezen voor directe financiering.

24. Op 3 april 2018 vond het bewindspersonenoverleg over deze kwestie plaats. Aanwezig waren de staatssecretaris van SZW (Van Ark), de staatssecretaris van Financiën (Snel) en de minister van OCW (Van Engelshoven). Op 29 maart 2018 werd **een nota**[52] naar de drie bewindspersonen gestuurd, opgesteld door SZW 'in overleg met DUO en BD'. De nota bevat een opsomming van voor- en nadelen van beide varianten. Ter verdediging van de nieuwe systematiek (directe financiering, DF) werd onder meer aangevoerd: *"Met het wetsvoorstel voor DF wordt een wijziging van het financieringsstelsel doorgevoerd waardoor naar verwachting van SZW voor circa 80 à 85% van de ouders binnen een korte termijn direct zekerheid wordt geboden over de hoogte van de kinderopvangvergoeding. Ook worden de hoge en zeer hoge terugvorderingen die vooral tot schrijnende situaties leiden, naar verwachting met 80% teruggedrongen."* Ter verdediging van de verbetervoorstellen binnen de bestaande systematiek werd onder meer aangevoerd: *"Ook de verbetervoorstellen voor de KOT*[53] *zijn gericht op het terugdringen van de vorderingen bij alle ouders waarbij extra aandacht is voor mensen met een verhoogd risico op een hoge terugvordering. Het aantal terugvorderingen (incl. de hoge terugvorderingen) kan naar verwachting van de BD met tweederde worden teruggedrongen."* De secretaris-generaal van SZW voegde het volgende commentaar aan de nota toe: *"Dit is een lastige afweging. De ontvlechting levert een lelijke financiële discussie op, maar dat is niet de kern van de zaak. De kern is: waar schieten burgers het meeste mee op. Het alternatief van de BD geeft in termen van ICT-transitie minder risico's, maar levert weer nieuwe problemen op (90 procent voorschot, 10 procent voorschieten door ouders). De echte sprong voorwaarts qua schuldenaanpak blijft liggen bij directe financiering."*

---

[50] Zie bijlage 4, document 22.
[51] Zie bijlage 4, document 23.
[52] Zie bijlage 4, document 24.
[53] Met KOT wordt hier bedoeld: het bestaande stelsel voor kinderopvangtoeslag.

De keuze viel op het voorstel van de Belastingdienst. Op 24 april 2018 stuurde de staatssecretaris van SZW (Van Ark) een brief naar de Tweede Kamer met de boodschap dat het kabinet gekozen had voor de weg van verbeteringen binnen het bestaande stelsel.[54] In een schriftelijk overleg met de Tweede Kamer over die brief werd een overzicht gepresenteerd van de verbetervoorstellen[55]. Een van die verbetervoorstellen betrof het proportioneel vaststellen: *"Bezien wordt of het mogelijk is om het recht op kinderopvangtoeslag proportioneel vast te stellen en daarmee de volledige terugvorderingen van het uitgekeerde voorschot te verminderen. Mogelijke oplossingen moeten nader worden onderzocht op de beleidsmatige gevolgen en de uitvoerbaarheid van de voorgestelde aanpak."*

Naar aanleiding van berichten in de pers moest staatssecretaris Snel van Financiën zich in 2019 in de Tweede Kamer verantwoorden voor stopzetting van de kinderopvangtoeslag bij ouders die ten onrechte als fraudeur waren aangemerkt. Op 29 mei 2019 stelde hij de adviescommissie uitvoering toeslagen in, onder voorzitterschap van mr. J.P.H. Donner. Centrale adviesvraag was hoe de Belastingdienst/Toeslagen 'in het algemeen, en bij kinderopvangtoeslag in het bijzonder, in de praktijk beter rekening kan houden met de gerechtvaardigde belangen van de toeslaggerechtigden.' Verder werd de commissie gevraagd om advies over de mogelijkheden voor Toeslagen om maatwerk te leveren. In dezelfde brief kondigde de staatssecretaris aan dat hij 'begin juni' gesprekken zou gaan voeren met betrokken ouders. Daarna liet Financiën aan SZW weten dat de staatssecretaris voornemens was om in de eerstvolgende ministerraad een voorstel te doen om de onterecht van fraude beschuldigde ouders tegemoet te komen. De secretaris-generaal van Financiën legde hierover bij SZW een concept Kamerbrief voor.

25. De secretaris-generaal van SZW reageert op 10 juni 2019 in **een mail** waarin ze onder meer schrijft: *"Het zou passender zijn om specifiek het "nader onderzoeken van mogelijkheden tot proportioneel terugvorderen", zeker tav kwetsbare groepen, later in de brief te noemen. Het sluit aan bij het aan het eind genoemde traject "maatwerk in dienstverlening" in opdracht van SG FIN en SG SZW."* Er volgt hierover ook een concreet tekstvoorstel: *"In de praktijk is gebleken dat de jaarsystematiek van de Kinderopvangtoeslag en de wettelijke bepaling dat er een aanspraak op toeslagen is over de te betalen kosten, ertoe kan leiden dat wanneer een deel van de te betalen kosten in een jaar niet is voldaan, er voor het hele jaar geen recht bestaat op Kinderopvangtoeslag. Dit kan soms disproportionele gevolgen hebben en tot schrijnende situaties leiden. Ik wil samen met de stas. SZW nader onderzoeken of in dergelijke situaties proportioneel vaststellen mogelijk kan worden gemaakt."* Naar aanleiding van het bericht dat de staatssecretaris van Financiën al op korte termijn ouders tegemoet wilde komen, werd onder meer gepleit voor een aanvulling op de adviesaanvraag aan de adviescommissie, *"en geen concrete toezeggingen te doen"*. Reden hiervoor was de overweging dat niet kon worden uitgesloten dat er sprake was van fraude.[56]

De adviescommissie bracht op 14 november 2019 een interim-advies uit, en op 12 maart 2020 een eindadvies. Deze adviezen en de reacties van het kabinet daarop vallen buiten de onderzoeksperiode van ons onderzoek.

26. Op 9 oktober 2019 staat een overleg gepland tussen de staatssecretarissen van Financiën (Snel) en SZW (Van Ark) over voorstellen voor *"het duurzaam aanpakken van disproportionele terugvorderingen als gevolg van onvolledige betaling van de eigen bijdrage. Daarnaast liggen ook twee maatregelen voor om deze problematiek op korte termijn aan te pakken"*, aldus de **nota**[57] met **bijlage**[58] die ambtenaren van de directie Kinderopvang ter voorbereiding op dit overleg aan de eigen staatssecretaris hebben gestuurd. Na het overleg stuurt de plaatsvervangend directeur Kinderopvang op 11 oktober 2019 aan zijn collega's **een**

[54] Kamerstukken II, 2017-2018, 31 322 nr. 361, d.d. 24 april 2018.
[55] Kamerstukken II, 2017-2018, 31 322 nr. 371, d.d. 10 juli 2018.
[56] Zie bijlage 4, document 25.
[57] Zie bijlage 4, document 26a.
[58] Zie bijlage 4, document 26b.

1893981 02176

mailbericht waarin wordt gemeld dat de staatssecretarissen een besluit hebben genomen en opdracht hebben gegeven om de proportionele terugvordering verder uit te werken.[59]

Naast het instrument van de proportionele terugvordering werden ook maatregelen afgesproken die in de toekomst moesten voorkomen dat het nog tot hoge terugvorderingen zou komen. Hierover informeerde de staatssecretaris van SZW, mede namens haar collega van Financiën, de Tweede Kamer op 17 oktober 2019: *"De hoeksteen van het verbetertraject is de maatregel om kinderopvangorganisaties maandelijks actuele gegevens over de opvang aan de Belastingdienst te laten leveren. Een groot deel van de hoge terugvorderingen ontstaat namelijk door een afwijking in de door de ouder aangeleverde en daadwerkelijk afgenomen opvanguren. Met actuele gegevens kan de Belastingdienst afwijkingen eerder signaleren en de juiste dienstverlening bieden aan ouders, zoals ouders tijdig op deze afwijking attenderen".* [60]

Een week later, op 23 oktober 2019, kwam de Raad van State met een belangrijke koerswijziging in de beoordeling van zaken waarin ouders de volledige terugvordering van eerder ontvangen kinderopvangtoeslag aanvochten.[61] De Belastingdienst/Toeslagen krijgt door deze koerswijziging van de hoogste rechter meer ruimte om de kinderopvangtoeslag (en dus de invorderingen) proportioneel vast te stellen. Deze uitspraak sloot aan op het eerder die maand door de staatssecretarissen van SZW en Financiën genomen besluit. Dat besluit werd op 17 december 2019 aan de Tweede Kamer gemeld in een brief van de staatssecretaris van Financiën, mede namens de staatssecretaris van SZW[62]. Op 24 december 2019 verscheen in de Staatscourant het formele besluit.[63]

Slotbeschouwing

Vanaf 2010 tot 2014 werd door opeenvolgende bewindspersonen benadrukt dat de verantwoordelijkheid voor een juiste aanvraag voor kinderopvangtoeslag bij de ouders zelf ligt: als ze niet op tijd de juiste gegevens insturen, riskeren ze terugvordering van de volledige kinderopvangtoeslag over het betreffende jaar. Ze kunnen de verantwoordelijkheid daarvoor niet afschuiven op de kinderopvanginstellingen.

Vanaf 2014 kwam er meer begrip voor de forse consequenties: ouders die (al dan niet misleid door frauduleuze ondernemers) een paar duizend euro aan eigen bijdrage niet hadden betaald, kregen terugvorderingen die het tienvoudige konden bedragen. Met name ouders met lagere inkomens kwamen daardoor in grote financiële problemen. De erkenning voor de problemen van ouders werd steeds krachtiger verwoord. In 2014 werd binnen SZW geschreven over 'het soms pijnlijke probleem' van de terugvorderingen en in 2018 over 'schrijnende situaties'.

Voor SZW was de stelselherziening (directe financiering van kinderopvanginstellingen vanuit de overheid) vanaf 2014 tot 3 april 2018 hét antwoord op de problemen rond de terugvorderingen. In 2018 besloot het huidige kabinet dit stelsel niet in te voeren en te kiezen voor verbeteringen in de uitvoering van de kinderopvangtoeslag bij de Belastingdienst. In 2019 besloten de staatssecretarissen van SZW en Financiën om over te gaan op het proportioneel terugvorderen van te veel betaalde kinderopvangtoeslag.

[59] Zie bijlage 4, document 26c.
[60] Kamerstukken II, 2019-2020, 31 322, nr. 406, d.d. 17 oktober 2019.
[61] Zie https://www.raadvanstate.nl/@118168/belastingdienst-maatwerk-bij-toeslagen/.
[62] Kamerstukken II, 2019-2020, 31 066, nr. 574, d.d. 17 december 2019. Een dag later trad staatssecretaris Snel af.
[63] Verzamelbesluit Toeslagen, Staatscourant nr. 70486 van 24 december 2019.

Bijlage 1: verantwoording onderzoek

In deze bijlage staat hoe het documentenonderzoek is uitgevoerd.

Algemene schets

Op 2 juni 2020 heeft de plaatsvervangend secretaris-generaal van SZW de opdracht voor het documentenonderzoek verstrekt aan een interim-manager van ABD-interim en is hij als projectleider van het onderzoek gestart. De aangezochte projectleider is in zijn carrière niet verbonden geweest aan het thema kinderopvang(toeslag), noch aan SZW en de Belastingdienst. Diezelfde avond heeft de projectleider een informatief gesprek gevoerd met de directeur Kinderopvang waarna hem een eerste aantal relevante rapporten en Kamerstukken is toegestuurd. Op 3 juni is voor de eerste keer het projectteam bijeen geweest.

Op 3 juni vond ook een intake plaats met Doc-Direkt. Hier werken informatiespecialisten van het Rijk en zij voeren de *Zoek en Vind* (Z&V) opdracht uit binnen de digitale bronnen. Met de ADR is contact gelegd voor de verificatie van het onderzoek, zoals toegezegd door de staatssecretaris.

Het projectteam is zich gaan inlezen middels reeds openbaar gemaakte rapporten en stukken. Het heeft zich zo een eerste beeld kunnen vormen van de casuïstiek en kreeg op deze manier ook zicht op de vragen die aan betrokken (oud)medewerkers gesteld konden worden. In de opdracht is opgenomen dat het projectteam gesprekken zal voeren met betrokken (oud)medewerkers met als doel te komen tot een zo optimaal mogelijke lijst van zoektermen en informatiebronnen. Vanuit de directie Kinderopvang is een lijst met (oud)medewerkers aangeleverd die (op onderdelen) betrokken waren in de zoekperiode van de opdracht. Het team heeft zelf navraag gedaan bij de directie Kinderopvang en de directie Bestuursondersteuning om te achterhalen wie leidinggevende is geweest in de zoekperiode. Daarop is de lijst aangevuld met namen van (oud)leidinggevenden. De gesprekken zijn vooral in de periode medio juni-medio juli gevoerd, een enkele in augustus vanwege zomerverlof van de betrokken (oud)medewerker.

Vanwege de zorgvuldigheid die het projectteam heeft betracht bij de informatie-uitvraag bij betrokken (oud)medewerkers, is ook contact gelegd met de ondernemingsraad, de privacy-officer van SZW en de contactpersoon voor vertrouwenspersonen binnen het departement.

In juli is een informatiebijeenkomst over het onderzoek georganiseerd. De SG heeft het belang van het onderzoek geschetst en het belang van zorgvuldigheid in de richting van medewerkers. Betrokken (oud)medewerkers krijgen dit eindrapport toegestuurd.

De projectleider heeft ook gesproken met rijkscollega's van andere departementen die eerder betrokken zijn geweest bij de uitvoering van een documentenonderzoek. Vanuit de directie Kinderopvang heeft het projectteam wat kennis overgedragen gekregen van de werking van de Wet kinderopvang en de voorwaarden voor het toekennen van kinderopvangtoeslag.

In juni heeft de projectleider een Plan van Aanpak opgesteld met daarin de opdrachtbeschrijving. Een externe klankbordgroep en de ADR hebben een reflectie gegeven op het Plan van Aanpak. Op 23 juni heeft de opdrachtgever het Plan van Aanpak goedgekeurd en daarmee de opdrachtbeschrijving vastgesteld.

Het proces voor het koppelen van de als relevant aangemerkte informatiebronnen opdat deze via Z&V doorzocht konden worden, is direct gestart. De zoekactie in het documentmanagementsysteem digidoc is medio juli uitgevoerd. Het doorzoeken van de netwerkschijven, mailboxen van (oud)medewerkers en de mailboxen van de oud-minister en oud-staatssecretaris kon vanaf de tweede week van augustus worden uitgevoerd.

Het projectteam heeft alle treffers van Z&V beoordeeld op relevantie voor de onderzoeksvraag: besluitvormende documenten in de periode oktober 2012-2019 die handelen over de problematiek van het terugvorderen van kinderopvangtoeslag wanneer ouders niet de (volledige) eigen bijdrage hebben betaald. De beoordelaars hebben de hun toegewezen set treffers verdeeld in de

categorieën: niet relevant, twijfel, en relevant. De documenten in de categorieën 'twijfel' en 'relevant' zijn door minimaal een tweede beoordelaar gelezen waarna een definitief besluit is genomen of een document wel of niet relevant is voor de onderzoeksvraag.

Projectteam

Het onderzoek is uitgevoerd door een klein projectteam. Hierin zitten naast de projectleider drie medewerkers van SZW die in de onderzoeksperiode niet verbonden zijn geweest aan de directie Kinderopvang en nog niet eerder werkzaam zijn geweest op het thema kinderopvangtoeslag. In het team zitten ook de projectleider van het team van Doc-Direkt en een informatiespecialist van Doc-Direkt. Drie medewerkers van SZW hebben tijdelijk meegewerkt aan het selecteren op relevantie van de aangetroffen documenten uit de Z&V-actie. Ook zij hebben geen betrokkenheid (gehad) met het thema kinderopvangtoeslag.

Teamleden project signalen KOT		
Naam	**Functie**	**Organisatie**
Sicco Louw	Projectleider	ABD Interim
Wanda den Boer	Projectsecretaris	SZW
Jan van Dommelen	Strategisch adviseur	SZW
John Beekhuijzen	Recordmanager	SZW
Marcel van Vlaanderen	Projectleider bij Doc-Direkt	Doc-Direkt
Shirley Raghoe	Informatiespecialist	Doc-Direkt
Janneke de la Croix	Adviseur Bedrijfsvoering	SZW
Sander Maat	Beleidsondersteuner	SZW
Jelena Prostran	Onderzoeker	SZW

Doc-Direkt biedt de kennis van en ervaring met het algemene archiefsysteem van SZW, digidoc, alsmede het zoeken naar documenten op basis van gerichte zoektermen. Zij weten de Zoek & Vind-mogelijkheid ook toe te passen op netwerkschijven en mailboxen.

Het projectteam heeft op maandag en woensdag vergaderd. Via webex zijn acties verdeeld om te zorgen dat de zoektocht in digidoc, de netwerkschijven en persoonlijke mailboxen kon worden uitgevoerd. Ook is in elk teamoverleg de stand van zaken besproken. Van elk overleg is een verslag gemaakt.

Het projectteam heeft een paar keer reflectie gevraagd op het plan van aanpak en op het concept-eindrapport. Een klankbordgroep bestaande uit een (ook met informatieonderzoek) ervaren interimmanager van ABD-interim en het hoofd newsroom van de directie Communicatie van BZK hebben op het Plan van Aanpak en op het concept eind-rapport gereflecteerd, net als de onderzoekers van de ADR die het informatieonderzoek van het projectteam zullen verifiëren.

In een samenwerkingsruimte heeft het projectteam alle door hem geproduceerde documenten opgeslagen. Ook Doc-Direkt heeft een log bijgehouden hoe ze is gekomen tot de finale set aan zoekvragen.

In september/oktober 2020 vindt een verificatie van het onderzoek plaats door de Auditdienst Rijk (ADR). De leden van het projectteam zijn beschikbaar om vragen over hoe het onderzoek is uitgevoerd te beantwoorden. Alle documenten van het projectteam en de log van Doc-Direkt zijn toegankelijk voor de ADR ten behoeve van de verificatie van dit onderzoek.

Zoek en Vind

Het projectteam is op zoek gegaan naar documenten die voldoen aan de opdrachtbeschrijving. Daarbij is primair gebruik gemaakt van het instrument *Zoek en Vind* (Z&V). Dit instrument is toe te passen binnen het centrale digitale documentmanagementsysteem van SZW, digidoc. Bovendien kan Z&V ook worden toegepast op de netwerkschijven en op mailboxen, twee andere zoekbronnen die het projectteam heeft gebruikt. Door middel van het combineren van zoektermen tot zoekvragen zorgt Z&V voor het aanwijzen van een selectie documenten die vallen binnen die

1893981 02176

zoekvragen. Een aantal aangetroffen documenten voldoet aan de onderzoeksvraag. Een groot deel valt na inhoudelijke beoordeling daarbuiten (dit zijn de 'valse positieven'). Op basis van de in de primaire resultatenlijst aangetroffen documenten zijn ook altijd aanvullende zoekacties nodig voor het vinden van 'valse negatieven'.

Dit verdiept/gericht zoeken heeft het projectteam gedaan door bijvoorbeeld specifieke archiefmappen door te nemen op zoek naar documenten uit een specifieke periode. Het eerder gemaakte overzicht met momenten waarop de BD heeft aangegeven contact te hebben gezocht met SZW is gebruikt als *cross-check*.[64]

Digidoc is een 'levend archiefsysteem'. Dagelijks worden (nieuwe) documenten geplaatst. Hierdoor kunnen dagelijks verschillende aantallen hits volgen uit eenzelfde Z&V-actie. Ten behoeve van dit onderzoek heeft het projectteam een *freeze* gekozen van 1407 documenten binnen het "dossier beheer suggesties" als basis voor de selectie en het verdiept zoeken.

Met Z&V zijn in de netwerkschijven 960 documenten geselecteerd. In de doorzochte e-mailboxen ging het om 1859 e-mails.

Zoekvragen

Om relevante documenten binnen een groot archief te vinden, is het van belang optimale zoekvragen samen te stellen. In de zoekperiode van zeven jaar (oktober 2012-oktober 2019), kunnen nieuwe termen hun intrede hebben gedaan en zijn oude mogelijk in de vergetelheid geraakt. Daarom heeft het projectteam op twee manieren aan het samenstellen van de zoekvragen gewerkt. Op de eerste plaats heeft het projectteam eerder openbaar gemaakte stukken over deze thematiek gelezen. Dit betrof onder meer de beide rapporten van de adviescommissie uitvoering toeslagen (commissie Donner), het onderzoeksrapport Toeslaggerelateerde CAF-zaken van de ADR, stukken die door de Belastingdienst openbaar zijn gemaakt en het dossier op journalistensite Follow the Money.

Op de tweede plaats zijn gesprekken gevoerd met 28 betrokken (oud)medewerkers.[65] De gesprekken hadden als doel te komen tot optimale zoekvragen. Ook is in de gesprekken stilgestaan bij de vraag hoe de besluitvorming verliep/verloopt en waar besluitvormende documenten mogelijk werden en worden opgeslagen in digidoc. Zo hebben de gesprekken ook waarde gehad voor het vaststellen van zoekbronnen, zowel binnen als buiten digidoc.

Naast deze twee manieren om te komen tot een set (inhoudelijke) zoekvragen, vormt ook de opdrachtbeschrijving zelf de basis voor een deel van de zoekvragen. Concreet gaat het om termen, behorende bij de afbakening van de opdracht, om besluitvormende documenten te vinden waarin sprake is van het uitwisselen van signalen van de Belastingdienst over de problematiek van de eigen bijdrage en wat er met die signalen is gedaan. Deze inperking voorkomt dat het gehele beleidsterrein rond de kinderopvangtoeslagen in de vangst opgenomen wordt. Om te voorkomen dat de inperking relevante documenten uitsluit, is ook gericht gezocht naar documenten.

[64] Er is door het projectteam in ieder geval gericht gezocht in de periode oktober 2012-mei 2013 en november 2014-april 2015.
[65] In bijlage 3 is de standaard vragenlijst opgenomen die gebruikt is tijdens de gesprekken.

1893981 02176

Bij de inzet van zoekinstrumenten moet altijd rekening gehouden worden met het spanningsveld tussen 'precisie' en 'vangst'. *Precisie* is de kans dat een document dat aan de zoekvraag voldoet ook daadwerkelijk relevant is. *Vangst* is de kans dat een relevant document dat in de dataset aanwezig is ook wordt opgehaald door de zoekvraag. Door het optreden van dit spanningsveld zal er altijd rekening gehouden moeten worden met documenten die na selectie toch niet relevant zijn (valse positieven) en met documenten die ten onrechte buiten de resultatenlijst zijn gevallen (valse negatieven). Precisie en vangst zullen zelden beide 100% juist zijn.

Valse positieven bevatten wel de juiste woorden, maar vallen toch buiten de benodigde set. Bijvoorbeeld omdat het document een aanpalend beleidsdoel betreft, meerdere keren in het systeem voorkomt of geen nieuwe informatie bevat.

Valse negatieven vallen wel binnen de zoekopdracht maar bevatten niet de woordcombinatie waarop is gezocht of zijn niet doorzoekbaar. Voorbeelden hiervan zijn korte antwoorden, scans/kopieën van documenten die geen machine leesbare tekst bevatten en korte tekstvoorstellen.

Op deze wijze zijn drie woordensets gemaakt die de drie aspecten van het onderzoeksgebied moeten afdekken:

1. Termen ter identificatie van alle documenten behorende bij het beleidsterrein;
2. Termen ter identificatie van documenten die een rol hebben gespeeld bij diverse activiteiten en vraagstukken, vooral binnen het beleidsterrein;
3. Termen ter identificatie van documenten rond de signalen die aan SZW zijn gericht, vooral binnen het beleidsterrein.

Op basis van deze woordensets zijn zoekvragen opgesteld. Dit met gebruik van *booleaanse operatoren (zoals AND, OR), jokertekens*, afgedwongen tekenvolgordes en haakjes voor het combineren van meerdere voorwaarden. Vervolgens zijn deze drie sets tot één zoekvraag gecombineerd in Z&V en als resultatenset aangeboden aan het projectteam voor het doorselecteren en het verdiept/gericht zoeken. De gehanteerde zoektermenlijst en de, door de medewerkers van Doc-Direkt, op basis daarvan opgestelde zoekvragen zijn opgenomen als bijlage 2 van dit eindrapport.

Zoekbronnen en -methoden

Naar aanleiding van de gesprekken met betrokken (oud)medewerkers en met de kennis in het projectteam over de opzet van digidoc en netwerkschijven, heeft het projectteam meerdere bronnen gebruikt op zoek naar relevante documenten. Gezamenlijk bevatten die ruim 7,6 miljoen documenten:

- Digidoc (het centrale documentmanagementsysteem – DMS – van SZW), inclusief de gegevens over de documenten uit het postregistratiesysteem Docman: de metagegevens uit deze voorloper van digidoc zijn bij de overgang naar digitale archivering in de vorm van 'platte tekstbestanden' naar digidoc gemigreerd. Digidoc bevat ruim 3,5 miljoen documenten;
- Gegevens uit het papieren archief. De metagegevens uit het postregistratiesysteem Docman zijn bij de 'uitfasering' van Docman in de vorm van 'platte tekstbestanden' naar digidoc gemigreerd;

1893981 02176

- Netwerkschijven (directie- en afdelingsmappen). De voor het onderzoek geselecteerde onderdelen van de netwerkschijven bevatten ruim 3 miljoen documenten;
- E-mailboxen (van zittende en vertrokken medewerkers/leidinggevenden en bewindspersonen). De geselecteerde boxen bevatten samen ruim. 1,1 miljoen documenten.

Het projectteam heeft niet gezocht in sms- en whatsapp-verkeer. De zoektocht richt zich op besluitvormende documenten. In de gesprekken met medewerkers is gebleken dat die in de regel of via digidoc of via mail aan leidinggevenden of bewindspersonen werden/worden gestuurd.

Het papierenarchief is uiteindelijk niet geraadpleegd. Uit de zoektocht kwamen geen aanwijzingen naar voren naar in het papieren archief opgeslagen documenten. Bovendien staan de metagegevens in digidoc.

Daarbij komt dat, voor het onderhavige beleidsterrein, sinds medio 2013 geldt dat de formele afstemming en besluitvorming via documenten in digidoc verloopt. Eventuele eerdere documenten zijn vooral ook op de netwerkschijven en/of in mailboxen te verwachten.

Ten behoeve van de zoekacties op de netwerkschijven en in digidoc zijn de voor het onderzoekgebied relevant geachte directies geselecteerd. Hiertoe is een verkennende zoekactie in digidoc uitgevoerd. Daarbij zijn in eerste instantie de directies Kinderopvang (KO) en Stelsel en Volksverzekeringen (SV) naar voren gekomen. Op basis van kennis van het onderwerp, de processen binnen het ministerie en enkele aanvullende zoekacties in digidoc en op de netwerkschijven zelf zijn de volgende directies ook betrokken in het onderzoek: Bestuursondersteuning (BO), Communicatie (C), Financieel-Economische Zaken (FEZ), Wetgeving, Bestuurlijke en Juridische Aangelegenheden (WBJA) en Arbeidsmarkt en Sociaal-Economische Aangelegenheden (ASEA). De directie SV is pas in 2015 van start gegaan, enkele jaren na het begin van de onderzoeksperiode. Daarom is ook een drietal voorgangers van deze directie geselecteerd, te weten de directies Uitvoeringsbeleid en Naleving (UBN), Naleving (NAL) en Relatiebeheer, Uitvoeringsontwikkeling en Aansturing (RUA). De mappen van de geselecteerde directies op netwerkschijf O zijn vervolgens geïndexeerd om met Z&V te worden doorzocht. De directie ASEA is bij nader inzien bij het doorzoeken van digidoc alsnog uitgefilterd, omdat deze directie weliswaar bij de kinderopvang betrokken is (geweest), maar alleen met het oog op de bevordering van de arbeidsparticipatie.

In digidoc is een processtructuur opgenomen waarbinnen alle documenten kunnen worden opgeslagen, verwerkt en in de lijn gebracht. Met Z&V wordt de gehele structuur onderzocht met alle documenten van alle organisatieonderdelen die in de zoekopdracht worden meegenomen. Ten behoeve van het gerichte onderzoek dat het projectteam ook heeft gedaan, is een aantal van de structuuronderdelen van digidoc bekeken, los van Z&V. het gaat hier om de mappen waarin zijn opgeslagen: de verslagen van het afstemmingsoverleg tussen SZW en de Belastingdienst (ARO); de verslagen van het MT SZW/Bestuursraad; de weekberichten van de directie Kinderopvang; de verslagen van de bewindspersonen-/ministerstaf; aangelegde dossiers ter voorbereiding op Kamerdebatten, -vragen of –brieven.

En tot slot is gevraagd aan betrokken (oud)medewerkers of zij nog relevante documenten in hun bezit hebben en of ze die aan het projectteam willen sturen. Zes medewerkers hebben documenten aangedragen. Daarnaast hebben 14 (oud)medewerkers toestemming gegeven om Doc-Direkt een Z&V-actie te laten uitvoeren in hun mailbox. Hun persoonlijke mailboxen zijn door de rijksbeheerder van mailboxen, shared service organisatie SSC-ICT, als .pst-bestand opgeslagen in een daartoe speciaal gemaakte afgeschermde netwerkschijf. Doc-Direkt heeft de mailboxen

1893981 02176

uitgepakt en doorzocht met Z&V. Bij (oud)leidinggevenden is dezelfde zoekvraag van Z&V toegepast als in digidoc en de netwerkschijven. In de mailbox van medewerkers is hierbij een extra zoekfilter gebruikt gericht op het vinden van mails aan of in cc aan leidinggevenden vanaf het niveau afdelingshoofd. Het onderzoek richt zich immers op besluitvormende documenten.

Van de veertien onderzochte mailboxen zijn er vier van (oud-) medewerkers, zes oud-leidinggevenden en vier huidig leidinggevenden. Ook de mailboxen van de oud-minister van SZW (2012-2017) en de oud-staatssecretaris (2017-2020) zijn doorzocht.

Met de medewerkers van wie de mailbox is doorzocht is de volgende afspraak gemaakt. Treffers volgend uit Z&V zijn bekeken door de projectleider. Mocht hij een treffer aanmerken als (mogelijk) relevant voor het onderzoek, dan bekijkt een tweede teamlid die treffer. Is de conclusie dat hier sprake is van een relevante mail, dan legt het projectteam die mail(s) nog terug bij de betrokken medewerker/leidinggevende. Zij hebben dan de mogelijkheid om nog een toelichting te geven op de aangetroffen mail. In de mailboxen van individuele medewerkers zijn geen treffers gevonden. Wel een beperkt aantal bij (oud)leidinggevenden die nog een reactie hebben gegeven aan het projectteam. Er is met Z&V ook gezocht in de bewaarde mailboxen van de oud-minister en de oud-staatssecretaris van SZW. Hier zijn geen relevante documenten aangetroffen die niet al waren gevonden in digidoc.

1893981 02176

Bijlage 2: de set zoektermen

In deze bijlage is de lijst inhoudelijke zoektermen opgenomen die de basis heeft gevormd voor de zoektocht in digidoc, de netwerkschijven en de persoonlijke mailboxen.

Alfabetische lijst gebruikte woorden uit het vooronderzoek

Aanbestedingen

Aantal gewerkte uren

Achterstallige betaling eigen bijdrage

Achterstand van betalingen

Administratieve fouten/ onvolkomenheden

ARO

AWIR

Beboeting

Belastingdienst

Boetebeleid

Bulgarenfraude

Capelle (gemeente)

Combiteam Aanpak Facilitators (-11)

Commissie inkomstenbelasting en toeslagen

De Parel

Directe financiering kinderopvang

Discretionaire bevoegdheden

Disproportioneel vorderen

Doenvermogen

Eenzijdige verantwoordelijkheidsverdeling (bij/van ouders)

Eigen bijdrage kinderopvang

Financiering van kinderopvang eenvoudiger maken

Follow the money

Forfaitaire benadering

Fraude (verminderen)

Fraudewet Henk Kamp

Gastouderbureau Appelbloesem

Giften (in relatie met wko)

Handhaving

Harde definitie arbeidseis

Heroriëntatie financiering kot

IBO toeslagen

Invorderen

Kassiersfunctie

Kerstnota

Kerstboomnotitie

Kinderopvangtoeslag

Kleinere administratieve tekortkomingen

Kwijtschelding of opschorting

Nihil-stelling

Ombudsman (Geen powerplay maar fair play)

Oneigenlijk gebruik van kinderopvangtoeslag

Partnerbegrip

Proportioneel toepassen

Proportioneel vaststellen

Proportionele terugvordering

Rechtstreekse bekostiging van de aanbieder van kinderopvang

Sanctioneringsbeleid

Schenking

Schuldenproblematiek

Stopzetten van toeslagen

Systematiek van de (verplichte) eigen bijdrage

Terugvordering ten onrechte ontvangen kinderopvangtoeslag

Vangnet

Verplichtingen uit de wko

Wet kinderopvang

Weten is nog geen doen

WRR-rapport Weten is nog geen doen

Zwartboek BOINK

Toegevoegde woorden rond de onderzoeksopdracht m.b.t. de signalen die aan SZW zijn gericht:

Begrijp ik

Berichten

Constateren

Gewezen op

Informeren

Melden

Onderzoek naar/van

Opmerkzaam maken

Signaleren

Waarschuwing

Na analyse in het proces niet betrokken in uiteindelijke zoekvraag

Aanbesteding uitvoering
(bredere beleidsterrein)

Buitenschoolse opvang
(bredere beleidsterrein)

C (Communicatie)
(te algemeen om als identificerende zoekterm te dienen)

Commissie inkomstenbelasting en toeslagen
(bredere beleidsterrein)

Complexiteit
(te algemeen om als identificerende zoekterm te dienen)

Complexiteit kinderopvangtoeslag
(bredere beleidsterrein)

Correcte aanvragen kot
(bredere beleidsterrein)

Evenredig
(te algemeen om als identificerende zoekterm te dienen)

Expertmeeting (21 november)
(Gerichte zoekslag)

Gastouderopvang (ook eigen familie, opa en oma)
(bredere beleidsterrein)

Kinderdagverblijf
(bredere beleidsterrein)

Kinderopvang
(bredere beleidsterrein)

Kinderopvanginstellingen
(bredere beleidsterrein)

Ontvangers van kinderopvangtoeslag
(dit zijn ouders)

Scheve verantwoordelijkheid (ouders-gastouderbureaus)
(bredere beleidsterrein)

Vangnet
(te algemeen om als identificerende zoekterm te dienen)

Veldpartijen
(te algemeen om als identificerende zoekterm te dienen)

Verbetertraject kinderopvang
(bredere beleidsterrein)

Werkgroep rigide wetgeving
(Gerichte zoekslag)

3 zoekvragen in combinatie

Op basis van de bovenstaande zoektermen, rekening houdend met diverse woordvormen, zijn de volgende drie (booleaanse) zoekvragen opgesteld:

1. **Vraag ter identificatie van alle documenten behorende bij het beleidsterrein**

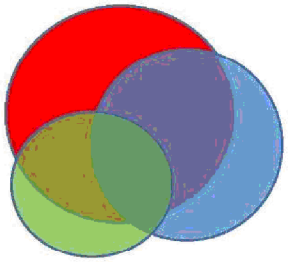
   (Kinderopvangtoeslag* OR "KOT" OR "De Parel" OR "Appelbloesem")

2. **Vraag ter identificatie van documenten die een rol hebben gespeeld bij diverse activiteiten en vraagstukken, vooral binnen het beleidsterrein**

   (((Toeslag* OR (financiële DNEAR1 tegemoetkoming*) OR "Financieel tegemoet komen" OR "eigen bijdrage") OR ((achterstallig* betaling* OR "betalingsachterstand") NEAR ("Eigen bijdrage" OR "verplichte eigen bijdrage")) OR ((Nihilstell* OR (Nihil NEAR3 stel*)) NEAR (kinderopvangtoeslag* OR "KOT" OR "Eigen bijdrage")) OR (Sanctie OR Sanctiebeleid OR Sanctionering* OR Boete* OR beboeting OR ((stopzetten OR stopgezet) NEAR toeslag*)) OR ((Fraude* OR "georganiseerde fraude" OR "Bulgarenfraude" OR "ten onrechte ontvangen" OR "oneigenlijk gebruik" OR "M&O" OR belastingontduik* OR "betalingsachterstand" OR ((achterstand* OR achterstal*) NEAR3 betal*)) NEAR30 (kinderopvangtoeslag* OR "KOT" OR "Eigen bijdrage")) OR ((Gift OR Schenking OR kassiersfunctie) NEAR (ouder OR toeslag*)) OR ((arbeidseis OR "aantal gewerkte uren") NEAR (partnerbegrip OR Samenwonen* OR Gehuwd* OR Partners* OR alleenstaande OR Echtgen*)) OR ((("administratieve" NEAR1 ("fouten" OR onvolkomenhe* OR tekortkoming*)) OR "eenzijdige verantwoordelijkheidsverdeling") AND ouders) OR (Terugvorder* OR Invorder* OR ingevorderd OR "proportioneel vaststellen" OR "disproportioneel vaststellen" OR Nihilstell* OR (Nihil NEAR3 stel*)) NEAR (Kinderopvangtoeslag* OR "KOT" OR "eigen bijdrage")) OR (("Toeslagenstelsel") NEAR20 (Problemat* OR Complex*)) OR ((Schuld* OR "financiele problemen" OR (in NEAR3 schuld*)) NEAR10 (ouders OR toeslag*)) OR ("CAF" OR "Combiteam Aanpak Facilitators" OR risicoselectiemodel) OR (("kwijtschelding" OR "opschorting") NEAR (kinderopvangtoeslag* OR "KOT" OR "Eigen bijdrage")) OR ("rechtstreekse bekostiging" OR "Forfaitaire benadering" OR "forfaitaire vergoeding") OR ((discretionaire NEAR1 bevoegdhe*) NEAR3 "minister") OR ((("administratieve" NEAR1 ("fouten" OR onvolkomenhe* OR tekortkoming*)) OR "eenzijdige verantwoordelijkheidsverdeling") AND ouders) OR ("Wet kinderopvang" OR WKO OR "Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen" OR AWIR OR "kindregelingen" OR WHK) OR ((Kerst NEAR5 NOTA) OR Kerstboomnotitie))

3. **Vraag ter identificatie van documenten met signalen die aan SZW zijn gericht, vooral binnen het beleidsterrein.**

   ((Signa* OR Constate* OR Waarschuwing OR Meld* OR "opmerkzaam maken" OR "opmerkzaam gemaakt" OR "gewezen op" OR begrepen OR "begrijp ik" OR "onderzoek naar" OR "onderzoek van" OR informeren OR "geinformeerd") NEAR ((("Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid" OR "WRR") NEAR rapport) OR "Weten is nog geen doen" OR (("doenvermogen" OR "denkvermogen") AND "ouders") OR "zwartboek BOINK" OR "Belastingdienst" OR "BD" OR "BDT" OR "Belastingdienst Toeslagen" OR ombudsman OR "follow the money" OR "powerplay" OR RTL OR Capelle))

Deze vragen zijn gecombineerd ter vorming van de lijst met documenten die gebruikt zijn in de doorselectie en/of de basis zijn voor de verdiepingsslag.

Bijlage 3: vragenlijst persoonlijke gesprekken

Algemene gegevens gesprek

Titel	Project signalen kot
Gegevens medewerker	Naam (initialen)
Gespreksleider(s)	Naam van de interviewer(s)(initialen)
Plaats	Webex
Tijd	Datum en tijd van het interview
Doelstelling/introductie gesprek	In enkele zinnen beknopt iets vertellen over doel van het gesprek. Wat is de rol van de medewerker binnen het domein? Wat is de aanleiding voor het gesprek?

Vragen aan de medewerker

Vragen:	Antwoorden:	Opmerkingen:
1. Kunt u de periode aangeven waarin u werkzaam was/bent voor dit thema en wat was/is uw rol?		
2. We zijn op zoek naar zoektermen en zoekbronnen over dit thema. Daarom willen we u eerst vragen wat u zich herinnert over dit thema?		
3. Welke belangrijke termen/'werktitels' zijn/worden rond het thema gebruikt?		
4. Welke afkortingen zijn/worden rond het thema gebruikt?		
5. Zijn er bepaalde periodes binnen de tijdspannen van 2012-2019 waarin dit thema opspeelde?		
6. Zijn er verwante thema's te noemen?		
7. Welke directies/afdelingen/ projecten waren hierbij betrokken		
8. Met welke collega's binnen SZW werkt/werkte u op dit thema samen? Zij kunnen ons mogelijk ook verder op weg helpen.		
9. Zijn er ook collega's buiten SZW van wie u weet dat zij ons verder kunnen helpen met zoektermen of informatiebronnen?		
10. Via welke type documenten zullen de afstemmingen hebben verlopen?		

nota's brieven verslagen (cluster, team, directie, mt, br, bwp-staf) onderlinge mails		
11. Kunt u zich specifieke documenten herinneren?		
12. In welke overleggen zal hierover gesproken zijn (Namen/type)?		
13. Heeft u suggesties waar we in de archiefsystemen documenten kunnen aantreffen over dit thema? Digidoc: welke mappen? Docman Netwerkschijven Persoonlijke schijven Papieren archief		
14. Heeft u zelf nog aanvullingen die in onze vragen nog niet aan de orde zijn gekomen?		

Bijlage 4: aangetroffen relevante documenten voor zoekvraag

In deze bijlage zijn alle 35 aangetroffen documenten opgenomen. Persoonsgegevens van individuele ambtenaren zijn onleesbaar gemaakt, evenals niet ter zake doende onderwerpen.

Document 1

DIRECTIE KINDEROPVANG

WEEKRAPPORTAGE **WEEK 2** **4 januari t/m 11 januari 2013**

Buiten reikwijdte

Afstemmingsoverleg KO – Belastingdienst

Op 7 januari jl. vond het eerste afstemmingsoverleg met de Belastingdienst van 2013 plaats. Op de agenda stond onder meer de stand van zaken van de doelgroepers. Enkele tienduizenden ontvangers van kinderopvangtoeslag hebben op 30 november jl. een brief ontvangen van de Belastingdienst Toeslagen. In die brief stond vermeld dat de wijze van uitbetaling van de kinderopvangtoeslag voor hen zou veranderen omdat zij doelgroeper zouden zijn. De herstelactie die de Belastingdienst in gang gezet heeft is nog niet afgerond. Nog niet alle toeslaggerechtigden die ten onrechte een brief hebben ontvangen zijn benaderd. Het betreft nog ongeveer 4.500 personen. Op de agenda stond ook de consequenties van de uitspraak in [redacted]aak. De Raad van State heeft op 19 december jl. uitspraak gedaan in deze zaak. [redacted] was een gastouderbureau dat in 2010 failliet is gegaan. Ouders die de kinderopvang via De [redacted]ieten regelen, moeten de Belastingdienst teveel ontvangen kinderopvangtoeslag terugbetalen. Omdat de ouders niet kunnen aantonen een eigen bijdrage te hebben betaald, wordt gesteld dat de ouders in het geheel geen kosten hebben gemaakt en wordt op die grond de volledige kinderopvangtoeslag teruggevorderd. De Belastingdienst zag in de uitspraak het bewijs dat een goede controle op de rechtmatigheid van de kinderopvangtoeslag inzake de gastouderopvang ('kleinschalige familieopvang') niet goed mogelijk is. Nader overleg tussen KO en de Belastingdienst hierover volgt.

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Document 2

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

RUBRICERING
Minister

Directie Kinderopvang
Team Financiën
Contactpersoon
S1
T 070 S1
S1 @minszw.nl
S2
T 070 S2
S2 @minszw.nl

nota

Consequenties uitspraak RvS in zaak gastouderbureau [redacted]

Datum
25 februari 2013
Onze referentie
2013-0000019664

Akkoord SG/DG

1 Status nota
Ter beslissing

2 Aanleiding
- De Raad van State (RvS) heeft op 19 december 2012 diverse uitspraken gedaan in de [redacted]aak. De [redacted] was een gastouderbureau. Ouders die hun kinderopvang via [redacted] lieten lopen moeten de Belastingdienst ten onrechte ontvangen kinderopvangtoeslag terugbetalen.
- De Belastingdienst heeft ons verzocht de consequenties van de RvS-uitspraak en de start van de invordering expliciet aan u voor te leggen.

3 Beslispunten/advies/beslistermijn
- Kunt u zich vinden in de lijn dat de uitspraken in de [redacted] zaak geen effect heeft op de verplichtingen uit de Wet kinderopvang (Wko). De systematiek van de verplichte eigen bijdrage voor ontvangers van kinderopvangtoeslag, blijft met de uitspraak van de RvS overeind.
- Indien u deze zienswijze deelt, zal de Belastingdienst hierover geïnformeerd worden nog voor het AO kinderopvang op 7 maart.

4 Kernpunten

Recht op kinderopvangtoeslag
Ouders die allebei inkomsten uit arbeid hebben of tot een doelgroep behoren[1] hebben recht op het ontvangen van een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang, de kinderopvangtoeslag. Daarnaast betalen ouders een eigen bijdrage, die bepaald wordt door de hoogte van het inkomen, de uurprijs van de opvang en het aantal opvanguren per kind per maand.

[1] Studerende ouders, inburgeraars en ouders die een traject naar werk volgen

Directie Kinderopvang
Team Financiën

Datum
25 februari 2013

Onze referentie
2013-0000019664

A. Achtergronden uitspraak RvS

- De [redacted] was een erkend gastouderbureau dat in 2010 failliet gegaan is. In de zaken die hier spelen moeten ongeveer 300 ouderparen de Belastingdienst in totaal enkele miljoenen euro's terugbetalen, omdat zij, volgens de Belastingdienst, ten onrechte kinderopvangtoeslag hebben ontvangen. De RvS heeft, in deze langlopende zaken, de Belastingdienst in het gelijk gesteld.
- De betrokken ouders lieten enkele jaren geleden de kinderopvang via [redacted] regelen. Veel ouders maakten gebruik van de mogelijkheid dat eigen familie (vaak opa's en oma's) als gastouder fungeerde. De verplichte eigen bijdrage kon worden ontweken, als de familie die 'terugschonk'.
- De RvS oordeelde dat een dergelijke schenking op zich niet onrechtmatig is, maar had moeten worden aangetoond. Omdat de ouders de schenking niet hebben vastgelegd en ook niet op andere wijze hebben kunnen aantonen, mag de Belastingdienst de hele tegemoetkoming terugvorderen.

B. Wet kinderopvang en verplichting eigen bijdrage ouder

- Het meest opmerkelijke aan een aantal uitspraken van de RvS is dat de RvS vaststelt dat de Wko niet in de weg staat aan de mogelijkheid dat de gastouder de verplichte eigen bijdrage via een schenking aan de ouder (hun kind) kan 'terugbetalen'.
- De vraag is of dit van invloed is op het principe van een eigen bijdrage in de Wko. Het antwoord daarop is nee. De RvS geeft in de uitspraak alleen de mogelijkheid van een schenking aan en de voorwaarden die daaraan vastzitten. De uitspraak noopt niet tot het aanpassen van de Wko.
- Naar aanleiding van de uitspraak van de RvS zal overleg plaatsvinden met de Belastingdienst over eventuele andere financieringsconstructies, naast schenkingen, die van invloed zijn op het vaststellen van de rechtmatigheid van kinderopvangtoeslag en het handhavingsbeleid van de Belastingdienst raakt.

A. Publiciteit

- De [redacted]aak is de afgelopen jaren veel in de publiciteit geweest. Diverse programma's (Radar) en instanties (Nationale Ombudsman, Boink, Brancheorganisatie Kinderopvang) hebben aandacht besteed aan deze zaak.
- Voor ouders die ten onrechte ontvangen toeslag moeten terugbetalen zijn de uitspraken van de RvS zuur. Het gaat veelal om grote bedragen. Onduidelijk is of ouders zich voldoende hadden vergewist van de regels.

Tot slot

- Eerdere uitspraken van lagere rechtbanken in de [redacted] zaak zijn mede aanleiding geweest om wet- en regelgeving ten aanzien van gastouderopvang aan te scherpen om oneigenlijk gebruik van de kinderopvangtoeslag tegen te gaan.
- Er waren binnen de gastouderopvang gevallen bekend waarbij ouders zonder werk elkaars gastouder werden en daarvoor kinderopvangtoeslag ontvingen. Dit wordt gezien als oneigenlijk gebruik van kinderopvangtoeslag. Om deze vorm tegen te gaan kunnen gastouders die geen andere inkomsten hebben dan inkomsten

uit gastouderopvang sinds 1 januari 2012 geen gebruik meer maken van kinderopvangtoeslag.

- Een andere maatregel om oneigenlijk gebruik van kinderopvangtoeslag tegen te gaan is de verplichting dat de betaling van de vraagouder aan de gastouder via het gastouderbureau moet verlopen (kassiersfunctie). Om mogelijk oneigenlijk gebruik van kinderopvangtoeslag tegen te gaan, dient deze betaling binnen twee maanden plaats te vinden.

Directie Kinderopvang
Team Financiën

Datum
25 februari 2013

Onze referentie
2013-0000019664

Spoedhalve

Geprint met Digidoc 2 op 27-02-2013, 16:58

Graag A-3 retour
ivm te nemen acht
VOOR 9u

Parafenoverzicht

Werkmap

Onderwerp: Nota
Nummer: 2013-0000002608
Algemeen taakverzoek:

Document: Consequenties uitspraak RvS in zaak gastouderbureau (2013-0000019664)

Naam	Datum en Tijd	Inbox
S3	26-02-2013, 17:49	WBJA/JA-SVA Medeparaaf
S4	26-02-2013, 14:59	KO/Financiën
S4	27-02-2013, 14:26	KO/Financiën

Laatste wijziging: Flier, M.P op 27-02-2013, 16:51

pl. 27/2

Document 3

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

RUBRICERING
[redacted]Verk

Directie Kinderopvang
Team Financiën
Contactpersoon
S1
T 070 S1
S1 @minszw.nl

S2
T 070 S2
S2 @minszw.nl

Datum
27 mei 2013

Onze referentie
2013-0000070162

Kopie aan
S2 [redacted]

nota

Overleg met [redacted] Belastingen

Akkoord [redacted]

1 Status nota
Ter voorbereiding

2 Aanleiding
- Op **28 mei van 13.00 – 14.00 uur** heeft u overleg met [redacted] Het overleg vindt plaats bij Financiën.
- Met deze nota wordt u voorbereid op dit gesprek. Voor het overleg is een agenda opgesteld (bijlage 1), waarop ook de door u aangedragen onderwerpen opgenomen zijn.
- In bijlage 2 van deze nota vindt een uitgebreide annotatie bij de agenda als voorbereiding op het overleg.
- [redacted] en S1 ondersteunen u op 28 mei.

3 Beslispunten/advies/beslistermijn
- Bent u met deze nota voldoende voorbereid voor het overleg met [redacted]

4 Kernpunten
- Op 5 juni 2012 heeft u voor het laatst overleg gehad met de [redacted] Een van de onderwerpen tijdens dat overleg was de samenwerkingsrelatie tussen de Belastingdienst en SZW. De stand van zaken van dat traject is een van de agendapunten.
- Ook zal teruggekeken worden op het debat van staatssecretaris Weekers met de Tweede Kamer over de toeslagenfraude, de vervolgstappen die Financiën gaat nemen en de betrokkenheid van SZW daarbij.
- Een aantal gezamenlijke, inhoudelijke beleidsthema´s (1-rekeningnummer/horizontaal partnership, het partnerbegrip en de [redacted] staat ook op de agenda.
- Bij het agendaonderwerp ´boetes´ heeft de Belastingdienst SZW informatie verschaft over het aantal boetes dat in het kader van fraude en oneigenlijk gebruik van de kinderopvangtoeslag in 2012 is opgelegd.

- Bij agendaonderwerp 10 kunt u vragen naar de verdeling van het bedrag 156 miljoen uit het regeerakkoord.
- AV heeft het agendaonderwerp ´schijnconstructies` aangeleverd.
- Tot slot zal het onderwerp `communicatie` en de onderlinge afstemming tussen SZW en de Belastingdienst daarbij op een aantal terreinen aan bod komen, bijvoorbeeld ten aanzien van het aanvragen van kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht.

In de geannoteerde agenda is bij de onderwerpen een aantal mogelijke vragen onderstreept die u de [redacted] kunt stellen.

Directie Kinderopvang
Team Financiën

Datum
27 mei 2013

Onze referentie
2013-0000070162

Bijlage 1
Agenda

Directie Kinderopvang
Team Financiën

Datum
27 mei 2013

Onze referentie
2013-0000070162

Terugblik en vooruitkijken

1 Vervolg op debat Weekers over toeslagenfraude
2 Stand van zaken traject samenwerkingsrelatie SZW - Belastingdienst

Beleids- en uitvoeringskwesties

3 Eigen bijdrage in de Wet kinderopvang en de uitspraak in de Raad van State in de [redacted]zaak
4 1-rekeningnummer/horizontaal partnership
5 Partnerbegrip

Communicatie

6 Communicatie terugwerkende kracht kinderopvangtoeslag
7 Hoe om te gaan met (niet-)aanvragers met inkomens > 108.000 euro per toeslagjaar 2014
8 Communicatie naar de buitenwereld

Financieel

9 Boetes
10 Verdeling 156 miljoen uit Regeerakkoord
11 Schijnconstructies

Directie Kinderopvang
Team Financiën

Datum
27 mei 2013

Onze referentie
2013-0000070162

Bijlage 2

Geannoteerde Agenda

1 Vervolg op debat Weekers over toeslagenfraude

Doel van dit agendapunt is te bespreken hoe verder te gaan na het debat met de Tweede Kamer. Denkt de Belastingdienst aan het opzetten van een stuurgroep waarin de toeslagdepartementen een rol zullen hebben?

- Minister Asscher heeft in het debat op 14 mei jl. (passage uit stenogram toegevoegd) aangegeven dat het kabinet met de Kamer wil kijken naar 'de ontwikkeling van het toeslagensysteem'.
- Tevens geeft de minister aan dat 'ieder systeem een zekere fraudegevoeligheid kent' en dat 'het kabinet al een reeks maatregelen genomen en maatregelen aangekondigd heeft om in het huidige systeem fraude te voorkomen'.
- Hoe gaat Financiën verder met het vervolg op het debat? Klopt het dat [ ] daarin het initiatief zal hebben? Welke zaken denkt Financiën dat er uitgewerkt dienen te worden?
- Ik adviseer u te benadrukken dat betrokkenheid vanuit SZW/KO bij dit vervolg noodzakelijk is.

2 Stand van zaken samenwerkingstraject Belastingdienst - SZW

Doel van dit agendapunt is het bespreken van de stand van zaken bij het samenwerkingstraject tussen de Belastingdienst en SZW/KO. Een terugblik op de activiteiten die hebben plaatsgevonden.

- Het afgelopen jaar heeft een aantal overleggen plaatsgevonden om de samenwerking tussen DG Belastingen/de Belastingdienst en SZW te verstevigen. Een laatste bijeenkomst over aanpassing van het Convenant Kinderopvang (nog uit de OCW-tijd) vindt binnenkort plaats.
- Er is onder meer gesproken over het elkaar beter (eerder) op de hoogte brengen van zaken die spelen in de uitvoering van de Belastingdienst en aankomende wetswijzigingen bij SZW. Ook het afstemmen van communicatietrajecten is een thema geweest.
- De overleggen hebben hun waarde bewezen, maar zouden ook in de toekomst moeten blijven plaatsvinden om resultaten te bestendigen.
- Het centrale communicatiemoment tussen medewerkers van DG Belastingen, de Belastingdienst en SZW/KO is het maandelijkse afstemmingsoverleg. Dit overleg is het afgelopen jaar, meer dan voorheen, benut om dieper op bepaalde onderwerpen in te zoomen.

3 Eigen bijdrage in de Wet kinderopvang en de uitspraak in de Raad van State in de [ ] zaak

Doel van dit agendapunt is te bepalen welke consequenties de uitspraak in de [ ] zaak heeft op het handhaven door de Belastingdienst in vergelijkbare zaken.

- De Raad van State (RvS) heeft op 19 december 2012 diverse uitspraken gedaan in de [redacted] zaak. De [redacted] was een gastouderbureau.
- Ouders die hun kinderopvang via [redacted] lieten lopen moeten de Belastingdienst ten onrechte ontvangen kinderopvangtoeslag terugbetalen. De RvS heeft, in deze langlopende zaak, de Belastingdienst in het gelijk gesteld.
- De RvS stelt vast dat de Wko niet in de weg staat aan de mogelijkheid dat de gastouder de verplichte eigen bijdrage via een schenking aan de ouder (hun kind) kan 'terugbetalen'.
- De Belastingdienst wil weten of SZW deze 'schenkingsroute', door een wijziging van de Wko, gaat dichten, alvorens te starten met het incasseren van ten onrechte toegekende kinderopvangtoeslag aan [redacted] ouders.

Uw reactie

- De uitspraak van de RvS is helder t.a.v. schenkingen. De mogelijkheid van een schenking is geoorloofd als deze goed gedocumenteerd (met een schriftelijk bewijs) plaatsvindt.
- De uitspraak van de RvS geeft de Belastingdienst handvatten om in de toekomst in vergelijkbare zaken handhavend op te treden.
- De mogelijkheid van schenking komt niet aan het principe van de verplichte eigen bijdrage in de Wko. Aanpassing van de Wko op dit punt is niet noodzakelijk.
- *De Belastingdienst wijst erop dat de publieke opinie zich tegen het incasseren van ten onrechte uitgekeerde toeslagen aan 'hardwerkende Nederlanders' kan keren, terwijl Bulgaren de Belastingdienst oplichten.*

4 1-rekeningnummer/horizontaal partnership

- **Doel van dit agendapunt is vast te stellen dat de Belastingdienst heeft aangegeven bereid te zijn in 2014 een 'light vorm' van hoofdelijke aansprakelijkheid te hanteren waarbij alleen sprake zal zijn van aansprakelijkheid bij verwijtbaarheid van de KO-instelling (1) en**
- **SZW en de Belastingdienst met elkaar in gesprek blijven over wie de uitvoeringskosten voor deze uitzonderingsmogelijkheid voor zijn rekening zal nemen (2)**

- Per 1 januari 2014 wordt door de Belastingdienst het 1-bankrekeningnummer ingevoerd.
- In de wet (AWIR) is een delegatiebepaling opgenomen die het mogelijk maakt om onder nader te stellen voorwaarden af te wijken van het verplicht gebruik van één bankrekeningnummer. Hiermee is mogelijk gemaakt dat kinderopvanginstellingen de kinderopvangtoeslag rechtstreeks kunnen ontvangen.
- Deze 'light' vorm zal alleen gelden voor instellingen die instemmen met horizontaal partnerschap vanaf 2015. Hiermee komt de Belastingdienst tegemoet aan onze eerdere bezwaren.

Uitvoeringskosten

- Het is reëel dat ook Financiën een deel van de uitvoeringskosten voor zijn rekening neemt.
- Het horizontaal partnerschap is namelijk ook iets dat Financiën wil omdat het tot verbeterd horizontaal toezicht leidt in een sector waar controle lastig is (zie onderstaand een aantal voordelen die Financiën eerder heeft genoemd bij horizontaal partnerschap).
- Daarnaast is de uitzondering voor de kinderopvang een wens van de Tweede Kamer en daarmee een politiek onvermijdelijke kostenpost. Dan is het gek als SZW de kosten daarvan geheel moeten dragen.
- N.B. De BD heeft ons niet gemeld om welk bedrag het zou gaan.

Voordelen volgens Financiën van horizontaal partnerschap

- Tijdigheid van gegevensaanlevering met als voordelen:
  - Verplaatsen van de toezichtslast naar de voorkant;
  - sneller vaststellen definitieve toeslag of bijstellen voorschot;
  - minder terugvorderingen/nabetalingen achteraf;
- Betrouwbaarheid van administratie van de KO-instelling met als voordelen:
  - foutopsporing bij de bron;
  - minder afhankelijkheid van de burger;
  - minder terugvorderingen/nabetalingen achteraf.
- Meer 'titel' om organisaties op onzorgvuldig gedrag aan te spreken (compliance en integriteit binnen het convenant).
- Frauderisico geringer door snellere en actuelere informatie.

5 Partnerbegrip

- **Doel van dit agendapunt is het melden aan de Belastingdienst van de voortgang binnen SZW over aanpassing van het partnerbegrip (1) en**
- **het vragen van medewerking aan de Belastingdienst als oplossingsrichtingen ter sprake komen (2)**

- Bij de beantwoording van de schriftelijke vragen over het partnerbegrip is aangegeven dat de Kamer aan zet is voor een aanpassing van het partnerbegrip.
- Vanuit SZW zijn we bezig om een oplossing klaar te hebben liggen voor het eerstvolgende AO kinderopvang.
- De minister heeft verzocht om een nota waarin mantelzorg en de fiscale behandeling daarvan in de sociale zekerheid bekeken wordt.
- Deze nota komt deze week en gaat in op de gevolgen van de wijziging in het partnerbegrip voor zorgbehoevendheid en meerpersoonshuishoudens (verschil in recht op toeslag als een of twee van de ouders in huis wordt genomen).
- Voor de kinderopvangtoeslag komen we uit op een uitzondering voor zorgbehoevendheid. Deze bestaat echter al bij gemeenten (SMI) en aan het overhevelen van de indicatiestelling naar het Rijk zijn stevige nadelen verbonden.
- Als alternatieve optie is in beeld een uitzondering op de verplichting om te werken voor bloedverwanten in de 1e en/of 2e graad.

6 Communicatie terugwerkende kracht kinderopvangtoeslag

<u>Doel van dit agendapunt</u> is het melden aan de Belastingdienst dat een communicatieplan m.b.t. aanvragen terugwerkende kracht aanstaande is.

- SZW is op dit moment bezig met het opzetten van een communicatiestrategie met het oog op het weer van kracht worden van aanvragen met beperkte terugwerkende kracht in 2014.
- Bij de opzet van de strategie werkt SZW/C samen met een extern communicatiebureau dat de plannen toetst. Het communicatieplan wordt eind mei/begin juni opgeleverd.
- Er is voldoende geld (max. 500.000 euro) beschikbaar om diverse communicatiemiddelen in te zetten (radiospots, artikelen in tijdschriften gericht op jonge ouders, advertenties in huis-aan-huisbladen e.d.).
- <u>De Belastingdienst maakt zich zorgen over de snelheid van het proces en dringt aan op tempo. Die zorgt neemt u serieus</u>.
- Op 16 mei jl. heeft er op afdelingshoofdenniveau overleg plaatsgevonden tussen SZW/Communicatie ([redacted]) en Financien/De Belastingdienst over dit traject. Dat heeft de kou uit de lucht genomen.

7 Hoe om te gaan met (niet-)aanvragers met inkomens hoger dan 118.000 euro per toeslagjaar in 2014?

<u>Doel van dit agendapunt</u> is het samen verkennen hoe deze specifieke groep aanvragers van de kinderopvangtoeslag het beste benaderd kan worden.

- Uit oogpunt van bezuinigingen ontvangen ouders met een (gezamenlijke) inkomen van 118.189 euro of hoger minder kinderopvangtoeslag voor het eerste kind.
- De Belastingdienst heeft dit onderwerp op de agenda gezet, om te bespreken hoe we de groep niet-aanvragers in deze categorie met communicatiemiddelen bereiken, terwijl zij wellicht wel recht hebben op kinderopvangtoeslag.
- Hoe voorkomen we de situatie zoals bij de terugwerkende kracht aanvragen in 2012 en begin 2013, toen bleek dat een groep mensen met de ingezette communicatiemiddelen niet bereikt was?

8 Communicatie naar de buitenwereld

<u>Doel van dit agendapunt</u> is te bespreken met de Belastingdienst op welke wijze SZW signalen over problemen in de uitvoering eerder kan ontvangen zodat beleid daarop aangepast kan worden.

- Op welke wijze vinden er beleidsmatige afwegingen plaats tussen de Belastingdienst/Toeslagen/DG Belastingen op het terrein van kinderopvang en hoe vindt terugcommunicatie daarover plaats naar het beleidsdepartement (SZW)?

- Welke lessen kunnen er getrokken worden uit de toeslagenfraude? Welke signalen hadden eerder opgepikt kunnen worden?
- U kunt vragen of SZW sneller geïnformeerd zou kunnen worden door de Belastingdienst/Toeslagen als er op uitvoeringsniveau problemen opduiken die het beleidsdepartement raken.

9 Boetes

Doel van dit agendapunt het bespreken van het aantal boetes kinderopvangtoeslag dat door de Belastingdienst in 2012 is opgelegd.

- In 2012 zijn er 50 boetes opgelegd in verband met fraude en oneigenlijk gebruik met/van de kinderopvangtoeslag? Het totale bedrag in 2012 bedraagt 47.400 euro.
- In 2013 zijn er tot nu toe ook al 50 boetes kinderopvangtoeslag opgelegd voor een totaalbedrag van 63,500 euro.
- U kunt vragen of dit aan de verwachtingen voldoet van de Belastingdienst? Wat is de inschatting welke bedragen ook daadwerkelijk geïnd worden?
- U kunt vragen of het boetebeleid van de BD op schrift is gesteld (bij welke overtreding wordt welke boete opgelegd) en met SZW gedeeld kan worden.
- U kunt vragen of er sinds 01-01-2013 ook maximale boetes van 150% van het benadelingsbedrag (bij recidive) zijn opgelegd? Uitvloeisel van de Fraudewet SZW.

10 Verdeling 156 miljoen uit Regeerakkoord

Doel van het agendapunt is het vragen van informatie aan de Belastingdienst over de invulling van het bedrag van 156 miljoen uit het regeerakkoord.

- In het regeerakkoord is een bedrag van 156 miljoen euro opgenomen ter intensivering van het toezicht bij de Belastingdienst.
- Ambtelijk Belastingdienst geeft aan dat dit bedrag niet helemaal beschikbaar is, maar ook (deels) ingezet wordt ten behoeve van invulling van een taakstelling.
- Bovendien dient het bedrag verdeeld te worden tussen de Belastingdienst 'rood' en 'blauw'. Ons beeld is evenwel dat een groot deel van het bedrag door de BD bij 'blauw' wordt ingezet.
- U kunt vragen welk deel van de € 156 mln door de BD wordt ingezet ter verbetering van het toezicht op de toeslagen.

11 Schijnconstructies

Doel van dit agendapunt is het vragen van commitment van de Belastingdienst ten aanzien van het vervolgtraject waarin een belangrijke toezichthoudende rol voor de Belastingdienst is voorzien.

- Recentelijk is een actieplan naar de Tweede Kamer gestuurd om de aanpak van constructies met buitenlandse werknemers aan te pakken, zodat regelgeving niet langer omzeild kan worden.

- Hierbij wordt samen opgetrokken met de Belastingdienst.
- Het vervolgtraject zal nog de nodige inspanningen vergen van (ook) de Belastingdienst. U kunt de [redacted] daar alvast op wijzen en commitment in deze vragen.

Directie Kinderopvang
Team Financiën

Datum
27 mei 2013

Onze referentie
2013-0000070162

Document 4

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Directie Kinderopvang
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.szw.nl

Datum
30 mei 2013

Docmannummer
2013-0000071823

rapportage ministerstaf

Datum Ministerstaf 3 juni 2013

Toelichting per onderwerp

Buiten reikwijdte

Overleg [redacted] Werk met [redacted] Belastingen
Op 28 mei jl. hebben [redacted] en [redacted] overleg gehad. In dit verslag wordt een viertal besproken onderwerpen nader toegelicht.

1. Als vervolg op het debat van staatssecretaris Weekers met de Kamer over de toeslagenfraude op 14 mei jl. , heeft [redacted] gevraagd op welke wijze Financiën/de Belastingdienst invulling gaat geven aan de vervolgstappen (onder meer het aanpassen van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, Awir) die uit het debat over de toeslagenfraude zijn voortgekomen. [redacted] stelde voor een stuurgroep in te stellen onder leiding van Financiën, waarin vertegenwoordigers van de departementen vertegenwoordigd zouden moeten zijn, die beleidsmatig verantwoordelijk zijn voor de toeslagen (SZW, BZK en VWS). Aan [redacted] Belastingen is het belang van volwaardige deelname en betrokkenheid van SZW in deze stuurgroep benadrukt.

2. [redacted] Werk heeft, conform uw eerdere standpuntbepaling in deze, instemming gegeven aan het starten met de invordering door de Belastingdienst van ten onrechte verstrekte kinderopvangtoeslag aan ouders in de [redacted] zaak. De [redacted] was een (inmiddels failliet) gastouderbureau. Ouders die zaken deden met dit bureau konden volgens de uitspraak van de Raad van State (december 2012) bij de Belastingdienst niet aantonen dat er kosten voor kinderopvang waren gemaakt. Deze zaak heeft de afgelopen jaren in diverse consumentenprogramma's voor veel publiciteit en ontevredenheid bij betrokkenheid ouders gezorgd. In geval van nieuwe publiciteit als gevolg van het starten van de invordering, zal afstemming plaatsvinden tussen Communicatie Belastingdienst en Communicatie SZW, hoe daarop te reageren.

3. In juni komt het advies van de Commissie inkomstenbelasting en toeslagen (Commissie Van Dijkhuizen). Uit navraag door [redacted] Werk bij [redacted] Belastingen bleek dat het onderdeel toeslagen maar beperkt in het advies naar voren zal komen. Naar aanleiding van de actualiteit over de toeslagenfraude en de opvattingen van de Kamer daarover, heeft [redacted] Werk aandacht gevraagd voor het onderdeel toeslagen in het eindrapport.

4. De Belastingdienst is in 2012 begonnen met het opleggen van boetes in het geval van fraude en oneigenlijk gebruik van de kinderopvangtoeslag. In 2012 zijn 50 boetes opgelegd voor een totaal boetebedrag van 47.400 euro. In 2013 zijn tot nu toe ook al 50 boetes opgelegd voor een totaalbedrag van 63.500 euro. Ook al zijn de opgelegde boetebedragen nog beperkt, met deze cijfers laat de Belastingdienst zien werk te maken van de wettelijke mogelijkheden die er zijn om boetes op te leggen. De Fraudewet SZW, die op 1 januari 2013 in werking is getreden, en de verhoging van de boetepercentages in de Awir kunnen hier nog een extra impuls aan geven.

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Directie Kinderopvang

Datum
30 mei 2013

Docmannummer
2013-0000071823

INTERN VERTROUWELIJK

Document 5

DIRECTIE KINDEROPVANG

WEEKRAPPORTAGE **WEEK 24 : 10 t/m 14 juni 2013**

Verslag overleg [redacted] – [redacted] Belastingen 28 mei jl.

1. Vervolg debat toeslagenfraude

- [redacted]Werk vraagt [redacted]Belastingen een stuurgroep met de andere toeslagdepartementen in te stellen die vorm en inhoud moet geven aan de vervolgstappen n.a.v. het toeslagendebat van 14 mei. [redacted] Belastingen geeft aan dat er gewerkt wordt aan een structuur waarin dat zou moeten plaatsvinden.

  Inmiddels zijn SZW, BZK en VWS door Financiën uitgenodigd voor een overleg op 13 juni. Voorafgaand daaraan zullen deze departementen apart met elkaar overleggen.

- Op 17 juni komt de Commissie inkomstenbelasting en toeslagen (Commissie Van Dijkhuizen) met haar eindrapport. Commissie zou wel komen met een huishoudentoeslag. [redacted]Belastingen geeft aan dat de kinderopvangtoeslag beperkt in het rapport aan de orde komt.

  Inmiddels is er meer duidelijk en lijkt de Commissie te komen met een advies over het stroomlijnen van toeslagen gericht op inkomensondersteuning. De kinderopvangtoeslag zou daar niet onder vallen, evenmin als de IACK. De commissie ziet geen aanleiding om de IACK af te schaffen ten gunste van de kot, noch om de kinderopvangtoeslag af te schaffen en de IACK te verhogen. Wel zou de kinderopvangtoeslag veel meer gericht moeten worden op het aantrekkelijk maken van meer dagen werken.

2. Stand van zaken samenwerkingstraject

- Stand van zaken samenwerkingstraject wordt toegelicht. Traject heeft voorzien in het beter samenwerken op het terrein van wetgeving, toezichtaspecten en communicatie. Het traject wordt binnenkort afgesloten met een laatste bijeenkomst waarin het kinderopvangtoeslag-convenant uit de OCW-tijd wordt besproken.

3. [redacted]

- [redacted]Werk geeft aan dat de Belastingdienst moet beginnen met het invorderen van ten onrechte ontvangen kinderopvangtoeslag in de [redacted]aak. De systematiek van de eigen bijdrage in de Wko blijft ook na de uitspraak van de RvS overeind.
- De Belastingdienst verwacht veel onvrede bij de mensen die het betreft, ook gezien de Bulgarenfraude. [redacted]Werk houdt rug recht en is van mening dat desondanks de invordering moet starten.
- [redacted]Werk en [redacted]Belastingen benadrukken het klaar hebben van een goede, gezamenlijke communicatie alvorens de invordering daadwerkelijk start.

4. 1-rekeningnummer/horizontaal partnership

- [redacted]Werk licht stand van zaken toe. [redacted] Belastingen geeft aan dat ook bij horizontaal partnership controle en toezicht gewoon doorlopen. Als traject afgerond is persbericht opmaken en Kamer informeren.
- [redacted]Werk brengt de uitvoeringskosten ter sprake. Eventueel delen kosten Financiën en SZW als optie. Nog geen besluiten genomen [redacted]Werk geeft aan dat er ook (financiële) voordelen voor de Belastingdienst zijn (beter horizontaal toezicht).

5. Partnerbegrip
- [redacted]Werk licht activiteiten binnen SZW toe. Minister heeft gevraagd om een nota waarin mantelzorg en fiscale behandeling daarvan in de sociale zekerheid bekeken worden. Voor kinderopvangtoeslag uitzondering voor zorgbehoevendheid.
- In kaart brengen mogelijkheid voor een uitzondering van eerste- en evt. tweedegraads bloedverwanten in de kinderopvangtoeslag. De Belastingdienst zal betrokken worden bij het vervolgtraject.

6. Communicatie terugwerkende kracht
- [redacted]Werk meldt dat binnen SZW gewerkt wordt aan een communicatiestrategie voor terugwerkende kracht 2014 (inmiddels plan gereed, ST).
- Inmiddels hebben op 1 juni jl. 130.000 ouders van de Belastingdienst een brief ontvangen over het aanvragen voor 2012 en 2013.
- Overboeking 30 miljoen, bij Najaarsnota programmagelden en uitvoeringskosten. 1 september in beeld hoeveel dat is.

7. Communicatie >118.000 euro groep
- Hoe weet je dat je iedereen in deze groep bereikt? Welke middelen zet je in? [redacted]Werk er[redacted] Belastingen geven aan dat je in ieder geval een aanvraag moet indienen ook als je denkt niet in aanmerking te komen voor kinderopvangtoeslag. Je bent dan ieder geval wel bekend bij de Belastingdienst en ontvangt (bij geen recht) dan een nihil-beschikking.
- Afgesproken om voor de communicatie naar deze groep toe aan te sluiten bij communicatieactiviteiten terugwerkende kracht.

8. Communicatie naar de buitenwereld
- Vanuit de uitvoering in de Belastingdienst zou meer informatie over uitvoeringsproblemen moeten doorkomen naar Financiën en vervolgens SZW vindt[redacted] Werk. Zo zou wellicht de omvang van de terugwerkende kracht problematiek eerder aan het licht zijn gekomen.
- [redacted]Belastingen merkt op dat dit een legitieme vraag is, maar kan nog geen modus bedenken hoe dit in de toekomst beter kan.

9. Boetes
- [redacted]Werk vraagt of het aantal opgelegde boetes tot nu toe in 2013 (50) voldoet aan de verwachtingen.[redacted]Belastingen meldt dat het boetebeleid functioneert, conform het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst/Toeslagen van 1 januari 2013. SZW kan niet nagaan of deze bewering van [redacted] Belastingen klopt. KO beschikt wel over dit Boetebesluit.
- Het is nog niet zichtbaar in de cijfers over 2013 of de verhoging van de boetepercentages door aanpassing van de Awir in 2013 al doorwerkt in het totale opgelegde boetebedrag.
- Er is nu nog weinig sprake van recidive bij fraude en oneigenlijk gebruik van de kinderopvangtoeslag.

10. Verdeling 156 miljoen uit regeerakkoord
- [redacted]Belastingen meldt dat het bedrag van 156 miljoen niet ingezet wordt ten behoeve van de toeslagen. Gelden worden besteed om aan de inkomstenbelastingkant meer boekenonderzoek te doen, uitwassen op te sporen etc.
- [redacted]Werk merkt op of het niet vreemd is dat toeslagen niet profiteert van deze gelden, zeker met het oog op de actualiteit.
- [redacted]Werk stelt voor dat [redacted]Belastingen een business case opstelt waarin er extra geld voor toeslagendeel wordt gegenereerd. Deze case zou parallel met het Belastingplan moeten meelopen[redacted]Belastingen zegt nog niets toe op dat punt.

11. Schijnconstructies

- Er is recent een actieplan naar de Tweede Kamer gestuurd om de aanpak van schijnconstructies met buitenlandse werknemers aan te pakken.
- [redacted]Verk vraagt[redacted]Belastingen commitment en medewerking van [redacted]Belastingen bij het vervolgtraject, dat de nodige inspanningen zal vergen van de Belastingdienst.

Document 6

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Mevrouw S5
S5
S5

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
mw. S6
Info@minszw.nl

Onze referentie
2014-0000006056

Uw referentie
Ontvangen op 13 januari 2014

Datum 24 JAN 2014
Betreft Gastouderbureau

Geachte mevrouw S5,

Uw kinderen hebben gebruik gemaakt van de toeslag voor kinderopvang, via het gastouderbureau de [redacted] in [redacted] Uw kinderen hebben de rechtszaak tegen het gastouderbureau verloren en zij moeten nu binnen 2 jaar € 30.000,- terugbetalen aan de Belastingdienst. Omdat dit financieel niet haalbaar is vraagt u, als grootmoeder, mij om hulp.

Ik dank u voor het sturen van uw brief. Het spijt mij te vernemen dat het moeten terugbetalen van het genoemde bedrag aan kinderopvangtoeslag aan de Belastingdienst een schaduw werpt over het gezinsleven van uw kinderen. Ik heb er dan ook alle begrip voor dat u mij om hulp vraagt. Toch kan ik niet ingaan op uw verzoek. Als minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heb ik namelijk noch de bevoegdheid noch de mogelijkheid te treden in individuele situaties. Hoewel ik verantwoordelijk ben voor de wet- en regelgeving op het terrein van de kinderopvang, is de Belastingdienst/Toeslagen in deze verantwoordelijk voor de uitvoering.

Daarnaast heb ik geen invloed op rechterlijke uitspraken. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is de hoogste bestuursrechter van het land. Tegen haar uitspraken is geen hoger beroep meer mogelijk. U (uw kinderen) zou contact kunnen opnemen met een jurist die u kan informeren welke rechtsmiddelen nog openstaan.

Rest mij u en uw kinderen het allerbeste te wensen.

Met vriendelijke groet,
de Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

L.F. Asscher

Document 7a

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

S7

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
mw. S6
Info@minszw.nl

Onze referentie
2014-0000089824

Uw referentie
15 juni 2014

Datum 10 JUL 2014
Betreft Kinderopvangtoeslag

Geachte S7,

In uw brief schrijft u dat de Belastingdienst een bedrag van € 8.254,- aan kinderopvangtoeslag van u vordert. U was aangesloten bij gastouderbureau [redacted] U vraagt mij om alles in het werk te stellen zodat u het geldbedrag niet hoeft terug te betalen.

Ik dank u voor het sturen van uw brief. Het spijt mij te vernemen dat u het genoemde bedrag aan kinderopvangtoeslag moet terugbetalen aan de Belastingdienst. Ik heb er dan ook alle begrip voor dat u mij om hulp vraagt. Toch kan ik niet ingaan op uw verzoek. Als minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heb ik namelijk noch de bevoegdheid noch de mogelijkheid te treden in individuele situaties. Hoewel ik verantwoordelijk ben voor de wet- en regelgeving op het terrein van de kinderopvang, is de Belastingdienst/Toeslagen in deze verantwoordelijk voor de uitvoering.

Daarnaast heb ik geen invloed op rechterlijke uitspraken. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is de hoogste bestuursrechter van het land. Tegen haar uitspraken is geen hoger beroep meer mogelijk, zoals u zelf ook aangeeft. U zou contact kunnen opnemen met een jurist die u kan informeren welke rechtsmiddelen nog openstaan.

Rest mij u het allerbeste te wensen.

Met vriendelijke groet,
de Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

L.F. Asscher

Document 7b

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

S7

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
dhr. S8
T
S8 @minszw.nl

Onze referentie
2014-0000155893

Datum 0 3 NOV 2014
Betreft kinderopvangtoeslag

Geachte S7,

In uw brief schrijft u nogmaals dat de Belastingdienst een bedrag van € 8.254,- aan kinderopvangtoeslag van u terugvordert. U was aangesloten bij gastouderbureau [redacted] U vraagt mij om namens alle ouderparen druk uit te oefenen op de Belastingdienst om de terugvorderingen ongedaan te maken.

Ik dank u wederom voor het sturen van uw brief. Het spijt mij nog steeds te vernemen dat u het genoemde bedrag aan kinderopvangtoeslag moet terugbetalen aan de Belastingdienst. Ik kan mij dan ook voorstellen dat u mij andermaal om hulp vraagt. Als minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid kan ik echter niet in individuele gevallen treden, ook al betreft het meerdere gevallen. Ik herhaal dat ik weliswaar verantwoordelijk ben voor de wet- en regelgeving op het gebied van kinderopvang, maar dat de Belastingdienst/Toeslagen verantwoordelijk is voor de uitvoering van de kinderopvangtoeslag.

Daarnaast is de aanvrager van een toeslag zelf verantwoordelijk voor de aanlevering van de juiste gegevens en het tijdig doorgeven van wijzigingen aan de Belastingdienst. Ook als er tussentijds twijfels rijzen over de hoogte van het ontvangen bedrag, is het altijd goed tijdig aan de bel te trekken en niet tot het einde van het jaar te wachten.

Concreet kan ik als minister niets voor u betekenen. Wel kan ik u melden dat er regelmatig overleg plaatsvindt met de Belastingdienst over de wijze waarop het toeslagensysteem werkt. Individuele casussen zoals deze komen daarbij ook ter sprake. De kinderopvangtoeslag is voor zowel de Belastingdienst als de aanvrager de lastigste in het assortiment, vandaar dat mijn collega op het ministerie van Financiën druk bezig is om te kijken hoe een en ander in de toekomst beter kan. Daar ben ik als minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ook bij betrokken.

Ik realiseer me dat u hiermee niet direct bent geholpen, maar hoop u toch iets meer duidelijkheid te hebben gegeven.

Rest mij u het allerbeste te wensen.

Datum
0 3 NOV 2014

Onze referentie
2014-0000155893

Hoogachtend,
de Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

L.F. Asscher

Document 8

DIRECTIE KINDEROPVANG

WEEKRAPPORTAGE **WEEK 27 :** **1 t/m 5 juli 2013**

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Afstemmingsoverleg KO – Belastingdienst, 1 juli jl.

Op 1 juli was er weer het maandelijkse afstemmingsoverleg met de Belastingdienst. Op de agenda stond onder meer de problematiek van het aanbieden van gratis kinderopvang door de markt en de wettelijke verplichting van de eigen bijdrage voor ouders die kinderopvangtoeslag ontvangen. De markt kent steeds meer instellingen die kortingen aanbieden om mensen te trekken. Hierdoor ontstaan situaties die tot terugvorderingen leiden van de eigen bijdrage. Om deze problematiek bij de kop te pakken, stelde de Belastingdienst voor een gezamenlijke expertmeeting over dit onderwerp te organiseren, om sanctiebeleid, juridische aspecten, uitvoeringsvragen en de beleidsmatige kant van de gratis kinderopvang aan bod te laten komen. De Belastingdienst neemt het initiatief voor deze bijeenkomst.

Aan de orde is ook geweest het op te richten meldpunt voor signalen vanuit de GGD over fraude binnen de kinderopvang. Na recent overleg tussen vertegenwoordigers van GGD Nederland, de Belastingdienst en Kinderopvang is geconstateerd dat signalen van GGD-inspecteurs over mogelijke fraude bij kinderdagverblijven en gastouderbureaus, n.a.v. hun bezoeken geen adequate opvolging krijgen. De Belastingdienst zal het initiatief nemen om het idee van een meldpunt deze zomer verder uit te werken. In september volgt een startbijeenkomst met alle betrokken partijen over deze opzet.

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Document 9a

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Directie Kinderopvang
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.szw.nl

Datum
15 augustus 2013

Docmannummer
2013-0000114442

rapportage ministerstaf

Datum Ministerstaf 19 augustus 2013

Toelichting per onderwerp

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

INTERN VERTROUWELIJK

Buiten reikwijdte

Directie Kinderopvang

Datum
15 augustus 2013

Docmannummer
2013-0000114442

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

"Gratis kinderopvang"
Sinds enige tijd adverteren verschillende kinderopvanginstellingen met "gratis kinderopvang" voor ouders met een laag inkomen of die hun baan zijn kwijt geraakt. Wat de instellingen veelal aanbieden, is het niet in rekening brengen van de eigen bijdrage die ouders moeten betalen na de toeslag. Daarmee lijkt het voor de ouders gratis.

Dit is echter een onjuiste aanname. Een ouder is volgens de Wet kinderopvang altijd gehouden aan het betalen van een eigen bijdrage, bovenop de toeslag die hij ontvangt. Als hij dit niet doet, heeft hij geen recht op toeslag. Ouders die (ook al is het onwetend) gebruik maken van de bovengenoemde optie, kunnen van de Belastingdienst dan ook een volledige terugvordering van de toeslag krijgen.

Tot op heden werd deze 'truc' sporadisch gebruikt, bijvoorbeeld in de [redacted] Nu zien we onder de druk van teruglopende vraag steeds meer onwetende instellingen dit aanbieden om klanten aan zich te binden.

Zodra wij of de Belastingdienst via de media of andere wijze horen van dergelijk aanbod, nemen we actief en rechtstreeks contact op met de ondernemers om hen op de risico's te wijzen. Ondernemers passen hun aanbod tot nu toe gelijk aan. Een veelgehoorde oplossing is dat instellingen helemaal geen kosten in rekening brengen of de uurprijs halveren. Die mag uiteraard.

Daarnaast zijn de Brancheorganisatie en Boink ook gewezen op dit punt en lichten ze ondernemers en ouders voor over de regels.

De Belastingdienst en SZW gaan binnenkort met elkaar om tafel om de ontwikkelingen van gratis kinderopvang en hoge kortingen met elkaar te bespreken. We zullen dan spreken over de noodzakelijke communicatie/ voorlichting maar ook over de bestaande beleidslijn. Het heffen van een eigen bijdrage is door de Raad van State bevestigd maar er bestaat een gelijkgestemd gevoel intern dat het volledig terugvorderen van de toeslag in geval van onwetend handelen, een zeer forse straf is.

Document 9b

Actiepunten uit de ministerstaf van maandag 19 augustus 2013

Aanwezig: minister, staatssecretaris, [redacted] werk [redacted] FEZ, [redacted] SG namens [redacted] politiek assistenten minister en staatssecretaris, [redacted] minister, [redacted] ministerstaf.

NB 👁 = Voortgangsbewaking[1]

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

3. Departementale aangelegenheden/directierapportages

1. Buiten reikwijdte

2. Buiten reikwijdte

3. Buiten reikwijdte

4. [redacted] Werk geeft desgevraagd een toelichting op de situatie rond de dreigende C-status voor de gemeente Utrecht als verbetering van aantal inspecties in de

[1] Het verslag van de ministerstaf fungeert als actiepuntenlijst van die vergadering. Directies weten daardoor welke actie voor hen is. Daarbij wordt door middel van een symbool aangegeven van welke acties de voortgang moet worden bewaakt. Waar dit niet nodig is, is dat in overleg met [redacted] gebeurd. Directies beantwoorden verzoeken inhoudelijk in de eerst volgende directierapportage óf nemen de punten voor de voortgangsbewaking op in een overzicht aan het eind van hun directierapportage. Indien wordt gekozen voor een overzicht wordt per punt in één regel de stand van zaken van de uitvoering vermeld. Bij betrokkenheid van meer directies neemt eerstgenoemde directie het punt op in de voortgangsbewaking. Acties blijven in het overzicht staan tot afhandeling vermeld is.

1

kinderopvang uitblijft en voorts de ontwikkelingen rond de 'gratis kinderopvang'. Minister onderstreept hierbij het belang van goede voorlichting aan ouders en ondernemers (KO).

Buiten reikwijdte

[redacted] ministerstaf,

Document 10

Algemene spreekschets

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Belastingdienst/omkering financiering

- Naast beleid gaat het bij de kinderopvang ook om een goede uitvoering. In de uitvoering door de Belastingdienst speelt altijd de afweging tussen het goed bedienen van de aanvrager en het bestrijden van oneigenlijk gebruik. Dit is een eeuwig spanningsveld.

- De Belastingdienst/Toeslagen heeft de afgelopen jaren hard ingezet op fraudebestrijding. Zo heeft de Belastingdienst/Toeslagen de inschatting van mogelijke frauderisico's bij de aanvraag van een toeslag verder verbeterd en aangescherpt.

- Ondanks de verbeteringen in de uitvoering heeft mijn collega Wiebes, de staatssecretaris van Financiën, vorige week aangegeven dat de uitvoering van de kinderopvangtoeslag per ontvangend huishouden de meeste problemen oplevert in de uitvoering.

- Daarom werkt het kabinet nu voor de kinderopvangtoeslag aan een overgang naar een rechtstreekse bekostiging van instellingen. Ouders houden recht op een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang, maar het geld wordt rechtstreeks overgemaakt aan de instellingen. Met het voorstel wil het kabinet bereiken dat het stelsel minder gevoelig is voor fouten en ook minder mogelijkheden biedt voor fraude. Het voorstel pakt bovendien het soms pijnlijke probleem van terugvorderingen aan, waarbij mensen soms zeer forse bedragen moeten terugbetalen.

- De financiering blijft voorbehouden aan werkende ouders en blijft inkomensafhankelijk. Het voorstel laat de regie bij de ouders en tast de vrije keuze van ouders en de marktwerking niet aan. De komende maanden wordt het voorstel scherp op uitvoerbaarheid getoetst, waarna het kabinet de definitieve keuze zal maken. Hoewel we nog veel praktische obstakels zullen tegenkomen en moeten overwinnen, is het kabinet optimistisch over de slagingskans van dit traject.

- Ik wil graag benadrukken dat dit geen bezuiniging is. Ik kan, net zo als bij elke vereenvoudiging, natuurlijk niet garanderen dat er helemaal geen inkomenseffecten zullen zijn, maar de inkomensondersteuning zal op peil blijven.

Beschrijving voorstel omkering financiering

- Ouders sluiten (net als nu) een contract met de kinderopvangaanbieder van hun keuze.
- Die aanbieder meldt dit contract bij de uitvoerder, met daarbij informatie over het aantal uur opvang, de prijs, de vorm opvang, etc.
- De uitvoerder bepaalt of er recht is op kinderopvangtoeslag op basis van vastgesteld inkomen.
- De uitvoerder stuurt een beschikking aan de ouder met daarin de inkomensafhankelijke eigen bijdrage die de ouder zal gaan betalen voor het gebruik van kinderopvang.
- Gaat de ouder akkoord, dan start de uitvoerder de financiering van de KO-organisatie.
- De ouder kan een herberekening aanvragen als hij of zij verwacht dat het huidige inkomen aanzienlijk lager is dan het vastgestelde inkomen.
- De eigen bijdrage en de financiering van de instelling zijn verbonden. Stopt de ouder met het betalen van de eigen bijdrage, dan stopt ook de financiering van de instelling.

Voorbeeld omkering financiering

Huidige situatie

- Alleenstaande ouder op 130% minimumloon
- Twee kinderen, van 3 en 6, die allebei 4 dagen naar opvang gaan.
    - Inkomen ouder: ca 25.000 euro per jaar (2.200 per maand)
    - kosten kinderopvang 18.000 euro per jaar (1.500 per maand)
    - kinderopvangtoeslag 15.000 euro per jaar (1.300 per maand)

- Er loopt dus een groot bedrag via de rekening van de ouder (bij deze ouder meer dan de helft van het totale inkomen).

Nieuwe situatie

- In het nieuwe systeem van directie financiering zou deze ouder alleen een eigen bijdrage van 200 euro per maand betalen (2.400 per jaar).
- Er lopen geen grote bedragen meer via de rekening van de ouder.
- Het is duidelijk dat dit het risico op fraude en het gevolg van fouten verkleint.

Proces omkering financiering

- Ik zal u regelmatig op de hoogte houden van de voortgang van het traject rond de omkering van de financiering.

- Voor de begrotingsbehandeling zal ik u een brief sturen waarin ik de huidige plannen op hoofdlijnen uiteenzet.

- De plannen moeten vanzelfsprekend verder worden uitgewerkt. Dat wil ik in nauwe en vroegtijdige samenwerking met de beoogde uitvoerder doen.

- De keuze voor een beoogde uitvoerder heeft daarom mijn hoogste prioriteit, zodat deze vanaf het eerste moment betrokken is.

- Samen met die uitvoerder wil ik de belangrijkste praktische obstakels wegwerken en de nog openstaande onderdelen invullen.

- Ik verwacht u dan komend voorjaar verder te kunnen informeren over de oplossingen voor de belangrijkste praktische obstakels, waarmee een definitieve keuze over de voortgang van dit traject mogelijk is.

Buiten
reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten
reikwijd
te

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten
reikwijdte

Document 11

Document 11

DIRECTIE KINDEROPVANG

WEEKRAPPORTAGE **WEEK 21:** **19 t/m 23 mei 2014**

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Expertmeeting uren die voor kinderopvangtoeslag in aanmerking komen

Op dinsdag 20 mei hebben S1 en S10 met S11 van [redacted] en S12 van Toeslagen gesproken over het vraagstuk uren die voor toeslag in aanmerking komen. Deze meeting was georganiseerd naar aanleiding van de discussie die nu al enkele jaren loopt over de vraag of het om aangeboden, betaalde, afgenomen of om daadwerkelijk gebruikte uren gaat.

Voorafgaand was afgesproken dat er enkele casussen zouden worden rondgestuurd waaruit blijkt dat dit vraagstuk speelt. Na interne afstemming binnen Toeslagen bleken er naast de City Coins zaak geen andere casussen beschikbaar te zijn.

> Uitspraak Citycoins
> De Rechtbank Oost Brabant heeft in haar uitspraak van 24 januari 2014 bepaald dat het spaarprogramma 'citycoins' van kinderopvangorganisatie Citykids gezien moet worden als gedeeltelijke restitutie van niet afgenomen uren. Indien door middel van gedeeltelijke restitutie de eigen bijdrage kan worden voldaan, ontstaat strijd met het wettelijke systeem van de Wet kinderopvang.

Er lagen een drietal vragen voor op 20 mei:

- Wat is de bedoeling van de wet?
- hoe controleert de Belastingdienst nu?
- wat communiceer je als ouders vragen welke uren voor toeslag in aanmerking komen?

Wat betreft de uitvoering/handhaving baseert de Belastingdienst zich in eerste instantie op de contracten en jaaropgaven die de hij ontvangt. De uren die daarin zijn opgenomen worden gezien als aangeboden en afgenomen.[1] In het geval de Belastingdienst een signaal ontvangt dat er sprake is van onregelmatigheden zal hij mogelijk nader onderzoek doen. Daarbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat voor het recht op kinderopvangtoeslag alleen die uren in aanmerking komen die de kinderopvangorganisatie daadwerkelijk heeft aangeboden. Hierbij geldt een uitzondering voor de feestdagen, omdat we dat zo hebben gecommuniceerd en het als een verworven recht wordt beschouwd. Als een ouder vervolgens geen gebruik maakt van die uren, maar er wel voor heeft betaald dan komen die uren toch voor toeslag in aanmerking.

Deze lijn verschilt overigens met de lijn die we hanteren bij gastouderopvang. Daar geldt dat feestdagen niet voor kinderopvangtoeslag in aanmerking komen. We hebben het nog wel gehad over de verplichting tot doorbetaling bij ziekte voor gastouders.

[1] Uit de jaaropgave blijkt niet of de facturen zijn betaald.

Afspraak is dat de gastouder vooraf met de vraagouder in een contract een uurprijs bepaald waarbij rekening wordt gehouden met doorbetaling bij ziekte. Deze uurprijs mag vervolgens alleen in rekening worden gebracht voor uren die ook daadwerkelijk zijn aangeboden.

Vervolg: bovenstaande lijn moet met wbja worden afgestemd ten aanzien van de vraag of zij de Wet ook zo lezen en besproken moet worden hoe we dit naar buiten communiceren.
([redacted] en [redacted])

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Document 12a

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Directie Kinderopvang
Team Financiën
Contactpersoon
S1
T 070 S1
S1 @minszw.nl

Datum
10 november 2014
Onze referentie
2014-0000164695
Kopie aan
S13,
S14

memo

Voorbereiding gespre Belastingen,
12 november 13.00 – 14.00 uur

Inleiding

Op **woensdag 12 november van 13.00 – 14.00 uur** heeft u een kennismakingsgesprek me Voor het bilaterale gesprek is, in overleg met ambtelijk Financiën, een aantal agendaonderwerpen benoemd. Op deze onderwerpen wordt u in dit memo voorbereid. Bijgevoegd de agenda voor het gesprek.

Onderwerpen

1. Directe financiering kinderopvang

Achtergrond

- Het kabinet wil de financiering van kinderopvang eenvoudiger maken door een rechtstreekse bekostiging van de aanbieder van kinderopvang en het hanteren van vastgesteld inkomen. Hiermee wordt het stelsel minder gevoelig voor fouten en biedt het ook minder mogelijkheden voor fraude. Voor ouders betekent dit voorstel een sterke vereenvoudiging.
- In de ambtelijke vierhoek is op 6 november jl. de brief besproken die namens SZW en Financiën, voor de begrotingbehandeling van SZW, naar de Kamer gaat. Deze week volgt nog bespreking in politieke vierhoek en MR.
- Het projectteam dat het voorstel verder uitwerkt is inmiddels van start gegaan. FIN (Beleid en zit ook in het projectteam.

Keuze voor uitvoerder

- Op dit moment is de eerste fase van de advisering rondom de keuze voor de uitvoerder zo goed als afgerond. Het betreft hier de inventarisatie van uitvoerders die in beeld kunnen zijn voor de uitvoering van de directe financiering. Ook zijn de hoofdcriteria waaraan de uitvoerder behoort te voldoen, opgesteld.
- U kunt de eenemen in het traject dat nu loopt, ook in relatie tot uw mail van afgelopen vrijdag aan hem en de van OCW en VWS.
- Tijdens de Vierhoek heeft de Belastingdienst aangegeven op dit moment geen rol voor zichzelf te zien in deze fase van het traject. U kunt d vragen dit te bevestigen.

- Zoals bekend heeft er een bezoek aan het CAK plaatsgevonden, een vergelijkbaar bezoek aan DUO wordt voorbereid.
- Op woensdagochtend, voorafgaand aan uw gesprek met de [redacted] spreken [redacted] en [redacted] met d[redacted] en de heer [redacted]. Dan zal ook de keuze voor een nieuwe uitvoerder onderwerp van gesprek zijn. Indien daartoe aanleiding is, zult u over de uitkomsten van dit gesprek per mail geïnformeerd worden.

2. Eigen bijdrage Wet kinderopvang

- In 21 november is er een **expertmeeting** tussen medewerkers van de Financiën en de BD over de verplichte eigen bijdrage in de Wet kinderopvang (Wko) in relatie tot het terugvorderen door de Belastingdienst van ten onrechte ontvangen kinderopvangtoeslag.
- Volgens de Belastingdienst is de eigen bijdrage (te) knellend voor de uitvoering van de kinderopvangtoeslag. SZW staat op het standpunt dat een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de kosten van kinderopvang past in het belang dat gehecht wordt aan kwalitatief goede kinderopvang; kinderopvang is niet gratis.

Voorbeeld
Hierbij een voorbeeld van het 'knellende' waar de Belastingdienst op wijst:

- Ouders hebben kinderopvangtoeslag ontvangen in de periode 1 januari 2010 tot en met 31 december 2012. Bij de definitieve vaststelling van de toeslag blijkt dat ouders de eigen bijdrage niet betaald hebben. De Belastingdienst ziet zich genoodzaakt de gehele toeslag (vele tienduizenden euro's) terug te vorderen. Alleen het terugvorderen van de niet betaalde eigen bijdrage (+ eventueel een boete) is volgens de Belastingdienst op basis van jurisprudentie niet mogelijk.
- Deze thematiek zal besproken worden op 21 november.

3. Samenwerking Belastingdienst – SZW Kinderopvang

- De samenwerking is over het algemeen goed. Zowel met medewerkers van DG-Belastingen als met medewerkers van de Belastingdienst/Toeslagen. Maandelijks vindt er afstemmingsoverleg plaats; daarnaast zijn er veel bilaterale contacten.
- Op dit moment wordt het samenwerkingsconvenant SZW/KO – Belastingdienst herzien. Dit convenant is erop gericht de Wko op een doelmatige, rechtmatige, tijdige en transparante wijze tot uitvoering te brengen.
- In het convenant staan afspraken over wederzijdse informatie-uitwisseling, het beleid ten aanzien van Wet- en regelgeving op het terrein van kinderopvang en zaken betreffende de uitvoering. Het convenant stamt nog uit de tijd dat Kinderopvang bij OCW zat. Het herziene convenant is bijna klaar voor ondertekening door u beiden.

Aandachtspunt

- Goede samenwerking, actieve betrokkenheid en een coöperatieve opstelling zijn belangrijk in het traject m.b.t. de directe financiering. Tot nu toe loopt de samenwerking nog wat stroef. Het voelt vanuit onze kant nog niet als een gezamenlijke exercitie.

Actualiteit

- Op dit moment wordt binnen SZW (op verzoek van MT SZW) gewerkt aan het herijken van de samenwerkingsrelatie met de Belastingdienst. De Belastingdienst zal bij de uitwerking van de ideeën betrokken worden.

4. Gastouderproject

- Begin dit jaar is het project 'Kwaliteitsverbetering en fraudebestrijding gastouderbureaus' gestart. Het project loopt tot 1 januari 2016.
- In dit project voert de Belastingdienst met de GGD gezamenlijke inspecties van 'verdachte' gastouderbureau uit. In totaal worden ruim 70 gastouderbureaus bezocht.
- Traject loopt goed; de Belastingdienst toont actieve betrokkenheid.

5. Fraude

- Fraude met de Kinderopvangtoeslag is een veel voorkomend bespreekpunt in overleggen tussen KO en de Belastingdienst.
- Er zijn de afgelopen jaren veel maatregelen genomen om fraude en oneigenlijk gebruik tegen te gaan, zowel binnen de Wko als de Awir (o.a. het verlengen van de beschikkingstermijn in de aanvraagperiode, het eenrekeningnummer en het beperken van de aanvraag van de kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht).
- U kunt de [redacted] vragen of en zo ja welke (nieuwe) vormen van fraude hij ziet en hoe de Belastingdienst daarop anticipeert.

Tot slot

- Een afvaardiging vanuit de directie KO, waaronder [redacted] heeft afgelopen vrijdag 7 november een nuttig bezoek gebracht aan het kantoor van de Belastingdienst/Toeslagen in Utrecht.
- Het was een constructief bezoek waarin bleek dat er veel kennis en kunde bij de Belastingdienst/Toeslagen zit die we op een goede manier moeten ontsluiten voor het project Directe financiering kinderopvang.

Document 12b

Bijeenkomst eigen bijdrage Wko in relatie tot terugvorderingenbeleid Belastingdienst

Datum: 21 november 2014

Tijd: 13.30 – 15.00 uur

Locatie: SZW, zaal 2.06

Deelnemers:

- S16 (Financiën)
- S17 (Financiën)
- S18 (Financiën)
- S19 (Financiën)
- S3 (SZW)
- S14 (SZW)
- S20 (SZW)
- S21 (SZW)
- S1 (SZW)

Agenda

- Welkom
- Kennismaking
- Rekenvoorbeeld Belastingdienst
- Uitspraak Raad van State 20 november 2013
- Discussie
- Conclusies
- Wvttk

Document 12c

Toeslagen
Belastingdienst

Expertmeeting Eigenbijdrage SZW-BD

21 november 2014

Agenda

- Doel
- Casussen
- Wettelijk kader - Jurisprudentie - Beleidslijn
- Vergelijking met andere toeslagen
- Hoe op te lossen?

Doel

- Huidige lijn: Ouder maakt kosten voor kinderopvang maar betaalt niet alle kosten. Dat betekent geen recht op KOT terwijl aan alle (overige) voorwaarden wordt voldaan.
- Wat zijn de gevolgen voor burgers?
- Vinden we dat redelijk?
- Wat zijn oplossingen?

Casussen

- Ouder heeft 2 kinderen met per maand 200 uur GO (tarief € 5,37). Totale kosten € 25.776,-. Toeslag € 23.713. Ouder maakt toeslag over aan GOB. EB van **€ 2.062-** wordt niet betaald door ouder. Ouder moet volledige toeslag terugbetalen **€ 23.713-**

Wettelijk kader - Jurisprudentie - Beleidslijn

- Wettelijk kader wordt gevormd door artikel 1.1 eerste lid (def kinderopvangtoeslag) en artikel 1.7 lid 1 onderdeel b (de kosten)
- Uitspraken RvS (o.a. RVS2011:BQ8833, RVS2012:BY6772, RVS2013:CA2106, RVS:2013:1927)
- Afstemming met SZW inzake
- Brief Asscher 18 februari 2014

Vergelijking met andere toeslagen

- KOT betreft hoge bedragen
- Niet (volledig) betalen EB werkt als knock-out criterium

Hoe op te lossen?

Document 13

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Directie Kinderopvang
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.szw.nl

Datum
5 december 2014

Onze referentie
2014-0000184681

rapportage ministerstaf

Datum Ministerstaf 8 december 2014

Toelichting per onderwerp

Eigen bijdrage Wet kinderopvang

Op 21 november jl. hebben medewerkers van de Belastingdienst/Toeslagen, DG Belastingen en de directies FEZ, WBJA en KO van SZW een expertmeeting georganiseerd over de thematiek van de verplichte eigen bijdrage binnen de Wet kinderopvang. Directe aanleiding voor de meeting waren berichten vanuit de Belastingdienst dat ouders grote bedragen kinderopvangtoeslag dienden terug te betalen, omdat ze niet de wettelijk verplichte eigen bijdrage hadden betaald. De expertmeeting had tot doel de redelijkheid te beoordelen van terugvorderingen kinderopvangtoeslag in het geval dat een deel of het geheel van de eigen bijdrage door ouders niet is betaald en diverse juridische invalshoeken te verkennen. Er zijn verschillende zaken geweest waarbij jurisprudentie totale terugvordering van de kinderopvangtoeslag op basis van het niet volledig betalen van alle kosten, ondersteunt. Een grote zaak speelde eerder dit jaar bij kinderopvangorganisatie [redacted] uit [redacted] waar vele tientallen ouders grote bedragen aan kinderopvangtoeslag dienen terug te betalen.
De Belastingdienst gaf bij de expertmeeting twee argumentaties zijn om de huidige wet- en regelgeving aan te passen:

- Proportionaliteit: In hoeverre is de terugvordering proportioneel ten opzichte van achterstallige betaling van de eigen bijdrage?
- Onwetendheid: Kan een burger redelijkerwijs weten dat hij een eigen bijdrage moet betalen?

Deze en andere argumentaties worden de komende tijd getoetst op effectiviteit, houdbaarheid en noodzakelijkheid. Gestreefd wordt u nog voor het kerstreces te informeren over de diverse oplossingsrichtingen.

Document 14

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

RUBRICERING
Minister

Directie Kinderopvang
Team Financiën
Contactpersoon
S1
T 070 S1
S1 @minszw.nl

Datum
18 februari 2015
Onze referentie
2015-0000031238
Kopie aan
MT KO
S14
S21
S20
S3

nota

Eigen bijdrage in de Wet kinderopvang en terugvorderingen door de Belastingdienst/Toeslagen

Akkoord SG/DG

1 Status nota
Ter beslissing

2 Aanleiding
- Een aantal fraudezaken waarbij ouders grote bedragen aan ten onrechte ontvangen kinderopvangtoeslag dienen te terug te betalen heeft recent veel media-aandacht gekregen [redacted] zie bijlage).
- Centraal in deze zaken staat het niet betalen van de eigen bijdrage kinderopvang door ouders, zoals dat geregeld in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wko).
- De staatssecretaris van Financiën heeft aangegeven in de uitvoering geen discretionaire ruimte te hebben om terugvorderingen te matigen, als blijkt dat ouders met ko-ondernemers in zee gaan die hen onjuist voorgelicht hebben.
- Met ambtelijk financiën is een aantal mogelijke oplossingsrichtingen verkend die in deze nota aan u voor worden gelegd en nog nader uitgewerkt dienen te worden.

3 Beslispunten/advies/beslistermijn
- Voelt u voor het verkennen van het uitbreiden van de discretionaire bevoegdheid van de staatssecretaris van Financiën, zodat ouders die geen eigen bijdrage hebben betaald en te goeder trouw gehandeld hebben geholpen kunnen worden?
- Indien dit een nieuwe wijze van het berekenen van de eigen bijdrage betekent, zal de Wko gewijzigd dienen te worden.

4 Kernpunten
<u>Achtergrond te betalen kosten kinderopvang</u>
- Ouders zijn verantwoordelijk voor het betalen van alle kosten kinderopvang voor kinderopvang. Als tegemoetkoming in deze kosten ontvangen ouders kinderopvangtoeslag.

- Het (deels) zelf dragen van de kosten van kinderopvang (art. 1.7 lid 1 sub b Wko) is een uitgangspunt voor het recht op kinderopvangtoeslag.
- Een ouder heeft de plicht om desgevraagd aan te tonen aan de Belastingdienst dat hij de kosten die hij opvoert ook daadwerkelijk heeft betaald. Als blijkt dat de vraagouder niet kan voldoen aan deze verplichting verbindt de Belastingdienst daar de consequentie aan dat er helemaal geen recht op toeslag is.
- In diverse procedures bij de Raad van State is dit standpunt aan de orde geweest en is de Belastingdienst in het gelijk gesteld.
- Het niet volledig betalen van *alle* kosten die een ouder maakt voor de opvang van zijn kinderen in een geregistreerde opvanginstelling betekent dat de ouder geen recht heeft op de kinderopvangtoeslag en de toeslag in zijn geheel moet terugbetalen.

Proportionaliteit
- Hoge terugvorderingen van tienduizenden euro's omdat de eigen bijdrage niet is betaald, zorgen ervoor dat ouders, vaak onderaan het loongebouw, diep in de schulden komen. Gemeenten wijzen op de maatschappelijke problematiek die dit met zich meebrengt.
- De impact op de betreffende individuele huishouden is dermate groot is dat alle kinderopvangtoeslag terugbetalen als enkel de eigen bijdrage niet is betaald als disproportioneel wordt ervaren.[1]
- Daarnaast is het de vraag of deze restrictieve uitleg van de wet de wetgever wel voor ogen heeft gestaan.

Voorgestelde oplossing door de Belastingdienst
- Door de Belastingdienst wordt voorgesteld om in situaties waar de kosten voor kinderopvang niet volledig zijn betaald (uitgezonderd fraudegevallen) de kinderopvangtoeslag vast te stellen aan de hand van de daadwerkelijk betaalde gelden door de ouder aan de kinderopvanginstelling.
- Door deze nieuwe vaststelling betaalt de ouder dus toch, achteraf, een deel van de kosten van de kinderopvang, de eigen bijdrage.
- In bijlage 1 wordt met een rekenvoorbeeld uiteengezet hoe hiermee de terugvordering wordt gematigd.

Aandachtspunten
- Per 1 januari 2018 is de inwerkingtreding van het nieuwe systeem van directe financiering per 1 januari 2018 voorzien. Ook in dat systeem is de eigen bijdrage een belangrijke component.
- Ouders vragen in de nieuwe situatie niet meer zelf de kinderopvangtoeslag aan. De ko-instellingen worden direct gefinancierd. Een belangrijk argument voor deze verandering is het voorkomen van fouten en fraude in het aanvraagproces.
- Een eventuele versoepeling van de eigen bijdrage door aanpassing van de Wko, zou pas op zijn vroegst per medio 2016 in werking kunnen treden.
- Ouders in de terugvorderingzaken die nu spelen kunnen niet profiteren van deze mogelijke wijziging.

[1] Het proportionalitetsbeginsel in het bestuursrecht stelt dat de mate van inbreuk op het individueel belang vanuit een bepaalde maatregel proportioneel moet zijn ten opzichte van het beoogde legitieme doel van die maatregel. In het bijzonder dient de inbreuk nooit groter te zijn dan noodzakelijk is voor het beoogde doel.

Bijlage 1

Directie Kinderopvang
Team Financiën

Datum
18 februari 2015

Onze referentie
2015-0000031238

Rekenvoorbeeld

- Totale kosten kinderopvang zijn € 36.984,- (A).
- De toeslag bedraagt op jaarbasis € 32.718,- (B). (x procent van de totale kosten)
- De eigen bijdrage (A-B) van de ouder bedraagt € 4.266,-.

Mocht blijken dat de ouder in het voorbeeld niet de volledige kosten van kinderopvang heeft betaald, dan vordert de Belastingdienst het hele toeslagbedrag van €32.718 terug.

- Bovenstaand voorbeeld toont aan dat de gevolgen van het niet volledig betalen van de kosten van kinderopvang (een relatief klein bedrag van €355 per maand, totaal €4.266) een zeer grote impact heeft op de financiële situatie van de vraagouder omdat het gehele toeslagbedrag van €32.718 wordt teruggevorderd.

- Stel dat in het voorbeeld zoals hiervoor is gegeven alleen de ontvangen toeslag aan kosten is betaald (€ 32.718) en de opvang in feite dus gratis heeft plaatsgevonden, dan wordt de toeslag bij DT-en (definitief toekennen) vastgesteld ter hoogte van € 28.944,- (uitgaande van hetzelfde toeslagpercentage uit het rekenvoorbeeld) en dient het verschil (€ 3.774,-) te moeten worden terugbetaald door de ouder.
- Dit is vergelijkbaar met de gang van zaken in de fiscaliteit. Als een aftrekpost tot een bepaald bedrag wordt opgevoerd in de aangifte waarvan de hoogte niet blijkt te kloppen dan wordt niet de hele aftrekpost geweigerd maar slechts het bedrag van de aftrek gecorrigeerd.
- Ter voorkoming van calculerend gedrag, dat wil zeggen dat ouders (of de kinderopvanginstelling) bewust het risico nemen dat wordt ontdekt dat niet de volledige kosten voor kinderopvang zijn betaald, heeft de Belastingdienst een boetebeleid.
- Dit boetebeleid zal door de Belastingdienst strikt toegepast dienen te worden om dit calculerend gedrag te voorkomen.
- De Belastingdienst kent nu ook al een slachtofferregeling. Van deze regeling kunnen ouders gebruik maken die het slachtoffer geworden zijn van identiteitsfraude.

Bijlage 2

Directie Kinderopvang
Team Financiën

Datum
18 februari 2015

Onze referentie
2015-0000031238

Kinderopvanginstelling [redacted]

- Aanleiding voor deze nota is ook een grote fraudezaak bij kinderopvanginstelling [redacted] ongeveer 500 ouders moeten soms grote bedragen (tienduizenden euro's) aan ten onrechte ontvangen kinderopvangtoeslag terug betalen, omdat zij niet de volledige kosten van kinderopvang hebben betaald.
- U en de staatssecretaris van Financiën hebben de Kamer op 10 februari jl. geïnformeerd over stand van zaken bij [redacted]
- Kern van de fraudezaak is dat de eigenaar van het kinderdagverblijf [redacted] met ouders afspraken maakte over de kosten van de kinderopvang.
- De afspraken hielden in dat de kosten voor ouders met lage inkomens (onder ca. 50.000 euro) volledig zouden worden gedekt door de kinderopvangtoeslag en dat de ouders dus in feite gratis kinderopvang zouden hebben.
- Daaruit is een aantal terugvorderingen ontstaan omdat ouders geen kosten voor kinderopvang hadden en dus geen recht op toeslag, o.a. door niet de volledige kosten van kinderopvang te betalen. Ook werden er in enkele gevallen meer uren opvang opgegeven dan er daadwerkelijk zijn afgenomen.
- [redacted] ervaart de soms forse terugvorderingen waarmee ouders te maken hebben als een groot maatschappelijk probleem: mensen dreigen in de schuldsanering terecht te komen.
- Ouders werden overigens door de basisschool (direct onder de opvanginstelling gevestigd) verwezen naar deze kinderopvanginstelling.

Document 15

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

RUBRICERING
Minister

Directie Kinderopvang
Team Financiën

Contactpersoon
S1

T 070 S1
S1 @minszw.nl

Datum
8 april 2015

Onze referentie
2015-0000031238

Kopie aan
MT KO
S14
S21
S20
S3

nota

Eigen bijdrage in de Wet kinderopvang en terugvorderingen door de Belastingdienst/Toeslagen

Akkoord SG/DG

1 Status nota
Ter beslissing

2 Aanleiding
- Een aantal fraudezaken waarbij ouders grote bedragen aan ten onrechte ontvangen kinderopvangtoeslag dienen te terug te betalen heeft recent veel media-aandacht gekregen
- Centraal in deze zaken staat het niet betalen van de kosten van kinderopvang door ouders, zoals dat geregeld is in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wko).
- De actualiteit op dit beleidsterrein met terugvorderingzaken en een aantal recente uitspraken van de Raad van State, noopt ons om na te denken over de effectiviteit van een onderdeel van de Wet kinderopvang: ouders die om diverse redenen geen kosten voor kinderopvang maken.
- In deze nota wordt u een aantal oplossingsrichtingen voorgelegd, die inspelen op de actualiteit van ouders die toeslag moeten terugbetalen.

3 Beslispunten/advies/beslistermijn
- Stemt u in om, samen met ambtelijk Financiën, te onderzoeken op welke wijze de gevolgen van terugvorderingen kinderopvangtoeslag voor ouders minder groot kunnen zijn.
- Dit vergt een nauwkeurige juridische analyse van uitspraken van de Raad van State en een financiële analyse om de gevolgen van eventuele matiging te kunnen inschatten.
- Misbruik en oneigenlijk gebruik van de kinderopvangtoeslag zal altijd bestreden dienen te worden.

4 Kernpunten
Inleiding
- Belangrijk uitgangspunt van de Wet kinderopvang is het gegeven dat ouders verantwoordelijk zijn voor alle kosten van kinderopvang die zij maken.

Directie Kinderopvang
Team Financiën

Datum
8 april 2015

Onze referentie
2015-0000031238

- Kinderopvang is niet gratis en de overheid komt met de kinderopvangtoeslag ouders nooit voor 100% tegemoet in de kosten van kinderopvang.
- Het laatste jaar heeft de Belastingdienst te maken met een aantal fraudezaken waarbij ouders soms grote bedragen aan ten onrechte ontvangen kinderopvangtoeslag dienen terug te betalen.
- Achtergrond bij deze zaken is vaak dat de Belastingdienst achteraf constateert dat ouders geen kosten voor kinderopvang hebben gemaakt. De opvang is derhalve voor ouders gratis geweest.
- Hiermee voldoen ouders niet aan een van de voorwaarden uit de Wet kinderopvang en dient de ontvangen kinderopvangtoeslag terugbetaald te worden.

Actualiteit

- Het beeld ontstaat dat bij een aantal fraudezaken die nu spelen burgers onevenredig hard getroffen worden in vergelijking tot de gemaakte overtreding en de hoogte van het terugvorderingsbedrag.
- Gemeenten spelen daar op in en ondersteunen burgers met juridische bijstand.
- Het beeld bestaat ook dat malafide ondernemers in de kinderopvang de eigenlijke schuldigen in fraudezaken zijn, maar dat ouders de slachtoffers zijn omdat zij verantwoordelijk zijn voor de ontvangen kinderopvangtoeslag.
- De Belastingdienst/Toeslagen die de terugvorderingen oplegt, geeft aan op dit moment geen ruimte te hebben voor een eigen afwegingskader als de ouder niet kan aantonen kosten voor kinderopvang te hebben gemaakt.
- Het niet volledig betalen van *alle* kosten die een ouder maakt voor de opvang van zijn kinderen in een geregistreerde opvanginstelling betekent dat de ouder geen recht heeft op de kinderopvangtoeslag en de toeslag in zijn geheel moet terugbetalen.
- Is deze restrictieve uitleg van de wet wel datgene wat de wetgever voor ogen heeft gestaan?

Voorgestelde oplossing door de Belastingdienst

- Door de Belastingdienst wordt in de toekomstverkenning van het toeslagenstelsel voorgesteld om in situaties waar de kosten voor kinderopvang niet volledig zijn betaald (uitgezonderd fraudegevallen) de kinderopvangtoeslag vast te stellen aan de hand van de daadwerkelijk betaalde gelden door de ouder aan de kinderopvanginstelling.
- Door deze nieuwe vaststelling betalen ouders dus toch, achteraf, een deel van de kosten van de kinderopvang, de eigen bijdrage. Maar het terug te betalen bedrag is dan aanmerkelijk lager.
- Het terug te betalen bedrag wordt verhoogd met een boete conform het boetebeleid van de Belastingdienst.

Uitzoekpunten

1. Juridisch

- Wat betekent het verruimen van het afwegingskader voor de Belastingdienst voor de Wko? Uit een eerste juridische analyse o daarvoor gewijzigd te worden of kan het via aanpassing van lagere regelgeving?

- Hoe wordt omgegaan met vergelijkbare zaken als [redacted], waarbij in het verleden wel is teruggevorderd?

Directie Kinderopvang
Team Financiën

Datum
8 april 2015

Onze referentie
2015-0000031238

2. *Financieel*
- Als de Belastingdienst de mogelijkheid krijgt om het terugvorderingbeleid te matigen, kan dat financiële consequenties hebben (matigen terugvorderingbeleid leidt naar verwachting tot minder inkomsten voor de overheid).
- Het is op dit moment nog niet duidelijk hoe hoog dat bedrag zou kunnen zijn? Dat heeft ook te maken met de keuzes die de Belastingdienst gaat maken in haar terugvorderingbeleid.

Aandachtspunten
- De mogelijkheid tot calculerend gedrag van ouders. Dit zijn ouders die bewust het risico van het niet betalen van de eigen bijdrage. Worden ze toch ontdekt dan betalen ze alsnog de eigen bijdrage (plus een boete die de Belastingdienst dan oplegt).
- De hoogte van de boetebedragen die door de Belastingdienst kunnen worden opgelegd. Die boetebedragen moeten voldoende afschrikwekkend zijn om calculerend gedrag van ouders te voorkomen.
- Een deel van de Tweede Kamer heeft eerder aangegeven dat het opleggen van hoge boetes niet tot doel mag hebben dat mensen in financiële problemen komen en schuldhulpverlening moeten aanvragen.
- De Nationale Ombudsman heeft in zijn onderzoek naar de werking van de Fraudewet SZW opgemerkt dat de boete 'in ieder individueel geval proportioneel is, waarbij gekeken wordt naar de ernst van de overtreding, de verwijtbaarheid en de omstandigheden van het geval'.

Tot slot
- Per 1 januari 2018 is de inwerkingtreding van het nieuwe systeem van directe financiering per 1 januari 2018 voorzien. Ook in dat systeem is een belangrijke component dat ouders een deel van de kosten van kinderopvang zelf dragen.
- Het is Ouders in terugvorderingzaken die nu spelen, dus ook [redacted] kunnen niet naar verwachting niet profiteren van deze mogelijke wijziging.
- Wellicht zou de Belastingdienst zou als zonder meer duidelijk is dat de regelgeving op korte termijn kan worden aangepast kunnen besluiten om lopende onderzoeken waarin nog geen terugvorderingbesluit is genomen op te schorten in afwachting van nieuwe regelgeving.

Document 16a

10306

Retour met opm (LB 4/10)

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Staatssecretaris

Sp voor verzending naar de Donner de dag erna 18/10

nota

Verzoek commissie Donner - Kerstnota 2014

Directie
Kinderopvang/Team
[redacted]
Directie Kinderopvang/Team
[redacted]

Contactpersoon
S22
T 06 S22
S22 @minszw.nl

Datum
2 oktober 2019

Onze referentie
2019-0000150092

Akkoord [redacted]

1. Status nota
Ter beslissing

2. Aanleiding
Naar aanleiding van een WOB-verzoek bij Financiën en een informatieverzoek van de adviescommissie Donner aan Financiën is bij Financiën een nota uit 2014 naar boven gekomen (bijlage 1b). De FIN-nota bespreekt het oplossen van problematiek rondom de eigen bijdrage en de hoge terugvorderingen die hiermee gepaard gaan. Uit de aantekeningen op de nota door oud-staatssecretaris Wiebes, blijkt dat hij de systematiek van volledige terugvordering van de KOT bij een deelbetaling van de eigen bijdrage merkwaardig vind.
De FIN-nota geeft aan dat een nota over dit vraagstuk (met mogelijke oplossingen) in de kersttas 2014 van de minister van SZW gaat en spreekt over een expertmeeting. Inmiddels is duidelijk dat deze SZW-nota nooit naar de minister van SZW is gegaan.

Via de officiele weg/ traceerbaar neem ik aan (je kan niet bewijzen wat niet is gebeurd)

3. Beslispunten/advies/beslistermijn
- Adviescommissie Donner verzoekt SZW de kerstnota en verslaglegging van een expertmeeting die in 2014 heeft plaatsgevonden met hen te delen.
- De kerstnota heeft niet bestaan, wel is er een concept-nota geschreven die de bewindspersoon niet heeft bereikt. U wordt geadviseerd om deze nota (bijlage 1a) aan te bieden aan de adviescommissie Donner voorzien van de hieronder geschetste context.
- Op dit moment wordt nog gezocht naar het verslag van de expertmeeting van november 2014. Indien deze wordt gevonden, adviseren we u ook het verslag aan de adviescommissie Donner aan te bieden.

4. Kernpunten
Nota
Opbrengst zoektocht:
- Na zoektocht in archieven en bevragen van oud-medewerkers bij directie Kinderopvang en politiek/ambtelijke ondersteuners van oud-minister Asscher, is gebleken dat er geen kerstnota over eigen bijdrage is geweest. Wel is een concept-nota gevonden die noch de [redacted] noch de bewindspersoon heeft bereikt.
- De conceptnota treft u in de bijlage van deze nota (bijlage 1a).

Is geen kerstnota gevonden.

- De concept-nota verzoekt om instemming om, samen met ambtelijk Financiën, te onderzoeken op welke wijze de gevolgen van terugvorderingen kinderopvangtoeslag voor ouders minder groot kunnen zijn.
- Ook schetst de nota de eerste juridische, budgettaire en fraude-gerelateerde aandachtspunten bij de voorgedragen oplossing: verruimen van het afwegingskader voor de Belastingdienst/Toeslagen voor de Wko, met als doel het proportioneel kunnen vaststellen.
- De concept-nota lijkt niet aangeboden te zijn aan de SZW-bewindspersoon, omdat beide departementen het er over eens waren dat de geboden oplossing nog nader onderzocht moest worden. De oplossing leek ook intern Financiën/Belastingdienst een discussie los te maken.
- De concept-nota lijkt daarna door de actualiteiten (fraudezaken [redacted] e zijn overspoeld en is op de achtergrond geraakt.

Directie Kinderopvang/Team [redacted]

Datum
2 oktober 2019

Onze referentie
2019-0000150092

en DF traject?

Tijdslijn concept-nota:

- In december 2014 is gestart met het schrijven van een nota over de eigen bijdrage. De concept-nota spreekt over het nader uitzoeken van het bieden van beleidsruimte in de uitvoering om terugvorderingen proportioneel vast te stellen.
- Uit verslagen van het regulier overleg tussen SZW en de Belastingdienst (ARO) en mailwisselingen tussen medewerkers kan de conclusie getrokken worden dat in december 2014 de bedachte oplossing nog onvoldoende uitgekristalliseerd was tussen beide departementen. Verder overleg moest nog plaatsvinden alvorens richting bewindspersoon kon worden gegaan.
- De oplossing van verruimen van beleidsruimte voor de Belastingdienst bracht ook bij Financiën zelf discussie teweeg.
- Gedurende het onderzoek naar oplossingen voor onvolledige betaling van de eigen bijdrage liep de fraudezaak [redacted] In februari 2015 heeft Financiën, mede namens SZW, een brief naar de Tweede Kamer verzonden over de terugvorderingen bij ouders die betrokken waren in de [redacted] In deze brief wordt onder andere geschetst dat het huidige wettelijk kader geen ruimte biedt voor de Belastingdienst om anders te acteren dan de kinderopvangtoeslag terug te vorderen bij ouders wegens onvolledige betaling van de eigen bijdrage. In deze brief is niet gehint naar het interne onderzoek naar oplossingen voor het vraagstuk.
- In maart 2015 is de concept-nota nogmaals geschreven en aangeboden voor mede-paraaf bij FEZ en WBJA. De nota is echter na het ARO van april weer ingetrokken, omdat nog niet al het vooronderzoek was afgerond. Dit blijkt ook uit het verslag van het ARO van april. Er is gesproken over discretionaire bevoegdheid, de complexiteit hiervan en dat nader onderzoek nodig is.
- In april 2015 komt – door een onderzoek van RTL – miljoenenfraude met de KOT door samenspanning tussen ouders en gastouders hoog op de agenda van de TK. Het politieke debat gaat over het harder en meer aanpakken van fraude.
- De discussie tussen FIN en SZW over de eigen bijdrage en het proportioneel terugvorderen is hierdoor op de achtergrond geraakt.
- Kamerbrieven die hier na volgen gaan over de balans tussen fraudebestrijding en dienstverlening richting ouders.

afstemmingsoverleg tussen SZW en Belastingdienst

Raad van State

- Door de ambtelijke werkgroep die zich momenteel buigt over mogelijk rigide wetgeving rondom de KOT is gekeken naar betaling van de eigen bijdrage en mogelijkheden tot proportioneel vaststellen. Hierbij kwamen eerdere uitspraken

van de Raad van State (ook in 2014) over de betaling van de eigen bijdrage (wederom) in beeld.

- Jurisprudentie stelt namelijk dat *alle* kosten kinderopvang gemaakt moeten zijn om recht te hebben op kinderopvangtoeslag. Door deze uitspraken lijkt het wettelijk kader van AWIR en Wko geen beleidsruimte te bieden aan de Belastingdienst om maatwerk te bieden.
- Het wettelijk kader, incl. jurisprudentie, verplicht de Belastingdienst de gehele kinderopvangtoeslag terug te vorderen bij de ouder als de kosten niet (volledig) zijn betaald.
- Alleen in de bijzondere situatie van CAF-11 heeft de staatssecretaris van Financiën discretionaire bevoegdheid gebruikt om terugvorderen bij ouders *aan te houden*.

Expertmeeting

- Uit verslagen van het maandelijkse overleg tussen SZW en Belastingdienst (ARO) blijkt dat er in november 2014 een expertmeeting heeft plaatsgevonden over de eigen bijdrage.
- Verslaglegging van dit overleg kan in de archieven van SZW echter niet meer gevonden worden. Hiervoor is hulp ingeschakeld vanuit Financiën en Belastingdienst; mogelijk hebben zij het verslag nog in hun bezit.

Directie Kinderopvang/Team
[redacted]
Directie Kinderopvang/Team
[redacted]

Datum
2 oktober 2019

Onze referentie
2019-0000150092

Document 16b

Van:
Aan: S23
Cc: S24 S25
Onderwerp: RE: Vragen AUT over KOT
Datum: dinsdag 15 oktober 2019 12:33:53
Bijlagen: image001.png
Bijlage 1a. Concept nota Eigen bijdrage april 2015.doc

Geachte S23, beste S23,
Naar aanleiding van uw verzoek, namens de Adviescommissie uitvoering toeslagen, hebben wij intern gezocht naar het antwoord op uw twee vragen:

- het besluit van de bewindspersoon n.a.v. de kerstnota waar de nota van het ministerie van Financiën in haar nota van 11 december 2014 naar verwijst;
- en waarom evenredige toekenning van de kinderopvangtoeslag geen doorgang heeft gehad toentertijd.

Hierover wil ik u graag het volgende mededelen. Na een zoektocht in archieven en het bevragen van oud-medewerkers bij directie Kinderopvang en politiek/ambtelijke ondersteuners van oud-minister Asscher, is er geen kerstnota over betaling van de eigen bijdrage en evenredige toekenning van de kinderopvangtoeslag gevonden. Wel is een concept-nota gevonden. De reguliere lijn van ons Digidoc-systeem laat niet zien dat deze nota de [redacted] of bewindspersoon van SZW heeft bereikt. De nota blijft in digidoc op medewerkersniveau hangen.
De concept-nota doe ik u graag toekomen en treft u in de bijlage (bijlage 1a).
In de concept-nota wordt de bewindspersoon verzocht in te stemmen om, samen met ambtelijk Financiën, te onderzoeken op welke wijze de gevolgen van terugvorderingen kinderopvangtoeslag voor ouders minder groot kunnen zijn. Ook schetst de nota de eerste juridische, budgettaire en fraude-gerelateerde aandachtspunten bij de voorgedragen oplossing: verruimen van het afwegingskader voor de Belastingdienst/Toeslagen voor de Wko, met als doel het proportioneel kunnen vaststellen.
De concept-nota lijkt niet aangeboden te zijn aan de SZW-bewindspersoon, omdat beide departementen het er over eens waren dat de geboden oplossing nog nader onderzocht moest worden (bron: verslag ARO april 2015). De geboden oplossing leek ook intern Financiën/Belastingdienst een discussie los te maken. De concept-nota lijkt daarna door de actualiteiten (fraudezaken [redacted] te zijn overspoeld en is op de achtergrond geraakt.
Alvorens wij tot dit beeld kwamen hebben we een korte tijdsschets gemaakt. Ik maak u hier graag deelgenoot van.
Tijdslijn concept-nota:

- In december 2014 is gestart met het schrijven van een nota over de eigen bijdrage. De concept-nota spreekt over het nader uitzoeken van het bieden van beleidsruimte in de uitvoering om terugvorderingen proportioneel vast te stellen.
- Uit verslagen van het regulier overleg tussen SZW en de Belastingdienst (ARO) en mailwisselingen tussen medewerkers kan de conclusie getrokken worden dat in december 2014 de bedachte oplossing nog onvoldoende uitgekristalliseerd was tussen beide departementen. Verder overleg moest nog plaatsvinden alvorens richting bewindspersoon kon worden gegaan.
- De oplossing van verruimen van beleidsruimte voor de Belastingdienst bracht ook bij Financiën zelf discussie teweeg.
- Gedurende het onderzoek naar oplossingen voor onvolledige betaling van de eigen bijdrage liep de fraudezaak de[redacted]n februari 2015 heeft Financiën, mede namens SZW, een brief naar de Tweede Kamer verzonden over de terugvorderingen bij ouders die betrokken waren in [redacted]raudezaak. In deze brief wordt onder andere geschetst dat het huidige wettelijk kader geen ruimte biedt voor de Belastingdienst om anders te acteren dan de kinderopvangtoeslag terug te vorderen bij ouders wegens onvolledige betaling van de eigen bijdrage. Dit naar aanleiding van uitspraken van de Raad van State in 2013 en 2014. In Kamerbrief is niet gehint naar het interne onderzoek naar oplossingen voor het vraagstuk.
- In maart 2015 is de concept-nota nogmaals geschreven en aangeboden voor mede-paraaf bij FEZ en WBJA van SZW. De nota is echter na het ARO van april weer ingetrokken, omdat nog niet al het vooronderzoek was afgerond. Dit blijkt ook uit het verslag van het ARO van april 2015. Er is gesproken over discretionaire bevoegdheid, de complexiteit hiervan en dat nader onderzoek nodig is.
- In april 2015 komt – door een onderzoek van RTL – miljoenenfraude met de KOT door samenspanning tussen ouders en gastouders hoog op de agenda van de TK. Het politieke debat gaat over het harder en meer aanpakken van fraude.
- De discussie tussen FIN en SZW over de eigen bijdrage en het proportioneel terugvorderen is

hierdoor op de achtergrond geraakt.
- Kamerbrieven die hier na volgen gaan over de balans tussen fraudebestrijding en dienstverlening richting ouders.
- Rond dezelfde tijd komt ook het traject Directe Financiering Kinderopvang op. Mogelijk heeft dit ook een rol gespeeld bij het nader onderzoeken van een oplossing. Of dit echt zo is kunnen we echter niet met documenten onderbouwen.

Ik hoop u zo afdoende te hebben geïnformeerd. Mocht het bovenstaande onduidelijkheden of aanvullende vragen oproepen, schroom dan niet om contact met mij op te nemen.
Met vriendelijke groet

[redacted]

Directie Kinderopvang
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
Parnassusplein 5 | 2511VX | Den Haag
Postbus 90801 | 2509 LV | Den Haag

T 070 [redacted]
M 06 [redacted]
E [redacted]@minszw.nl

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 5 september 2019 15:32
Aan: [redacted]
CC: [redacted] ; [redacted]
Onderwerp: Vragen AUT over KOT

Geachte [redacted]

De Adviescommissie uitvoering toeslagen (AUT) is in opdracht van de staatssecretaris van Financiën een advies aan het voorbereiden over de uitvoering van toeslagen door de Belastingdienst. Uit stukken die ten behoeve van ons advies door de Belastingdienst zijn aangeleverd, maken wij op dat er op 21 november 2014 een expertmeeting is geweest tussen ambtelijk FIN en SZW over de consequenties van de nihil stelling (terugvordering van de gehele KOT bij het niet voldoen van alle kosten). Het MT van de Belastingdienst was in 2014 voornemens om in bepaalde gevallen de evenredige toekenning toe te passen, maar was in afwachting van de goedkeuring van de minister van SZW. Het is ons niet duidelijk wat de minister van SZW destijds heeft besloten. Op verzoek van AUT wil ik u graag de volgende vragen voorleggen:

Zouden jullie ons kunnen informeren over:

- Wat de minister van SZW in 2014/2015 heeft besloten over de evenredige toekenning?
- Waarom deze evenredige toekenning uiteindelijk niet is toegepast?

Mocht u vragen hebben, dan verneem ik die graag.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Adviescommissie uitvoering Toeslagen
06- [redacted]
[redacted]@adviescommissieuitvoeringtoeslagen.nl

Document 17

Spreekschets eigen bijdrage-problematiek

- De staatsecretaris van Financiën heeft bij mij aandacht gevraagd voor het thema van de eigen bijdrage voor ouders in de Wet kinderopvang. Dit in verband met een aantal recente zaken waarin ontvangers van de kinderopvangtoeslag (ouders) grote bedragen aan ten onrechte ontvangen toeslag dienen terug te betalen, omdat ze geen eigen bijdrage hadden betaald.
- Het niet volledig betalen van alle kosten die een ouder maakt voor de opvang van zijn kinderen in een geregistreerde opvanginstelling, leidt ertoe dat de ouder geen recht heeft op de kinderopvangtoeslag en de toeslag in zijn geheel moet terugbetalen.
- Een ouder heeft de plicht om desgevraagd aan te tonen aan de Belastingdienst dat hij de kosten die hij opvoert ook daadwerkelijk heeft betaald.
- Als blijkt dat de vraagouder niet kan voldoen aan deze verplichting verbindt de Belastingdienst daar de consequentie aan dat er helemaal geen recht op toeslag is. In diverse procedures bij de Raad van State is dit standpunt aan de orde geweest en is de Belastingdienst in het gelijk gesteld.
- Een zaak die in 2013 en 2014 in de publiciteit is geweest is die van kinderopvanginstelling [redacted] uit [redacted]
- Een paar honderd ouders die kinderopvang afnamen va [redacted] dienen in sommige gevallen tienduizenden euro's aan ten onrechte ontvangen kinderopvangtoeslag terug te betalen, omdat zij geen eigen bijdrage hadden betaald. Er zijn ook voorbeelden van andere grote zaken.
- Er kunnen verschillende redenen zijn waarom ouders een eigen bijdrage niet betalen. Soms zijn ouders er zich niet van bewust dat een eigen bijdrage verplicht is of zijn zij verkeerd voorgelicht door de kinderopvanginstellingen (zogenaamde 'gratis' opvang[1]). Er zijn ook gevallen waarbij er sprake is van doelbewuste fraude.
- Ik vind het belangrijk uw Kamer te melden dat ik het principe van de eigen bijdrage een juist uitgangspunt vind. Ouders zijn juridisch verantwoordelijk voor de betaling van alle kosten kinderopvang. In ruil daarvoor ontvangen zij een tegemoetkoming van overheidswege in de vorm van de kinderopvangtoeslag.
- Kinderopvang is een hoogwaardig product, waarvan voor de gebruiker duidelijk moet zijn dat er een prijs (eigen bijdrage) voor betaald dient te worden.
- Ik ben wel met de staatssecretaris van Financiën in overleg, of en zo ja op welke wijze de scherpe kantjes van het systeem van de eigen bijdrage afgehaald kunnen worden, als daarmee grote terugvorderingen aan onwetende ouders voorkomen kunnen worden.
- Daarbij kijk ik onder meer naar het proportionaliteitsbeginsel. Is de mate van inbreuk op het individuele geval niet groter dan het beoogde doel?

[1] Kamerstuknummer: 31 322, nr. 231.

NIET OPGENOMEN IN DEFINITIEVE AO DOSSIER

- Indien daar aanleiding toe is, zal ik uw Kamer informeren over de uitkomsten van dat overleg.

NIET OPGENOMEN IN DEFINITIEVE AO DOSSIER

Document 18a

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

RUBRICERING
Minister

Directie Kinderopvang
Team Financiën
Contactpersoon
S21
T
@minszw.nl

Datum
27 januari 2015

Onze referentie
2015-0000017081

Kopie aan
MT KO

Bijlagen
Algemene spreekschets
Aanvullende spreekschetsen
Vragen en antwoorden

nota

AO Kinderopvang 5 februari

Akkoord

1 Status nota
Ter voorbereiding

2 Aanleiding
- Op **5 februari a.s. van 10.00 – 13.00 uur** is het AO Kinderopvang.
- Op dit moment zijn er 6 onderwerpen geagendeerd.
- Middels deze nota wordt u (kort) voorbereid op het AO. Bijgevoegd is een dossier als voorbereiding.
- Op dinsdag 3 februari van 15:30 – 16:00 heeft u een voorgesprek met medewerkers van de directie KO.

3 Beslispunten/advies/beslistermijn
- Ben u met dit dossier voldoende voorbereid op het AO KO?

4 Kernpunten
- Op dit moment zijn de volgende onderwerpen geagendeerd:
  - de brief 'hoofdlijnen nieuwe financieringssystematiek kinderopvang' van 17 november 2014,
  - de brief 'verzamelbrief kinderopvang: toezicht, handhaving en veiligheid' van 17 november 2014,
  - de brief 'ruimte voor (pedagogische) kwaliteit in de kinderopvang' van 20 november 2014,
  - de brief 'voortgang overleg VNG over harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen' van 21 november 2014,
  - de brief 'samenhang tussen diverse trajecten op het terrein van kinderopvang' van 21 november 2014,
  - De brief 'reactie op het verslag van de curator van kinderopvangorganisatie Estro' van 14 januari 2015.
- De verwachting is dat van deze onderwerpen met name de brieven over de samenhang van uw beleid en de nieuwe financieringssystematiek aandacht zullen krijgen.

Document 18b

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

RUBRICERING
Minister

Directie Kinderopvang
Team Financiën
Contactpersoon
[redacted]
T
[redacted]@minszw.nl

Datum
4 februari 2015
Onze referentie
2015-0000022505

nota

AO Kinderopvang 04022015 (aanvullend dossier)

Akkoord [redacted]

1 Status nota
Ter voorbereiding

2 Aanleiding
Vanwege verschillende zaken in de actualiteit, ontvangt u een tweetal aanvullende spreekschetsen ter voorbereiding op het AO Kinderopvang van 5 februari.

3 Beslispunten/advies/beslistermijn
Geen

4 Kernpunten
- Verschillende organisaties (o.a. FNV en de Brancheorganisatie) hebben zorgen geuit over de nieuwe financieringssystematiek. U vindt een spreekschets die deze zorgen adresseert. Ook vindt u de brieven in de bijlage.
- Naar aanleiding van een grootschalige terugvorderingzaak bij kinderopvanginstelling [redacted] vindt u een reactie op mogelijke vragen vanuit de Kamer.

Document 18c

Inhoud

Spreekschetsen 2

Directe financiering: reactie op brieven 2

BK stapt uit bestuur BKK / voortbestaan BKK staat ter discussie 4

Casus [redacted] 5

Bijlagen 7

Spreekschetsen

Directe financiering: reactie op brieven

- Ik heb een aantal brieven gekregen over de directe financiering van kinderopvang, afkomstig van verschillende partijen uit het veld. Die brieven laten een wisselend beeld zien, en er leven veel vragen.
- Een aantal ondernemers maakt zich zorgen over de terechte vraag of dit tot extra kosten en regeldruk voor hen gaat leiden. Ook zijn er vragen over bijvoorbeeld de verdeling van financiële risico's tussen ouders, uitvoerder en kinderopvanginstelling. En over de precieze effecten van de overgang naar vastgesteld inkomen in plaats van het geschatte inkomen in het lopende jaar.
- Een enquête onder ouders – uitgevoerd door FNV en 'Voor werkende ouders' - laat zien hoe ouders van jonge kinderen over directe financiering van de kinderopvang denken: 42% is voor, 34% tegen, 24% heeft geen mening. De grootste groep ouders kijkt er dus positief tegenaan.
- Ik begrijp heel goed dat er nog veel onduidelijk is aan deze plannen. Maar ik wil heel helder zijn: Nederland behoort bij de top van Europa als het gaat om arbeidsparticipatie, ook van jonge ouders, en de mogelijkheden om arbeid en zorg te combineren. De Nederlandse kinderopvangsector is een van de steunpilaren onder dit topresultaat. Daar kunnen we met zijn allen trots op zijn.
- Mijn rol zie ik in het zo goed mogelijk faciliteren van de kinderopvang. Dat is ook het doel van directe financiering: het ontlasten van jonge ouders in de meest hectische tijd van hun leven en het stroomlijnen van de uitvoering.

- Cruciaal, en voor mij vanzelfsprekend, is dat kinderopvangondernemers de ruimte houden om dát te doen waar ze goed in zijn: het aanbieden van kwalitatief goede kinderopvang tegen een goede prijs.
- Natuurlijk zal ik de kinderopvanginstellingen niet belasten met bovenmatige administratieve rompslomp of grote nieuwe financiële risico's.
- U kunt ervan op aan dat het kabinet oog heeft voor de enorme toegevoegde waarde die de kinderopvangsector heeft voor Nederland, en dat het kabinet die toegevoegde waarde niet in de waagschaal zal stellen.
- We zijn nu nog in de eerste uitwerkingfase. Op de vragen, zorgen, en verwachtingen die in deze brieven aan de orde komen, zal ik voor de zomer antwoord geven. Pas dan neemt het kabinet ook een besluit over het doorgaan van dit traject. Zoals ik in mijn eerdere hoofdlijnenbrief al heb aangegeven, zal het kabinet de branche vanzelfsprekend nauw betrekken bij de verdere uitwerking van het voorstel.
- Bij zijn besluit zal het kabinet nadrukkelijk de consequenties voor ouders, ondernemers en uitvoering meewegen. Zoals ik eerder zei – ik benadruk dat graag nogmaals – blijft de vrije keuze van ouders leidend en blijft de marktwerking als basisprincipe in stand.
- Hier zal ik dan ook nadrukkelijk scherp op toezien bij het uitwerken van de nieuwe regeling. En het spreekt voor zich dat het kabinet als toetscriterium ook meeneemt dat de continuïteit van het kinderopvangaanbod en van ondernemingen in de beoogde systematiek geborgd is.

Casus [redacted]

- U heeft mij gevraagd naar een zaak die op dit moment speelt bij kinderopvanginstelling [redacted] Daar moeten een paar honderd ouders grote bedragen aan kinderopvangtoeslag terugbetalen, omdat ze de wettelijk verplichte eigen bijdrage niet hebben betaald.
- Ouders zijn juridisch verantwoordelijk voor het betalen van alle kosten kinderopvang. In ruil daarvoor ontvangen zij een tegemoetkoming van overheidswege in de vorm van de kinderopvangtoeslag.
- Het niet volledig betalen van alle kosten die een ouder maakt voor de opvang van zijn kinderen in een geregistreerde opvanginstelling, leidt ertoe dat de ouder geen recht heeft op de kinderopvangtoeslag en de kinderopvangtoeslag in zijn geheel moet worden terugbetaald.
- Een ouder heeft de plicht om desgevraagd aan te tonen aan de Belastingdienst dat hij de kosten voor kinderopvang die hij opvoert ook daadwerkelijk heeft betaald.
- Als blijkt dat de vraagouder niet kan voldoen aan deze verplichting, dan verbindt de wet daar de consequentie aan dat er helemaal geen recht op toeslag is. In diverse procedures bij de Raad van State is dit standpunt aan de orde geweest en is de Belastingdienst in het gelijk gesteld.
- Indien de Belastingdienst vaststelt dat er geen recht op kinderopvangtoeslag bestaat, wordt het gehele, reeds uitbetaalde, bedrag teruggevorderd.
- Een ouder kan een verzoek indienen voor een persoonlijke betalingsregeling, waarbij de betalingscapaciteit van de ouder wordt berekend.

- Door de FIOD wordt een strafrechtelijk onderzoek uitgevoerd naa[redacted] Dit onderzoek naar valsheid in geschrifte en witwassen vindt plaats onder leiding van het Functioneel Parket.
- In dit kader zijn in december 2014 door de FIOD meerdere doorzoekingen gedaan in woningen en bedrijfspanden. Hierbij is administratie in beslag genomen. Het opsporingsonderzoek zal naar verwachting rond mei 2015 worden afgerond. De zitting zal dan na de zomer 2015 plaatsvinden.
- In verband met het strafrechtelijk onderzoek kan ik hier niet te diep ingaan op de vragen die het lid Siderius over de casus van[redacted] stelt. Ik kan uw Kamer wel meegeven dat alle gevallen individueel zullen worden beoordeeld.
- Ik vind het belangrijk uw Kamer te melden dat ik het principe van de eigen bijdrage een juist uitgangspunt vind. Kinderopvang is een hoogwaardig product, waarvan voor de gebruiker duidelijk moet zijn dat hij een deel daarvan zelf dient te betalen.
- Gratis kinderopvang bestaat niet.

Document 19

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Directie Kinderopvang
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
F 070 333 44 00
www.rijksoverheid.nl

Datum
3 juli 2015

Onze referentie
2015-0000167560

rapportage ministerstaf

Datum Ministerstaf 6 juli 2015

Toelichting per onderwerp

Buiten reikwijdte

Brief staatsecretaris van Financiën aan Tweede Kamer over Kinderopvangorganisatie
De staatssecretaris van Financiën heeft op 1 juli jl. een brief aan de Tweede Kamer gestuurd over kinderdagverblijf [redacted] Bij [redacted] speelde de afgelopen jaren mogelijk misbruik en oneigenlijk gebruik van de kinderopvangtoeslag. De kwestie kwam in 2013 aan het licht. De Belastingdienst is hierop een onderzoek gestart. Naar aanleiding van dit onderzoek zijn alle aanvragen van ouders individueel behandeld. De Belastingdienst heeft de behandeling van alle zaken inmiddels afgerond. Hieruit is gebleken dat een beperkt aantal ouders zich wel aan de regels heeft gehouden en voldoet aan de wettelijke vereisten. Daarom behouden zij het recht op kinderopvangtoeslag en hoeven zij niets terug te betalen. Uit de behandeling door de Belastingdienst is ook gebleken dat het merendeel van de ouders zich niet aan de regels heeft gehouden en daardoor niet voldoet aan de wettelijke vereisten om in aanmerking te komen voor kinderopvangtoeslag. Het gaat hierbij onder andere om:

- het niet betaald hebben van de wettelijk verplichte een eigen bijdrage,

- het feit dat de daadwerkelijk afgenomen uren voor kinderopvang zijn lager waren dan de uren waarvoor kinderopvangtoeslag is aangevraagd,
- het feit dat in de contracten meer uren overeengekomen zijn dan daadwerkelijk genoten en de aanvraag niet is stopgezet nadat er geen opvang meer werd genoten.

Directie Kinderopvang

Datum
3 juli 2015

Onze referentie
2015-0000167560

De ouders die het betreft zijn op 30 juni 2015 per brief geïnformeerd over de resultaten van de behandeling en de hieruit voortvloeiende consequenties van terugvorderingen. Een beperkt aantal ouders is een sanctie opgelegd. Voor ouders die het niet eens zijn met de beschikking die zij deze maand hierover ontvangen, staan de reguliere mogelijkheden van bezwaar en beroep open.

De zaak bij [redacted] is directe aanleiding geweest voor ambtelijke overleggen tussen medewerkers van [redacted], de Belastingdienst en SZW. Financiën liep aan tegen de hoge terugvorderingen voor mensen die niet aan de voorwaarden voldaan hadden voor het ontvangen van kinderopvangtoeslag. Bijvoorbeeld omdat ze hun eigen bijdrage niet hadden betaald. De Wet kinderopvang schrijft dan voor dat alle ontvangen bedrage aan kinderopvangtoeslag terugbetaald dient te worden en niet alleen het bedrag ter hoogte van de eigen bijdrage. Dat leidde in het geval van [redacted] tot hoge terugvorderingbedragen voor sommige ouders. De staatssecretaris van Financiën zou in die gevallen de mogelijkheid willen hebben om terugvorderingen in voorkomende gevallen te kunnen matigen.

Nu de Belastingdienst alle zaken bij [redacted] heeft afgehandeld, blijkt dat het merendeel van de ouders niet aan de voorwaarden voor het ontvangen van de kinderopvangtoeslag voldeed en dat overtredingen diverser waren dan alleen het niet betalen van de eigen bijdrage. Het niet stopzetten van de kinderopvangtoeslag nadat er geen kinderopvang meer plaatsvindt, is een stevige overtreding die geen matiging van een terugvordering zou moeten rechtvaardigen. Die mogelijkheid is geen prioriteit meer voor de staatssecretaris van Financiën.

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Directie Kinderopvang

Datum
3 juli 2015

Onze referentie
2015-0000167560

INTERN VERTROUWELIJK

Document 20

Onderwerp: Kinderopvanginstelling De Parel

- Spreekschets
- Q&A's
  - Wat valt de ouders met kinderen bij KO-instelling [redacted] te verwijten?
  - Vindt er onderzoek plaats naar strafrechtelijke overtredingen van de eigenaar [redacted]

- Achtergrondstukken

  - Brief Stas Financiën, misbruik en oneigenlijk gebruik kinderopvang [redacted] 1 juli 2015
  - Brief Stas Financiën, mede namens Minister SZW, kinderopvang, [redacted] 10 februari 2015

Spreekschets

- Samen met de staatssecretaris van Financiën heb ik u op 10 februari een brief gestuurd over de stand van zaken bij [redacted]
- Bij [redacted] speelde de afgelopen jaren misbruik en oneigenlijk gebruik van de kinderopvangtoeslag. De kwestie kwam in 2013 aan het licht.
- Onder leiding van het Functioneel Parket heeft de FIOD een strafrechtelijk onderzoek uitgevoerd naar [redacted] zelf. Dit onderzoek was gericht op valsheid in geschrifte en witwassen. De strafzaak hierover vindt naar verwachting eind 2015 plaats.
- Op 1 juli heeft de staatssecretaris van Financiën een nieuwe brief aan uw Kamer verstuurd. Hierbij gaat hij in op de consequenties voor de ouders.
- Uit onderzoek is gebleken dat een beperkt aantal ouders zich wel aan de regels heeft gehouden. Daarom behouden zij het recht op kinderopvangtoeslag en hoeven zij niets terug te betalen.
- Het merendeel van de ouders heeft zich echter niet aan de regels gehouden. Zij hebben verschillende regels overtreden, zoals:
  - het niet betalen van de eigen bijdrage;
  - het niet stopzetten van de toeslagaanvraag terwijl er geen opvang meer plaatsvond;
  - het minder afnemen van uren kinderopvang dan zij hebben *aangevraagd voor toeslag*;
  - het minder afnemen van kinderopvang dan zij *contractueel zijn overeengekomen met* [redacted]
- De ouders die het betreft zijn op 30 juni door de Belastingdienst per brief geïnformeerd. Zij zijn op de hoogte gebracht van de consequenties en moeten de onterecht ontvangen toeslag terugbetalen.
- Een beperkt aantal ouders krijgt ook een sanctie. Ouders die het hier niet mee eens zijn kunnen bezwaar maken.

Vraag

Wat valt de ouders met kinderen bij KO-instelling [redacted] te verwijten?

Antwoord

- Kinderopvangtoeslag is een tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang en dekt nooit de volledige kosten. Ouders moeten altijd een eigen bijdrage betalen.
- Alle ouders die kinderopvangtoeslag aanvragen moeten op de hoogte zijn van de rechten en plichten die hiermee samenhangen. Daar zijn ze zelf voor verantwoordelijk.
- Uit onderzoek van de Belastingdienst naar de aanvragen van kinderopvangtoeslag is gebleken dat het merendeel van de ouders bij [redacted] de Wet kinderopvang overtreden heeft.
- Zoals bijvoorbeeld het niet betalen van de eigen bijdrage en het niet stopzetten van de kinderopvangtoeslag nadat de kinderopvang was beëindigd.

Vraag

Vindt er onderzoek plaats naar strafrechtelijke overtredingen van de eigenaar van [redacted]

Antwoord

- Ja, onder leiding van het Functioneel Parket voert de FIOD strafrechtelijk onderzoek uit naar [redacted] Dit onderzoek is gericht op valsheid in geschrifte en witwassen.
- De inhoudelijke strafzaak vindt naar verwachting eind 2015 plaats.

Document 21

Voorbereidingsdossier
Algemeen Overleg Kinderopvang

Datum: 21 juni 2017
Tijd: 13:00-16:00 uur

Inhoud

1. Convocatie 3
2. Algemene Spreekschets 5
3. Deelspreekschetsen 8
   a. Onderzoeken van de Inspectie van het Onderwijs 9
   b. Evaluatie Commissie Gunning 10
   c. Personenregister (heroriëntatie) 13
   d. Oudercommissies en alternatieve vormen van ouderraadpleging 15
   e. Sociaal medische indicatie (SMI) 16
   f. Kwaliteitsoordeel 18
   g. Gastouderopvang 19
   h. Taskforce onderwijs en kinderopvang 20
   i.Ontwikkeling uurtarieven kinderopvang 22
   j. innovatie kwaliteit en kinderopvang en harmonisatie 24
4. Q en A's 29
   a. Toezicht en handhaving 29
   b. Evaluatie Gunning 44
   c. Continue screening/personenregister 52
   d. Meldplicht/meldcode 59
   e. Sociaal Medische Indicatie 73
   f. Directe Financiering 77
   g. Wachtlijstmonitor 103
   h. Gastouderopvang 104
   i.Taskforce onderwijs en kinderopvang 114
   j. Ontwikkeling uurtarieven kinderopvang 117
   k. Verzamelbrief kinderopvang juni 120
   l. Nulmeting oudercommissies 126
   k. Overig 129
      l. Verzamelbrief diabetes in de kinderopvang 129

1893981 02176

f. Directe Financiering

Toekomstvisie

Vraag

1. Is een stelsel van Directe financiering toekomstbestendig? Past deze wel in het (bredere) toekomstplaatje? Wat als een volgend kabinet kiest voor een basisvoorziening?

Antwoord

- Met Directe Financiering bouw ik aan een systeem dat eenvoudiger is en meer zekerheid en comfort biedt voor ouders. Karakteristiek voor het nieuwe stelsel is dat er een directe relatie met de kinderopvangorganisaties ontstaat.
- In de heroriëntatie waarvan ik u het rapport in september vorig jaar heb toegezonden, is expliciet naar de toekomstbestendigheid van het nieuwe stelsel gekeken. Daarbij werd duidelijk dat mede door de directe financieringsrelatie met de kinderopvangorganisaties veel mogelijke beleidswijzigingen in het nieuwe stelsel kunnen worden ondersteund.
- Kortom, directe financiering maakt de financiering van de kinderopvang juist toekomstbestendig, omdat het een flexibel systeem is dat niet langer gekoppeld is aan de bredere toeslagsystematiek- en uitvoering, maar gericht is op de specifieke kenmerken van de kinderopvangsector. Als een volgend kabinet zou kiezen voor een basisvoorziening in enige vorm, dan staat de transitie naar Directe financiering dat niet op voorhand in de weg.

1893981 02176

Directe Financiering

Algemeen

Vraag

1. Wat is de stand van zaken met betrekking tot het wetsvoorstel Directe Financiering?

Antwoord

- In het voorjaar heeft de Raad van State een uitgebreid advies bij het door het kabinet aan de Raad van State voorgelegd wetsvoorstel Wet nieuw financieringsstelsel kinderopvang.

- Op dit moment wordt het advies nader uitgewerkt. Dit heeft gevolgen voor het initiele wetsvoorstel. Het aangepaste wetsvoorstel zal daarom ook opnieuw aan enkele uitvoeringsorganisaties moeten worden voorgelegd. Na ontvangst van de uitvoeringstoetsen zal het wetsvoorstel aan de MR worden aangeboden. Vervolgens zal het aan het kabinet worden aangeboden.

- Aan het nieuwe kabinet is het om deze vervolgens aan u aan te bieden. Ik durf op voorhand hier geen uitsluitsel over te geven. Dat laat ik graag over aan het nieuwe kabinet.

Directe Financiering

Moment van indiening

Vraag

2. U zit aan het eind van uw ambtsperiode. Welke stappen wilt u nu nog zetten? Is het geen weggegooid geld om zo vlak voor de verkiezingen nog miljoenen te investeren?

Antwoord

- Vorig jaar heb ik de heroriëntatie van het beoogde stelsel afgerond.
- Uit de heroriëntatie wordt nog duidelijker dat de problemen in het huidige stelsel urgent zijn. Een groep ouders heeft op dit moment echt te maken met forse financiële problemen en die groep neemt nog steeds elk jaar toe. Daarom vind ik het belangrijk om nu verdere stappen te zetten en daarvoor ook de investeringen te doen.
- Ik zie de transitie naar directe financiering primair als een technische operatie: in de kern maakt de overheid straks geen geld meer over naar ouders, maar naar kinderopvangorganisaties. Niet meer en niet minder.
- Het is daarnaast de verwachting dat de uitvoeringskosten omlaag gaan en de post oninbare vorderingen vermindert. Dus hoe eerder het stelsel operationeel is, hoe eerder deze besparingen optreden.
- Daarom ziet het kabinet, gelet op de lange implementatietermijn en de toekomstbestendigheid van het voorgestelde stelsel, ook geen belemmeringen om deze kabinetsperiode alvast verdere

voorbereidende stappen te zetten. In tegendeel. Ik zie dit als een verantwoorde en noodzakelijke investering.

- Het wetsvoorstel ligt nu bij de Raad van State voor advies. Zodra hen advies binnen en verwerkt is, kan ik het wetsvoorstel aan uw Kamer aanbieden.

Directe Financiering

Heroriëntatie/Belastingdienst

Vraag

1. In hoeverre worden de problemen in de KOT veroorzaakt door problemen bij de Belastingdienst zelf?

Antwoord

- Ik wil de vraag graag omdraaien. De complexiteit van de regelgeving zorgt ervoor dat de regeling bijna niet foutloos is uit te voeren. Denk aan de voorschotsystematiek en de daaruit voortvloeiende nabetalingen en terugvorderingen, maar ook aan de ingewikkelde regelgeving.
- Dit zit als het ware ingebakken in het systeem en ligt niet zozeer aan de partij die het uitvoert.
- Met Directe Financiering wordt de voorschotsystematiek losgelaten, waardoor een deel van de complexiteit verdwijnt.

1893981 02176

Directe Financiering

Heroriëntatie/Belastingdienst

Vraag

2. Kan de Belastingdienst een wijziging in het toeslagenstelsel wel aan gezien alle problemen waar het zich nu in bevindt?

Antwoord

- Ik heb geen enkele indicatie dat de Belastingdienst zich niet kan houden aan de gemaakte afspraken die in het kader van de nieuwe financieringsystematiek kinderopvang tot nu toe gemaakt zijn

Directe Financiering

Heroriëntatie/Belastingdienst

Vraag

3. Heeft de heroriëntatie u nieuwe inzichten opgeleverd?

Antwoord

- Er is een veel scherper beeld ontstaan van de problematiek en de daaronder liggende oorzaken:
    - In de afgelopen jaren zijn gemiddeld 7.000 aanvragers van de kinderopvangtoeslag per jaar geconfronteerd met een terugvordering van meer dan €5.000 euro. Dat leidt tot langdurige invorderingstrajecten. Voor zo'n 20.000 ouders geldt dat de schulden zo problematisch zijn dat er harde incasso-trajecten in gang zijn gezet.
    - Inmiddels is al €175 miljoen als oninbaar afgeschreven. Het is verwachting dat de komende jaren jaarlijks zo'n €30 tot 35 miljoen moet worden afgeschreven.
- We wisten al dat de voorschotsystematiek aan deze problematiek ten grondslag ligt. Maar... het is niet een verkeerde inschatting van het inkomen die de grootste problemen veroorzaakt, maar een verkeerde inschatting van het gebruik van kinderopvang of het niet tijdig doorgeven van wijzigingen. Dat is niet eerder zo scherp in beeld geweest.
- Met de heroriëntatie is ook uitgebreid naar oplossingen binnen het toeslagenstelsel gekeken. Dat is en blijft een stelsel gebaseerd op voorschotten. De heroriëntatie heeft duidelijk

gemaakt dat een systematiek die zoveel mogelijk gebaseerd is op vaststaande gegevens voordelen biedt boven een systeem met voorschotten.

Directe Financiering

Heroriëntatie/Belastingdienst

Vraag

4. Waarom verkent u niet veel verdergaande oplossingen? Dan kan het volgende kabinet een keuze maken.

Antwoord

- Dat vind ik een logische vraag. Vanaf het begin van dit traject heb ik een aantal randvoorwaarden geformuleerd. Die randvoorwaarden zijn politieke keuzes waar, in mijn optiek, brede maatschappelijke steun voor is. Dan denk ik aan:
    - De toeslag blijft inkomensafhankelijk
    - De vrije keuze van ouders is leidend
    - Budgettaire neutraliteit
    - Zo klein mogelijke inkomenseffecten voor ouders
- Daarnaast veranderen de doelen van de wet kinderopvang niet, omdat ik ook hiervoor brede steun zie:
    - Het bevorderen van de combinatie van arbeid en zorg
    - Bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen.
- Vanzelfsprekend beperken deze breed gedragen randvoorwaarden en doelen de ruimte om tot veel verdergaande vereenvoudigingen te komen.
- Als voorbeeld: het loslaten van de inkomensafhankelijkheid zou natuurlijk een vereenvoudiging betekenen, maar toch is dit

onwenselijk, vanwege ondermeer de sterk negatieve participatie-effecten bij ouders met lagere inkomens

- Bij de heroriëntatie is ook gekeken naar alternatieven. Gekeken naar de problemen bij het huidige stelsel, lost directe financiering veel op.
- Binnen deze randvoorwaarden biedt Directe financiering een aantal belangrijke voordelen ten opzichte van de huidige systematiek.

Directe Financiering

Zorgvuldigheid/PGB

Vraag

1. Hoe gaat u een drama zoals bij de PGB's voorkomen?

Antwoord

- Uit eerdere stelselveranderingen neem ik onder andere de volgende lessen mee:
    - Ik hecht eraan om voldoende tijd te nemen. Eerder heb ik al gezegd dat zorgvuldigheid boven snelheid gaat.
    - Er is gekozen voor een geleidelijke invoeringsperiode van 1 jaar, zodat de hele uitvoeringsketen langzaam op temperatuur kan komen.
    - Er zijn in het proces 'go / no go' momenten ingebouwd waarbij op basis van vooraf bepaalde criteria en reviews zal worden bepaald of het programma al rijp is voor het zetten van vervolgstappen.
    - Er zullen vroegtijdig uitgebreide ketentesten plaatsvinden. Het is niet alleen belangrijk dat de DUO-systemen goed werken. Ook de uitwisseling tussen de verschillende ketenpartijen moet optimaal functioneren. Denk aan de kinderopvangorganisaties, ouders, maar ook de andere uitvoeringsorganisaties die belangrijke gegevens aan DUO zullen aanleveren. Er moet voldoende oog zijn voor ketenafhankelijkheden.

- Ook voor ondernemers in de sector met een lagere automatiseringsgraad, moeten er goede mogelijkheden zijn om gegevens met DUO uit te wisselen.
- Ook zijn er ronde tafelgesprekken en tegendenksessies met een verscheidenheid aan ervaringsdeskundigen georganiseerd om de risico's te duiden en de aanpak en risico-beperkende maatregelen te toetsen en aan te scherpen.
- Tot slot is het van belang om de communicatie met de verschillende gebruikers goed te coördineren. Zodat glashelder is wat er wanneer van iedereen wordt verwacht. Ik vind het daarbij ook belangrijk om duidelijke terminologie te gebruiken. Geen onnodig jargon.

- In de transitieaanpak zijn verder diverse waarborgen ingebouwd die invoeringsproblemen zoveel mogelijk moeten voorkomen:
  - Voor de nieuwe wet- en regelgeving is aan de betrokken overheidspartijen een uitvoeringstoets gevraagd, om een beeld te krijgen van uitvoerbaarheid, impact en kosten.
  - Al tijdens de uitwerking van het wetsvoorstel is door SZW, DUO en vertegenwoordigers van het veld gestart met afstemming over de uitvoeringsprocessen. Hierbij is gebruik gemaakt van een digitale simulatieomgeving om de werking van deze processen in de praktijk inzichtelijk te kunnen maken.
  - Er vindt een gezamenlijke systeemontwikkeling plaats met gegevensleveranciers, kinderopvangorganisaties,

oudervertegenwoordigers en softwareleveranciers van administratieve systemen voor de kinderopvang.

- Inmiddels hebben diverse softwareleveranciers met DUO een technische proefsessie gehouden voor het realiseren van gegevensuitwisseling met DUO-systemen.
- Bij deze gezamenlijke systeemontwikkeling wordt de *Agile Scrum*-methode gehanteerd. Volgens deze methode wordt de software stapsgewijs in korte periodes van bijvoorbeeld een maand gespecificeerd en ontwikkeld. Na elke periode wordt de werkende software getoetst en geaccepteerd door gebruikers en stakeholders.
- DUO creëert een omgeving waarin kinderopvangorganisaties en hun softwareleveranciers tijdig in de praktijk kunnen testen met hun eigen systemen.
- Er komt een transitiebureau, waarin de brancheorganisaties en belangenorganisaties kunnen deelnemen. Er worden in opdracht van het transitiebureau periodiek metingen verricht naar de voortgang die alle partijen maken bij de voorbereiding van directe financiering.
- Het transitiebureau blijft ook de eerste maanden na de overgang naar directe financiering functioneren om ondersteuning te kunnen leveren bij het oplossen van eventuele knelpunten die zich in de praktijk blijken voor te doen.

Directe Financiering

Zorgvuldigheid

Vraag

2. Zorgvuldigheid gaat boven snelheid, maar is enige snelheid niet geboden gelet op de problemen in het huidige stelsel?

Antwoord

- Ja, natuurlijk. Ik ben het daarmee eens. De problemen zijn urgent, zoals ik ook in mijn voortgangsbrief heb beschreven. Een groep ouders heeft op dit moment echt te maken met forse problemen.
- Ik hecht tegelijkertijd ook aan het zorgvuldig bouwen van een nieuw, stabiel systeem dat toekomstbestendig is en waar we lang mee toe kunnen.
- Tegelijkertijd is het huidige toeslagsysteem voor de kinderopvang in de loop der jaren zo complex geworden dat bij de afbouw ook voorzichtigheid moet worden betracht. Kortom haast nu zou averechts zou kunnen werken.

Directe Financiering

WNT

Vraag

1. Komt de kinderopvangsector onder de Wet normering topinkomens te vallen?

Antwoord

- Met deze stelselwijziging zal de sector kinderopvang – net als andere voor de merendeel met rijksmiddelen gefinancierde sectoren – onder het toepassingsbereik van de WNT komen te vallen.
- Het gaat echter uitsluitend om kinderopvangorganisaties die een omzet hebben van meer dan een half miljoen euro en niet op winst gericht zijn. Dat wil zeggen dat alleen de grotere stichtingen, en niet NV's of BV's, onder het bereik van de WNT zullen vallen.
- Naar verwachting zullen de feitelijke consequenties zeer beperkt zijn, omdat de salarissen van topfunctionarissen in de kinderopvangsector doorgaans onder het maximum van de WNT vallen.

Directe Financiering

Betrokkenheid sector

Vraag

1. Kan de keten/het veld dit hele traject aan? Hoe is het met de professionaliteit van de sector?

Antwoord

- De sector kent een grote diversiteit aan kinderopvangorganisaties.
- Er is een aantal grote organisaties met veel kindplaatsen, maar ook een grote groep kleine organisaties met vaak een locatie. Logischerwijze zullen de grotere organisaties een hogere mate van administratieve volwassenheid hebben dan de kleine.
- Onderdeel van de implementatieplannen is om verschillende manieren van gegevensuitwisseling mogelijk te maken tussen kinderopvangorganisaties en DUO; passend bij de verschillen in bedrijfsvoering die zichtbaar zijn in de sector. Dat is precies de reden waarom ik van begin af aan kinderopvangorganisaties zo nauw bij het traject heb betrokken.
- Het is mijn verwachting dat op basis van de gekozen benadering de kinderopvangsector deze stelselwijziging aan kan.

Directe Financiering

Betrokkenheid sector

Vraag

2. Er leven nog veel zorgen onder kinderopvangorganisaties. Gaat directe financiering voor hen wel werken?

Antwoord

- Laat ik voorop stellen dat ik het belangrijk vind dat ketenpartners betrokken zijn bij de inrichting van de nieuwe processen en systemen: ouders, ondernemers en software leveranciers.
- Daarmee kunnen zorgen die er zijn al in een vroegtijdig stadium worden onderkend en kan er gezamenlijk naar oplossingen worden gezocht. Dit zodat we een systeem krijgen dat werkbaar is voor iedereen.
- Om die reden ben ik dan blij dat we in november 2015 met vertegenwoordigers van de kinderopvangorganisatie en ouders het eens zijn geworden over de belangrijke uitgangspunten voor het stelsel. Ook zijn er afspraken gemaakt over de betrokkenheid van de ketenpartijen bij de verdere ontwikkeling en implementatie van het nieuwe stelsel.
- Ik vind dat van groot belang omdat draagvlak in het veld essentieel is om tot een succesvolle invoering van het nieuwe stelsel te komen.

Directe Financiering

Betrokkenheid sector

Vraag

3. Wat zijn de overwegingen van het kabinet om tot wijziging in de verantwoordelijkheidsverdeling te komen en de 'lasten' voor de kinderopvangorganisaties te verhogen?

Antwoord

- De kinderopvangsector is een sector die voor meer dan 60% procent via de Rijksbegroting wordt gefinancierd.

- Op de besteding van Rijksgeld zijn waarborgen ingebouwd, bijvoorbeeld als het gaat om de administratie en controle op misbruik en oneigenlijk gebruik. Dat hebben we met elkaar afgesproken en dat vind ik ook belangrijk.

- Dit brengt vanzelfsprekend administratieve lasten en verantwoordelijkheden met zich mee. In de kinderopvang liggen, in tegenstelling tot andere grotendeels door het Rijk gefinancierde sectoren, deze administratieve lasten en verantwoordelijkheden vrijwel volledig bij burgers – ouders - en niet bij de aanbieders van kinderopvang. Ouders lopen dus nu de grootste financiële risico's.

- In het nieuwe stelsel worden de lasten en verantwoordelijkheden evenwichtiger verdeeld. Het merendeel van die lasten en verantwoordelijkheden komt bij de nieuwe

uitvoerder DUO te liggen: die automatiseert zoveel als mogelijk. DUO vult bijvoorbeeld automatisch de bij de overheid bekende gegevens zoals inkomen al in, zodat ouders daarin geen fouten meer kunnen maken.

- En voor een klein deel komen de lasten die nu bij ouders liggen, straks bij ondernemers. Dan gaat het hoofdzakelijk om het aanleveren van contractinformatie. Ook zal het financieel toezicht zich nu meer richten op ondernemers. Momenteel is dit vooral op ouders gericht.

- Uit eerste ramingen van de regeldruk blijkt dat die bij ondernemers met 4 procent toeneemt, terwijl die bij ouders met 60 procent afneemt.

- Nogmaals, ik vind dit niet meer dan billijk. Ouders worden nu in mijn ogen disproportioneel belast. Daar haak ik aan bij de conclusie van de nationale ombudsman over de PGB-trekkingsrechten: het burgerperspectief moet altijd centraal staan.

- Maar natuurlijk begrijp ik dat ondernemers voorzichtig zijn. Het nieuwe systeem heeft voor hen niet alleen maar voordelen.

- Tegelijkertijd zie ik ook veel ondernemers die inzien dat het weghalen van lasten en verantwoordelijkheden bij hun klanten, de ouders, op lange termijn ook veel voordelen biedt. Ook ondernemers zijn gebaat bij een systeem dat zo toegankelijk mogelijk is voor ouders.

- Maar andersom zijn ouders natuurlijk ook niet gediend is bij een systeem dat henzelf ontlast, maar het voor ondernemers zo ingewikkeld maakt dat er minder aanbod van kinderopvang komt. Daar zie ik ook scherp op toe. De nieuwe taken voor de sector moeten beperkt blijven en goed in de huidige bedrijfsvoering passen.

- De samenwerking in het ontwikkeltraject geeft mij het vertrouwen dat we daar samen met het veld goed uit zullen komen.

Directe Financiering

Betrokkenheid sector

Vraag

4. Is de kinderopvangsector voldoende betrokken bij de inrichting van de nieuwe financieringssystematiek?

Antwoord

- In het afgelopen jaar hebben we zeer uitgebreid gesproken met kinderopvangondernemers, ouders en veldpartijen. Ik noem wat aantallen:
  - Er zijn 8 klankbordgroepen geweest met belangvertegenwoordigers.
  - 10 themasessies met experts uit het veld.
  - 4 E-lab sessies. Een E-lab is een visueel instrument waarin het nieuwe stelsel wordt gesimuleerd.
  - Er waren diverse discussiebijeenkomsten met ouders.
  - En we hebben een groot aantal bilaterale overleggen gevoerd met belangenvertegenwoordigers en individuele ondernemers.

  Dit heeft ertoe geleid dat we in november 2016 samen met het veld het eens zijn geworden over de uitgangspunten voor het nieuwe stelsel en over de betrokkenheid van de sector bij de ontwikkeling en implementatie van het systeem.

- Ook komende tijd werken we nauw samen met de sector. Dit middels ketenwerkgroepen, waarin we alle ketenpartners stapje voor stapje meenemen in het nieuwe beoogde stelsel.

Hier kunnen zij hun wensen, eisen, en zorgen kwijt: aan de tekentafel van het systeem.

- Op verzoek van de sector is de beoogde systematiek dan ook al flink aangepast. Ik geef graag een aantal voorbeelden:
  - DUO gaat ondernemers betalen op basis van facturen in plaats van op uren in contracten. Dat maakt de afname van flexibele uren makkelijker.
  - Ondernemers kunnen zelf kiezen of zij voorafgaand aan de maand een factuur sturen of na afloop. Daar zijn ze, net als nu, flexibel in.
  - DUO zet in op zoveel mogelijk automatische incasso bij ouders.
  - Ondernemers blijven verantwoordelijk voor het zogenaamde debiteurenrisico's. DUO informeert de kinderopvang direct als de ouder niet heeft betaald. Het is belangrijk om 'kort op de bal te zitten'. Zij worden daarom op de hoogte gehouden van de status van betalingen en krijgen onder voorwaarden informatie over de hoogte van de niet-betaalde eigen bijdrage .
  - De ouder kan de factuur ook via het portaal financiering kinderopvang betalen op het moment dat DUO nog niet heeft vastgesteld of de ouder recht heeft op een rijksbijdrage.
  - De ondernemer is niet verantwoordelijk voor de gevolgen van foutieve gegevens die de ouder aan DUO heeft aangeleverd of foutieve gegevens uit basisregistraties.

- Voor goede ideeën sta ik altijd open. Immers, kinderopvangondernemers in het land zijn bij uitstek in staat om aan te geven hoe we het nieuwe stelsel zo werkbaar mogelijk maken.

Directe Financiering

Betrokkenheid sector

Vraag

5. Wat doet u als ondernemers zich helemaal terugtrekken?

Antwoord

- Draagvlak is belangrijk bij een stelselverandering als deze, omdat iedereen zijn rol in het nieuwe stelsel goed moet kunnen spelen. We moeten een systeem bouwen dat voor iedereen – alle ketenpartners - werkbaar en uitvoerbaar is.

- Over sommige onderdelen van de kabinetsplannen is geen enkele discussie. Ik noem bijvoorbeeld het voorstel dat de eigen bijdrage van ouders wordt bepaald op basis van het al door de Belastingdienst vastgestelde inkomen. Dat scheelt veel naverrekeningen en dat is plezierig voor iedereen. Ik ben blij dat de sector dit ondersteunt.

- Ik verwacht dat ondernemers in de sector het bredere belang van een nieuw stelsel zien. We speken ook regelmatig ondernemers die inzien dat het weghalen van lasten en verantwoordelijkheden bij ouders op lange termijn ook veel voordelen biedt. Ook ondernemers zijn gebaat bij een systeem dat zo toegankelijk mogelijk is voor ouders.

- Ik ben dan ook vol vertrouwen dat we tot een uitvoeringsvariant kunnen komen die ook voor ondernemers goed werkbaar is.

Directe Financiering

Samenloop harmonisatie/IKK

Vraag

1. Waarom wordt de voorziene inwerkingtreding van het wetsvoorstel Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk niet gelijkgetrokken met het wetsvoorstel directe financiering en ook op 1 januari 2019 gezet?

Antwoord

- De harmonisatie stond aanvankelijk gepland voor 2016. Die datum is om verschillende redenen inmiddels verschoven naar 1 januari 2018.

- Ik zie dat in veel gemeenten peuterspeelzalen, vooruitlopend op de nieuwe regelgeving, al omgevormd zijn tot kindercentra. Het is daarom belangrijk om nu niet verder uit te stellen, maar duidelijkheid te bieden over de geplande inwerkingtredingsdatum.

- Daarnaast staat via het wetsvoorstel Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang, de gelijkschakeling van de kwaliteitseisen tussen kinderopvang en peuterspeelzaalwerk, gepland per 1 januari 2018.

- Een gelijktijdige invoering van deze twee wetsvoorstellen is wenselijk, zodat verschillen in kwaliteitseisen en financiering gelijktijdig worden weggenomen.

Document 22

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Contactpersoon
[redacted]
T 070 [redacted]
[redacted]@minszw.nl

Datum
19 maart 2018

Onze referentie
2018-0000056428

agenda

Omschrijving	Agenda overleg DF - 20 mrt 2018
Vergaderdatum en - tijd	20 maart 2018/ 9:45 uur
Vergaderplaats	SZW/Resident/Helicon, kamer DGW, Parnassusplein 5, Den Haag
Kopie aan	

ANNOTATIE

1. Opening, mededeling en vaststellen agenda

2. Voorbereiding bewindsliedenoverleg DF op 3 april 2018
Doel is om procesafspraken te maken ten aanzien van de voorbereiding op het bewindsliedenoverleg.

Agendastukken: geen

Annotatie
- U wordt geadviseerd om bij de start van het overleg eerst met elkaar het proces te bespreken ter voorbereiding op het bewindsliedenoverleg van dinsdag 3 april (dinsdag over 2 weken) en afspraken te maken over het gemeenschappelijk opstellen van een besluitvormingsdocument onder regie van SZW/Kinderopvang.

- *Doel bewindslieden overleg*
  De staatssecretaris van SZW zal, als beleidsverantwoordelijk bewindspersoon voor de financiering van kinderopvang, op basis van het overleg met de staatssecretaris Financiën en de minister van OCW in staat moeten zijn een besluit te nemen over het vervolg van de financiering van de kinderopvang.
- Het politieke overleg moet ervoor zorgen dat de staatssecretaris de politieke ruimte krijgt van staatssecretaris FIN en van minister van OCW voor het besluit dat zij gaat nemen.
- Op basis daarvan kan zij vervolgens overgaan tot het verder verkennen van de politieke landingsrechten van haar voorgenomen besluit en het verzenden van de hoofdlijnennotitie aan de TK (toezegging brief aan TK 6 feb 2018).
- Politieke ruimte houdt in dit verband in dat de BD en DUO de taken, die voor een zorgvuldige overgang naar DF en afbouw KOT nodig zijn, beheersmatig goed zullen uitvoeren en dat daarvoor ook de politieke verantwoordelijkheid

wordt gedragen danwel in het geval van een keuze voor verbetering binnen de KOT de BD waarborgen biedt dat de beoogde verbeteringen ook binnen de aangegeven termijnen worden gerealiseerd.
- Omdat het hier om een politieke weging gaat, om door te gaan met DF of door te gaan met KOT, adviseren we u om een gemeenschappelijke nota voor het overleg voor te laten bereiden onder regie van SZW/Kinderopvang (verantwoordelijk voor beleid en opdrachtgeverschap).
- We stellen voor om in de nota de twee opties te beschrijven in termen van oplossend vermogen, gevolgen (ook van het stoppen met DF) en risico's.

Verder advies:
- Uitkomst eerste bewindsliedenoverleg januari 2018 is dat de voorbereidingen voor DF onverminderd door gaan. Dit betekent dat de investeringen en kosten ook doorgaan. Dit gaat om circa 800k per maand aan kosten voor DUO. Ook gaat het intensieve contact met het veld door.
- Mede vanuit die optiek adviseren we u aan te sturen op politieke besluitvorming en de staatssecretaris SZW om een besluit te vragen.
- Nader onderzoek van de voorstellen van de BD of mee laten lopen in een IBO Toeslagen waarvan nog niet zeker is dat die door zal gaan, zal de 'meter' verder laten oplopen en het wetsvoorstel verder vertragen.

3. Inhoudelijke bespreking verbetervoorstellen van de Belastingdienst
Doel is om een gemeenschappelijk beeld te krijgen van de voorstellen gedaan door de Belastingdienst.

Agendastukken:
3a. Brief Belastingdienst Verbetervoorstel Kinderopvangtoeslag inclusief bijlagen.
3b. Vergelijking Directe financiering en KOT met verbetervoorstellen

Annotatie
- U kunt de Belastingdienst bedanken voor hun voorstel en brief en dat we deze zo vlot hebben ontvangen begin maart (vrijdag 2 maart).
- Ten behoeve van het overleg heeft KO samen met BD en DUO een document gemaakt met daarin een vergelijking van de verschillende voorstellen (agendastuk 3b). Binnen SZW hebben ook FEZ en WBJA de voorstellen bekeken.
- De BD heeft op basis van de eigen expertise de effecten van de maatregelen in kaart gebracht. Op basis daarvan komt de BD tot de conclusie dat het integrale pakket van de BD leidt tot het terugdringen van het totaal aan vorderingen met ongeveer twee derde is. Kinderopvang ziet dit anders:
- Wij denken dat het oplossend vermogen van het terugdringen van hoge en zeer hoge terugvorderingen binnen de KOT in de orde van 40-50% zal zijn en van de vorderingen 20%. Het voorstel doet veel minder voor de nabetalingen. De BD heeft met ons nog niet willen spreken over deze berekeningen. Mogelijk dat dit in het gesprek aan de orde komt.

Uitbetalen 90% voorschot
- De BD stelt voor om het aantal terugvorderingen drastisch te verminderen door het voorschot voor 90% uit te betalen.
- We adviseren u om te wijzen op de beleidsmatige onwenselijke effecten (beperking van de arbeidsparticipatie, hogere nabetalingen bij ruim 75% van de ouders in plaats van nu 50% en bij DF 20%).

- U kunt in het overleg met de [redacted] bespreken wat dit betekent en hoe dit in het advies aan bewindslieden wordt meegenomen. Ons advies is om dit voorstel met een negatief advies aan de staatssecretaris SZW voor te leggen.

Beheersmatige aspecten

- De voorstellen van de BD zijn vrij snel ontwikkeld. Er zijn bij ons twijfels ten aanzien van de maakbaarheid (tijd, geld kwaliteit):
    - Er is geen risicoparagraaf opgenomen in de brief. Afhankelijkheden zijn in de brief niet benoemd. BD gaat niet in op de complexiteitstoename van de voorstellen.
    - BD geeft aan dat het om relatief beperkte ingrepen gaat en dus zonder veel problemen in de portfolio kan worden opgenomen. Bij de heroriëntatie in 2016 heeft de BD echter aangegeven dat soortgelijke voorstellen voor verbeteringen binnen de KOT complexiteitsverhogend werken.

4. Verkenning van de keuze

Doel is om de mogelijke implicaties te bespreken:

a. Doorgaan met het wetsvoorstel voor DF
b. Doorgaan met KOT en stoppen met het wetsvoorstel voor DF

Agendastukken: geen

Annotatie

Ten aanzien van punt b de volgende punten:

- Het is van belang dat de gevolgen van het stoppen met DF ten behoeve van bewindslieden goed in kaart worden gebracht. Vanuit oogpunt van zorgvuldigheid betekent dat ook het alternatief voor DF (door met KOT) staat als een huis en in lijn is met de eerdere argumentatie.
- Dat vereist naar onze mening dat het toekomstperspectief een hoger oplossend vermogen moet hebben dan de voorstellen van de BD.

5. Conclusies en werkafspraken

Doel is om op basis van het overleg conclusies te trekken en werkafspraken te maken teneinde de voorbereiding op het bewindsliedenoverleg te faciliteren.

Relevant in dit verband zijn:

- De ontwikkeling van DF heeft bij DUO intussen zo'n €17 mln gekost. De afbouw bij DUO kost ook nog geld (reken op enkele mln. waarmee we verwachten dat de totale kosten bij een besluit in april uitkomen boven de 20 mln.). U kunt [redacted] DUO vragen om dit op korte termijn in beeld te brengen.
- De inschatting van de reacties in het veld en de gevolgen die dit voor het beleidsveld hebben. SZW zal dit in kaart brengen.
- Van de BD mag een analyse van de bedrijfsmatige risico's en de daarbij behorende beheersmaatregelen worden verwacht.

6. Wat verder ter tafel komt

7. Einde en sluiting

Document 23

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

RUBRICERING
Staatssecretaris

Directie
Kinderopvang/Team

Contactpersoon
S27
T 070 S27
S27 @minszw.nl

Datum
27 maart 2018

Onze referentie
2018-0000061976

nota

Voorbereiding 29 maart 2018 Presentatie BD KOT

Akkoord SG/DG

1 Status nota

Ter voorbereiding op uw overleg op 29 maart met de Belastingdienst over de Kinderopvangtoeslag.

2 Aanleiding

- 15 maart bent u op werkbezoek geweest naar DUO om kennis te nemen van de werkwijze en voorbereidingen van DUO ten aanzien van Directe Financiering Kinderopvang (DF).
- In het [redacted] van 20 maart jl. over DF is afgesproken dat [redacted] een presentatie ontvangt over DF van DUO en dat u een presentatie ontvangt over de Kinderopvangtoeslag (KOT) van de Belastingdienst.
- Ter voorbereiding op deze presentatie ontvangt u deze nota.

Vooruitblik

- Op 3 april heeft u een bewindsliedenoverleg met OCW en Fin over de financiering van kinderopvang en de keuze voor DF of voor verbeteringen binnen de KOT.
- Informatie uit het werkbezoek en de presentatie kunt u meenemen in uw afweging.

3 Beslispunten/advies/beslistermijn

- Ter voorbereiding.

4 Kernpunten

- Aanwezig bij het gesprek zijn vanuit BD/T:
  - [redacted]
  - S28
- Aanwezig vanuit SZW:
  - [redacted]
  - S28

Kinderopvangtoeslag

- De verwachting is dat de Belastingdienst/Toeslagen (BD/T) de huidige uitvoeringspraktijk van de kinderopvangtoeslag zal schetsen en een toelichting geeft over de verbeteringenvoorstellen die begin maart zijn uitgebracht aan SZW. Ook zal BD/T in bredere zin spreken over het Toeslagenstelsel.
- BD/T werkt vanaf de invoering van de toeslagen aan verdere verbetering van het toeslagenstelsel in het algemeen en de Kinderopvangtoeslag in het bijzonder.
- De BD/T geeft aan meer oog voor de burger te hebben dan enkele jaren gelden en op zoek te zijn naar balans tussen handhaving en dienstverlening (AO Fin 14 dec 17).
- De BD/T is van oordeel dat de huidige uitvoeringspraktijk van de KOT inmiddels zo goed loopt dat daarmee een belangrijk argument voor DF is komen te vervallen.
- Dit zien wij anders vanuit een beleidsperspectief: een argument voor DF ligt in de complexiteit van de huidige KOT regeling zelf welke is gebaseerd op een voorschotsystematiek. Dit sluit aan bij de resultaten uit eerdere beleidsdoorlichtingen (zoals IBO Vereenvoudiging Toeslagen 2008-2009)
- De problemen met de KOT regeling zijn de wereld niet uit. Ook op dit moment geeft de KOT problemen (zie kopje Toeslagen in de media).
- Van de vier toeslagen (huurtoeslag, kindgebonden budget, kinderopvangtoeslag en zorgtoeslag) zijn huurtoeslag en kinderopvangtoeslag de meest complexe regelingen met de meeste grondslagen. Dit betekent verhoudingsgewijs veel inzet op het punt van het bepalen van het recht en de uitvoering van het toezicht.
- Afgelopen 10 jaar is er het nodige onderzoek gedaan naar het toeslagenstelsel, kinderopvangtoeslag en verbeteringen en hervormingen (zie kopje Tijdlijn relevante rapporten KOT).
- Keer op keer was de conclusie om de regelingen aan te passen en om deze minder complex te maken. Het optimaliseren van de uitvoering binnen een bestaande regeling kent immers zijn grenzen.
- Het Eindrapport Commissie inkomstenbelasting en toeslagen (Van Dijkhuizen) van 17 juni 2013 heeft mede ten grondslag gelegen aan het besluit om een alternatieve regeling voor de financiering van kinderopvang uit te werken die in plaats komt van de KOT.

Directie Kinderopvang/Team

Datum
27 maart 2018

Onze referentie
2018-0000061976

Toeslagen in de media
Maart 2018, uitzending: Nieuwsuur: Belastingdienst hield documenten achter https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2224311-belastingdienst-hield-documenten-achter-in-slepende-zaak.html

Februari 2018, artikel:
https://fd.nl/werk-en-geld/1242566/opvang-aanvragen-is-geen-kinderspel

Maart 2017: uitzending: WNL Opiniemakers: Geen zorgtoeslag, geen zorgen
https://wnl.tv/2017/03/30/al-mensen-bouwden-duizenden-euros-schuld-op-toeslagen/

Directie Kinderopvang/Team

Datum
27 maart 2018

Onze referentie
2018-0000061976

Tijdlijn relevante rapporten KOT

Jaar	Rapport	
2018	• Schuldentafel.	
2017	1. Nationale Ombudsman, Geen powerplay maar fair play. Onevenredig harde aanpak van 232 gezinnen met kinderopvangtoeslag, 9 augustus 2017. 2. De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS), Eenvoud loont. Oplossingen om schulden te voorkomen, 26 juni 2017	1. De Nationale ombudsman hanteert het uitgangspunt dat de overheid in haar handelen het burgerperspectief centraal stelt. Dat heeft Toeslagen in deze kwestie niet gedaan. Gebleken is dat de aanpak van Toeslagen grote nadelige (financiële) gevolgen heeft gehad voor de ouders en dat deze niet in verhouding staan tot het met de actie beoogde doel, namelijk het voorkomen van onterecht uitgekeerde kinderopvangtoeslag. Toeslagen heeft het risico op grote nadelige financiële gevolgen voor een grote groep bonafide ouders onvoldoende onderkend. Er waren bovendien minder ingrijpende manieren voorhanden om hetzelfde doel te bereiken. Nu Toeslagen in deze kwestie buitenproportioneel hard heeft ingegrepen, heeft Toeslagen het burgerperspectief onvoldoende in zijn afwegingen en in zijn aanpak laten meewegen.
2016	1. Beleidsdoorlichting Uitvoering Toeslagen door belastingdienst, oktober 2016	1. Verlegging peiljaar toetsinkomen toeslagen van t naar t-2: "*T-2* heeft van meet af aan ook een sleutelrol gespeeld bij de uitwerking van aanbodfinanciering van de kinderopvangtoeslag. SZW wil de nieuwe regeling die DUO gaat uitvoeren baseren op *t-2* (zie verder hierna). Onderzocht is of er niet ook vereenvoudigingen mogelijk zouden zijn in de huidige kinderopvangtoeslag, waarbij ook is gekeken naar *t-2*. De Belastingdienst heeft echter aangegeven nooit voor één toeslag *t-2* te kunnen invoeren en de rest van de toeslagen ongewijzigd te laten." 1. Het uitkeren van 90% van het voorschot: "De conclusie van de

		werkgroep is dat het vereenvoudigingpotentieel beperkt is. Er treedt vereenvoudigingwinst op doordat het aantal terugvorderingen afneemt, met de kanttekening dat dit effect relatief beperkt is omdat terugvorderingen tot 10% van het toegekende bedrag relatief eenvoudig invorderbaar zijn. *De efficiencywinst zal met andere woorden beperkt zijn."* 1. Facultatief 90% uitbetaling voorschot: "Aansluitend bij de hiervoor genoemde optie om 90% van het voorschot uit te betalen, zou – om tegemoet te komen aan het bezwaar dat de meest kwetsbare doelgroep met 90% toeslag betalingsproblemen krijgt – een optie denkbaar zijn deze regeling facultatief te maken. Bij aanvraag moet worden aangegeven of men 90% of 100% van het voorschot betaald willen krijgen. Dit leidt wel tot een extra aan de Belastingdienst door te geven en te verwerken keuzemogelijkheid die de uitvoering compliceert. Mogelijk leidt een dergelijke maatregel ook tot anticiperend gedrag, dat wil zeggen dat een deel van de burgers het inkomen lager inschat teneinde alsnog 100% voorschot te ontvangen. *Per saldo mag van een besparing op de uitvoeringskosten weinig worden verwacht."* 1. Belastingdienst machtigen wijzigingen door te laten voeren: "Voorgesteld wordt de aanvrager bij het indienen van de 1e aanvraag te laten opteren voor het door Belastingdienst/Toeslagen laten toepassen van beschikbare contra-informatie die van invloed is op de hoogte van de toeslag. Aanvragers zijn formeel zelf verantwoordelijk voor het doorgeven van wijzigingen in hun situatie, die van belang zijn voor het bepalen van het toeslagrecht. Belastingdienst/Toeslagen stuurt op dit moment al attentiebrieven waarin mensen worden geattendeerd op een mutatie die volgens de contra-informatie van de Belastingdienst gedaan zou moeten worden. Deze lijn

Directie
Kinderopvang/Team
directeur
27 maart 2018
Ons referentie
2018-0000061976

		doortrekkend zou aan aanvragers gevraagd kunnen worden de Belastingdienst te machtigen om wijzigingen door te voeren. Daardoor nemen de administratieve lasten voor de burger af, worden de risico's op fouten of niet/te laat doorgeven van mutaties beperkt en wordt het aantal/hoogte van terugvorderingen verminderd."
2015		
2014		
2013	• Eindrapport Commissie inkomstenbelasting en toeslagen (Van Dijkhuizen), 17 juni 2013	
2012		
2011		
2010	• 17. Toeslagen. Rapport brede heroverwegingen, april 2010	• Het uitkeren van 90% van het voorschot: "De negatieve effecten wegen niet op tegen de beperkte besparing op de uitvoeringskosten. De (initiële) negatieve inkomenseffecten zijn fors. Daarnaast krijgt iedereen te maken met nabetaling of terugvordering, waar dat nu slechts bij 50% van de gevallen zo is."
2009	1. MOgroep Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening / LOSR, Toeslag of tegenslag? Knelpunten in regelgeving en uitvoering van de Awir, december 2009 2. Vereenvoudiging Toeslagen. Eindrapportage van de werkgroep IBO Vereenvoudiging Toeslagen 2008-2009, 16 oktober 2009.	1. Aanbeveling: "Haal de eenzijdige verantwoordelijkheid voor het aanleveren van gegevens weg bij de burger." 2. Uitkeren 90% van voorschot is opgenomen in IBO Vereenvoudigen Toeslagen 2008-9: "In de heroverwegingsoperatie zal dit voorstel worden meegenomen en zal worden beoordeeld of de verwachte vermindering van de uitvoeringslasten opweegt tegen de zware gevolgen voor de minima van het korten op de toeslag."
2008		
2007		
2006		

Directie
Kinderopvang/Team
Directeur
Datum
27 maart 2018
Onze referentie
2018-0000061976

Document 24

3128 RK

(in behandeling)

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Staatssecretaris retour: met/zonder opmerking wel/niet ondertekend dd: 6/4

RUBRICERING
Staatssecretaris SZW, Staatssecretaris Financiën, Minister van OCW

Directie Kinderopvang/Team
[redacted]

Contactpersoon
S30

T 070 S3[redacted]
S30 @minszw.nl

Datum
29 maart 2018

Onze referentie
2018-0000063228

nota

bewindsliedenoverleg 3 april 2018 wetsvoorstel Nieuw financieringsstelsel kinderopvang

Akkoord SG/DG

Dit is een lastige afweging. De ontvlechting levert een lelijke financiële discussie op, maar dat is niet de kern van de zaak. De kern is: waar schieten burgers het meeste mee op. Het alternatief van de BD geeft in termen van ICT-transitie minder risico's, maar levert weer nieuwe problemen op (90 procent voorschot, 10 procent voorschieten door ouders). De echte sprong voorwaarts qua schuldenaanpak blijft liggen bij directe financiering. LM

1 Status nota

Ter voorbereiding

2 Aanleiding

- In het bewindsliedenoverleg op 30 januari 2018 over het wetsvoorstel Nieuw financieringsstelsel kinderopvang (Directe Financiering Kinderopvang) is besloten dat de Belastingdienst (BD) met een voorstel zou komen om binnen het huidige stelsel van de kinderopvangtoeslag (hierna KOT) de doelen van het wetsvoorstel te realiseren. Op 2 maart 2018 heeft de BD de voorstellen aan SZW ter beschikking gesteld. Deze nota is in overleg met DUO en BD opgesteld[1].
- In het regeerakkoord wordt het wetsvoorstel voor Directe Financiering Kinderopvang (DF) beschreven als een kansrijke richting om verder uit te werken, die echter wel zorgvuldigheid vereist vanwege de ingrijpendheid van de wijzigingen.

3 Beslispunten/advies/beslistermijn

- U wordt gevraagd een besluit te nemen over het vervolgtraject: Doorgaan met Directe Financiering Kinderopvang met een grotere

mate van doelrealisatie en grotere implementatierisico's versus doorvoeren van verbeteringen binnen de Kinderopvangtoeslag met een beperktere mate van doelrealisatie en andere, qua impact beperktere risico's.

4 Kernpunten

- Het wetsvoorstel DF heeft drie doelstellingen:
  1. ouders meer en eerder zekerheid bieden over het recht op kinderopvangvergoeding en de hoogte van de eigen bijdrage;
  2. het stelsel eenvoudiger maken voor ouders en minder gevoelig voor fouten;
  3. Grote geldschulden zoveel mogelijk terugdringen.

Opbrengst Directe Financiering

- Met het wetsvoorstel voor DF wordt een wijziging van het financieringsstelsel doorgevoerd waardoor naar verwachting van SZW voor circa 80 á 85% van de ouders binnen een korte termijn direct zekerheid wordt geboden over de hoogte van de kinderopvangvergoeding. Ook worden de hoge en zeer hoge terugvorderingen die vooral tot schrijnende situaties leiden, naar verwachting met 80% teruggedrongen.
- Dit komt vooral door het wegvallen van de voorschotsystematiek. Ook gaat de verantwoordelijkheid voor de aanvraag naar de kinderopvangorganisatie over, waardoor het aantal wijzigingen die ouders moeten doorgeven - en vaak de bron van fouten en problemen zijn -, wordt teruggedrongen.

Opbrengst Verbetervoorstellen Kinderopvangtoeslag

- Ook de verbetervoorstellen voor de KOT zijn gericht op het terugdringen van de vorderingen bij alle ouders waarbij extra aandacht is voor mensen met een verhoogd risico op een hoge terugvordering. Het aantal terugvorderingen (incl. de hoge terugvorderingen) kan naar verwachting van de BD met twee derde worden teruggedrongen.
- De voorschotsystematiek blijft intact, maar de effecten worden verzacht. De verantwoordelijkheid blijft geheel bij de ouder liggen. Het aantal fouten gemaakt door ouders zelf zal dalen door de verbetervoorstellen.
- Voor de vermindering van het aantal kleine terugvorderingen geeft de BD aan SZW in overweging om het voorschot voor 90% uit te betalen. Omdat dit een groot aantal terugvorderingen voorkomt, haalt het een scherpe kant van het voorschotstelsel af en bespaart een vangnetregeling. Het aantal nabetalingen zal fors toenemen.

[1] De nota is afgestemd met DUO en BD. Op enkele punten is er verschil van inzicht tussen beleid (SZW) en uitvoering (BD). In de nota is dit zoveel mogelijk aangegeven.

- SZW wijst er op dat als gevolg van het feit dat ouders daarmee 10% van de overheidsbijdrage gaan 'voorschieten' dit invloed heeft op hun beslissing om te gaan werken. Dat heeft vooral voor de lagere en middeninkomens gedurende het toeslagjaar financiële gevolgen met als gevolg dat de arbeidsparticipatie naar verwachting onder druk komt te staan.
- Dit vergt een politieke afweging. Vanuit het perspectief van de uitvoering (BD) ligt de focus op het belang van vermindering van het aantal terugvorderingen en het belang van precieze toekenning. Vanuit het bredere beleidsmatige perspectief zullen de arbeidsmarktgevolgen in de afweging moeten worden betrokken.

Risico's invoering en transitie

- De overgang van de Belastingdienst met de kinderopvangtoeslag naar DUO met Directe Financiering is een grote operatie. DF kent een behoorlijke ICT-component. Dat risico's optreden is niet uit te sluiten. Met een zorgvuldige transitiestrategie met geleidelijke invoering van een jaar en andere beheersmaatregelen zoals de aanpak met actieve betrokkenheid van het veld, zijn die risico's beheersbaar.
- De risico's bij het pakket maatregelen voor de KOT zijn beperkter ten opzichte van DF en van een andere aard. Het stelsel zal ten opzichte van de huidige KOT complexer worden door een toenemende interactie met ouders en kinderopvangorganisaties.

Budgettaire implicaties

- Het wetsvoorstel DF en de verbetervoorstellen KOT zijn budgettair neutraal uitvoerbaar.
- Uitvoeringkosten DF zijn incl. een opgenomen risicomarge € 40 mln. De huidige integrale uitvoeringskosten bij de BD zijn circa €70 mln. De BD wijst er op dat een deel hiervan niet kan vrijvallen.
- In het najaar 2017 heeft de Belastingdienst in een uitvoeringstoets de structurele budgettaire vrijval berekend op €30,2 mln. SZW is het niet eens met deze lagere vrijval (€ 8 mln.) ten opzichte van een eerdere uitvoeringstoets. BD en SZW zijn hierover nog in gesprek.
- SZW betaalt €40 mln. uit de begroting van SZW ten behoeve van de KOT.
- Binnen DF gaat de regeling gedaald inkomen (vangnet) en aanpassing eerste/tweede kind € 30 mln. kosten. De besparing binnen DF door vermindering van de post oninbaar zal € 38 mln. bedragen.
- In november 2016 hebben minister SZW en staatssecretaris Financiën de TK gemeld dat vooruitlopend op het indienen van het wetsvoorstel DUO start met de investeringen in het systeem.
- Tot op heden is € 17 mln. geïnvesteerd door DUO in de bouw van systemen.

Vervolgtraject

1) bij keuze voor DF

- Als ambitie is de geleidelijke invoering van DF per 1 januari 2020 en de volledige invoering per 1 januari 2021 te realiseren. Met oog op het parlementaire traject, de voorbereidingstijd voor het veld en de afbouw van de KOT bij de BD en de lopende investeringen in DF is politieke besluitvorming op korte termijn nodig.
- Een hoofdlijnennotitie zal met het oog op het verkennen van het draagvlak in de TK via MR aan TK worden aangeboden.
- Het wetsvoorstel zal vrij snel daarna, in elk geval nog voor het zomerreces 2018, aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Indien het wetsvoorstel na het zomerreces wordt aangeboden is het risico reëel dat de volledige invoering naar 2022 en geleidelijke invoering naar 2021 verschuift.

2) bij keuze voor KOT

- Bijzondere aandacht vraagt de communicatie met het veld. Dit gezien de actieve en langlopende betrokkenheid van het veld bij het uitwerken van DF.
- Het DF programma bij SZW en DUO en andere organisaties (o.a. UWV, SVB) zal worden afgebouwd. Daarmee gaan nog extra kosten gepaard.
- De Kamer wordt schriftelijk geïnformeerd over de beëindiging van DF en over de verbeteracties van de BD. Met de uitvoering daarvan wordt zo spoedig mogelijk begonnen.

Nadere toelichting

Stand van zaken

- SZW, DUO en BD zijn sinds 2014 gezamenlijk bezig met de voorbereidingen gericht op een wetsvoorstel voor DF dat goed uitvoerbaar is, waarvoor draagvlak is bij de partijen in de uitvoeringsketen en dat met een ordentelijke transitie kan worden gerealiseerd. Het initiatief voor het wetsvoorstel is ontstaan toen het vorige kabinet plannen voor een herziening van het belastingstelsel opstelde.
- Er zijn rond het wetsvoorstel inmiddels diverse adviezen en onderzoeken uitgevoerd, zoals Raad van State, BIT en frauderisicoanalyse PwC. Naar aanleiding van het BIT-advies hebben in 2016 SZW, DUO en BD een heroriëntatie uitgevoerd. Op basis daarvan heeft het toenmalige kabinet besloten de wijziging van het financieringsstelsel door te zetten. Het wetsvoorstel is in november 2016 door de MR aan de Raad van State aangeboden. In maart 2017 heeft de Raad van State haar advies (dictum 4) uitgebracht.
- Het wetsvoorstel is nu gereed voor indiening bij de MR en eind 2018 is, bij een besluit voor DF, een eerste werkend systeem beschikbaar voor onder andere het testen.
- De benodigde afbouwtijd bij de Belastingdienst is 6 kwartalen. Het wetsvoorstel kan per 1 januari 2020 geleidelijk worden ingevoerd en per 1 januari 2021 volledig operationeel zijn.

Wat willen we met de voorstellen bereiken?

Directe financiering

- Karakteristieken van DF zijn dat op basis van vastgestelde gegevens (inkomen t-2, feitelijk gebruik) maandelijks de hoogte van de kinderopvangvergoeding wordt bepaald. De kinderopvangorganisatie vraagt de kinderopvangvergoeding aan, de ouder levert gegevens aan over gezinssituatie. Die vergoeding wordt direct aan de kinderopvangorganisatie uitbetaald, nadat de ouder de eigen bijdrage aan DUO heeft betaald. De dienstverlening aan burgers wordt conform de inzichten van de WRR (weten is nog geen doen) ingericht.
- Het aantal terugvorderingen en nabetalingen daalt met 80 á 85% en biedt daarmee aan zo'n 400.000 ouders direct zekerheid. Voor het terugdringen van de hoge terugvorderingen zal naar verwachting ook een reductie van 80% worden gerealiseerd.
- De invoering kent uiteraard risico's, maar deze zijn beheersbaar, er is voorzien in extra capaciteit voor piekbelasting bij invoering, er is voorzien in extra capaciteit om problemen op te lossen in het veld, de maandelijkse systematiek zorgt voor snelle gewenning, de strategie van geleidelijke invoering zorgt bij de start voor lage volumes die ook

te verwerken zijn door organisaties die niet tijdig klaar zijn, en de geleidelijke invoering zorgt ervoor dat alle organisaties tijdig klaar zijn voordat de volledige invoering van start gaat. Met de BD zijn al afspraken gemaakt om de risico's als gevolg van twee naast elkaar functionerende systemen in het jaar van geleidelijke invoering zo beperkt mogelijk te houden.
- DF wordt in samenwerking met de veldpartijen uitgewerkt. Er is in het veld draagvlak voor de veranderingen.

Verbetervoorstellen BD
- De KOT wordt door ouders zelf aangevraagd en is gebaseerd op de actuele situatie van het huishouden en maakt gebruik van een inschatting door de ouders van inkomen en gebruik en andere door de ouder verstrekte gegevens over de opvang zoals uurprijs. Nadat de Belastingdienst na afloop van het toeslagjaar het jaarloongegeven of de aangifte inkomstenbelasting heeft ontvangen, wordt ook de toeslag definitief. Daaruit vloeien voor een deel van de ouders terugvorderingen en nabetalingen uit voort. De BD werkt aan diverse maatregelen om het aantal en met name de hoge vorderingen terug te dringen.
- De verbetervoorstellen voor de KOT voorzien in een intensivering van deze activiteiten. De verbetervoorstellen zijn gericht op alle ouders waarbij extra aandacht is voor mensen met een verhoogd risico op een hoge terugvordering.
- Om het aantal kleine terugvorderingen te beperken, geeft de BD SZW in overweging om 90% te bevoorschotten, waardoor 10% van de toeslag kan worden gebruikt voor de verrekening op het moment dat de toeslag definitief is vastgesteld. Dit mitigeert een belangrijk deel van de terugvorderingen en verzacht daardoor de werking van het voorschotstelsel. Over dit voorstel dient een nadere politieke afweging te worden gemaakt.
- Het aantal terugvorderingen (incl. de hoge terugvorderingen) zal als gevolg van de verbetermaatregelen naar verwachting van de BD met circa een derde verminderen. Als gekozen wordt voor de invoering van 90% bevoorschotting staat daar een forse verhoging van het aantal nabetalingen tegenover.
- Enkele maatregelen kunnen volgens de BD per direct worden aangevangen en kunnen via een groeipad in 2019/2020 volledig effect sorteren. Maatregelen die ICT-aanpassingen vergen kunnen vanaf 2020 resultaat geven.

Beleidsmatige afwegingen

- Doelen van DF zijn o.a. het voorkomen van (grote) terugvorderingen en het (eerder) geven van zekerheid aan ouders. Belangrijke oorzaak voor de onzekerheid bij ouders en terugvorderingen is de voorschotsystematiek. Binnen het stelsel van de voorschotsystematiek kunnen daarom niet volledig dezelfde effecten gerealiseerd worden als bij DF.
- "Inkomen t-2" en "90%-voorschot" zorgen er beide voor dat het aantal terugvorderingen fors zal verminderen. Om te voorkomen dat bij het gebruik van inkomen t-2 ouders die met een daling van het inkomen in jaar t in de problemen komen, wordt de regeling gedaald inkomen geïntroduceerd. Hiermee blijft de huidige voorschotsystematiek (alleen voor het inkomensdeel) voor ongeveer 5% van de ouders in tact. Voor 90% bevoorschotting is geen vangnet nodig. Desgewenst kan voor bepaalde groepen het voorschot worden verhoogd naar 100%. Dit kan gevolgen hebben voor de terugvorderingen.
- SZW ziet in het voorstel om het voorschot voor 90% uit te betalen een aantal beleidsmatige gevolgen:
  - Het aantal terugvorderingen neemt af; het aantal nabetalingen en de hoogte van de nabetalingen nemen toe;
  - Gevolg is dat ouders daarmee 10% van de overheidsbijdrage gaan 'voorschieten'. Vooral ouders in de lagere en middeninkomensgroep moeten in verhouding hoge bedragen voorschieten (op jaarbasis gemiddeld 4 á 500 euro) gedurende het eerste toeslagjaar. Dit heeft invloed op de keuze om wel of niet te gaan werken.
- Beleidsmatig biedt DF meer flexibiliteit. De KOT is onderdeel van een breder toeslagenstelsel. Dat geeft schaalvoordelen tegenover. Voor ouders met meerdere toeslagen (ca 20% van de ouders met KOT) geldt het voordeel van één loket in plaats van straks twee. Voor kinderopvangorganisaties geldt het omgekeerde.
- KOT kent eenduidige privaatrechtelijke relaties tussen ouders en kinderopvangorganisaties enerzijds en publiekrechtelijke relaties tussen overheid en burgers anderzijds, waarbij de verantwoordelijkheid voor de geheel bij de ouder ligt, omdat die de toeslag ontvangt. Bij DF ontstaat als gevolg van de systematiek om de vergoeding direct aan kinderopvangorganisatie te verstrekken een driehoekrelatie tussen ouder, kinderopvangorganisatie en DUO. Daarbij is de wisselwerking tussen privaat- en publiekrechtelijke relaties in de driehoek ouder-kinderopvangorganisatie-DUO complex.

Budgettaire afwegingen

- Uitvoeringkosten DF zijn incl. een opgenomen risicomarge € 40 mln. De regeling gedaald inkomen en aanpassing eerste/tweede kind kosten € 30 mln. De opbrengsten binnen DF door vermindering van de post oninbaar € 38 mln.
- Bij de beëindiging KOT valt 30,2 mln vrij. Uitvoeringskosten KOT bedragen circa € 70 mln waarvan €40 miljoen direct uit de begroting van SZW is bijgedragen. De vrijval is lager dan de totale uitvoeringkosten. Dit komt omdat een deel van de kosten vastzit in toeslagenbrede voorzieningen.
- In het najaar 2017 heeft de Belastingdienst in een uitvoeringstoets de structurele budgettaire vrijval berekend op €30,2 mln SZW is het hiermee niet eens. SZW en BD zijn hierover nog in gesprek.
- Verbetervoorstellen KOT kunnen binnen de huidige financiële kaders worden uitgevoerd. Incidenteel is €1 mln nodig voor ICT-aanpassingen die wetswijziging nodig hebben.
- In november 2016 hebben minister SZW en staatssecretaris Financiën de TK gemeld dat vooruitlopend op het indienen van het wetsvoorstel DUO start met de ontwikkeling van het systeem. Tot op heden is er € 17 mln. geïnvesteerd in de bouw van systemen. Indien gestopt wordt met DF zijn de kosten x mln.

Document 25

Van:
Aan:
Cc:
Onderwerp: FW:
Datum: maandag 10 juni 2019 22:33:26

Hoi [redacted] hieronder onze reactie! Dank voor de afstemming, succes nog even! [redacted]

1) Het voorstel om rond de afhandeling van de 302 zaken advies te vragen aan de cie Donner en geen concrete toezeggingen te doen lijkt ons goed. Wel even kijken naar de precieze formulering, want 'hoe de ouders gelet op het optreden van de overheid anderszins tegemoet gekomen kunnen worden' in combinatie met de eigen mededeling dat het optreden "onzorgvuldig" was, is hetzelfde als een schadevergoeding toezeggen, terwijl in de brief ook staat dat in elk geval op dit moment niet kan worden uitgesloten dat er ook fraudesignalen waren. Daarnaast lijkt de opdracht tevens in te houden het geven van advies over verbetering in de rechtsbescherming van toeslaggerechtigden (zie onder hoe nu verder). Dat is te algemeen geformuleerd.
Ook wordt aangegeven dat stopzetting van dwanginvordering noodzakelijk is. Door wie wordt daar op toegezien?
Ten aanzien van de tegemoetkoming van de ouders, gaan we er vanuit dat Financiën dit zelf financieel dekt.

2) onderstaande passage op pag 1/2

Naar aanleiding van mijn bevindingen bij de CAF-11-zaken ben ik ook tot de conclusie gekomen dat de wetgeving bij de kinderopvangtoeslag dermate strikt is dat hier niet in alle gevallen voldoende ruimte lijkt te zijn voor de menselijke aspecten en de ondersteuning van soms kwetsbare groepen waar toeslagen nou juist voor bedoeld zijn. Daarom zal ik samen met de bewindslieden van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het initiatief nemen om de wetgeving bij de kinderopvangtoeslag en/of de uitvoering daarvan tegen het licht te houden en indien nodig aanpassingen door te voeren. Hoe ik tot deze conclusie ben gekomen, licht ik hierna graag toe.

En de zin op pag 4:

Rigide wetgeving bood en biedt erg weinig mogelijkheden om tegemoet te komen aan het maatschappelijk rechtvaardigheidsgevoel in deze zaken.

leggen ten onrechte de oorzaak bij de regelgeving. In dit geval is geen sprake van een combi beleid en uitvoering (want beleid is nooit zo bedoeld). Hiermee doelt stas FIN wellicht op het vraagstuk rondom proportioneel terugvorderen van toeslagen. Dit heeft geen grote rol in deze CAF 11 zaak gespeeld. Het zou passender zijn om specifiek het "nader onderzoeken van mogelijkheden tot proportioneel terugvorderen", zeker tav kwestbare groepen, later in de brief te noemen. Het sluit aan bij het aan het eind genoemde traject "maatwerk in dienstverlening" in opdracht va[redacted] Het verdient de voorkeur dat deze actie in die opsomming van "andere acties" genoemd wordt.

Bovenstaande zin op p.4 roept overigens ook vraagtekens op in combinatie met het feit dat in de brief staat dat 'basisprincipes in de omgang met burgers zijn geschonden.' Welk rechtvaardigheidsgevoel? En welke basisprincipes? Als de overheid erkent in de omgang met burgers basale principes te schenden, dan is een schadevergoeding op zijn plaats.

Een concrete tekstsuggestie ter vervanging passage "stringente wetgeving" , zou kunnen zijn:

" In de praktijk is gebleken dat de jaarsystematiek van de Kinderopvangtoeslag en de wettelijke bepaling dat er een aanspraak op toeslagen is over de te betalen kosten, ertoe kan leiden dat wanneer een deel van de te betalen kosten in een jaar niet is voldaan, er voor het hele jaar geen recht bestaat op Kinderopvangtoeslag. Dit kan soms disproportionele gevolgen hebben en tot schrijnende situaties leiden. Ik wil samen met de stas. SZW nader onderzoeken of in dergelijke situaties proportioneel vaststellen mogelijk kan worden gemaakt"

3a) Moet er ook een winst-waarschuwing in - gezien de staat vd BD destijds, kan dit type problematiek op meer plekken zich hebben voorgedaan binnen de BD? (Maw verwachtingen-management)
3b) Suggestie om minder in te zoomen op de KOT-toeslagen, maar om een bredere passage op te nemen:
" In de sturing van de Belastingdienst hecht ik eraan om structureel in een goede balans te voorzien tussen dienstverlenen en handhaven. Vaak kunnen dienstverlening en handhaving elkaar ook versterken. Het is van groot belang nu niet van het ene naar het andere uiterste te gaan.
In dit kader sluit ik aan bij hetgeen de minister SZW eerder in maart 2019 namens het kabinet aan de Tweede Kamer meldde: "Ik wijs erop dat bij meerdere publieke uitvoeringsorganisaties, waar in het verleden taakstellingen (deels) zijn ingevuld met digitalisering, in het primaire proces dilemma's ontstaan in het vinden van de juiste balans tussen dienstverlening, handhaving en efficiency. Daarom zal ik met mijn collega's van het kabinet bezien hoe deze, in relatie tot beleid en toezicht, structureel van effectieve reflectie kunnen worden voorzien." Deze reflectie wordt praktisch vorm gegeven met de verkennning die is aangekondigd in de voorjaarsnota: "Politieke en maatschappelijke wensen ten aanzien van nieuw beleid, het doorvoeren van noodzakelijke vernieuwing en het borgen van de continuïteit leiden tot stevige uitdagingen voor uitvoeringsorganisaties. Burgers en bedrijven ervaren in toenemende mate de gevolgen hiervan. De ministeries van SZW, Financiën en BZK nemen het initiatief een taakopdracht te formuleren voor een probleemanalyse, gericht op de grote uitvoeringsorganisaties, ter vaststelling door de MR. Uw Kamer zal hierover voor Prinsjesdag nader worden geïnformeerd. Het streven is om de probleemanalyse met scenario's van mogelijke oplossingsrichtingen begin 2020 op te leveren."

4) T.a.v. nationaliteit blijkt uit de brief niet goed welke rol dit nu precies heeft gespeeld (wat is daar nu de boodschap?)

Meer specifiek:

Die klus is helaas pas eind dit jaar geklaard. In de loop van de zomer zullen medewerkers van Toeslagen de tweede nationaliteit niet meer in de systemen kunnen raadplegen.
Opmerking:
Bedoeld wordt toch de oude historische gegevens hierover? Immers, even hiervoor staat dat de tweede nationaliteit werd en wordt doorgegeven.

Informatie over de (tweede) nationaliteit is geen selectiecriterium geweest bij de starten van CAF-zaken, dat waren immers steeds signalen van buitenaf. Recent is besloten dat nationaliteit ook geen onderdeel meer is van het queryverzoek.

Opmerking:
Onduidelijk is wat nu precies met nationaliteit gedaan werd. Duidelijk is dat het meeliep in de analyse, maar was het ook relevante informatie voor het beleid tav de vraagouders? Dat lijkt namelijk het cruciale punt.

Op 18 juli 2017 is – desgevraagd – aan de AP gemeld dat Toeslagen de actuele gegevens over de nationaliteit uit de BRP krijgt, dat hierin de actuele nationaliteit niet wordt opgenomen en dat Toeslagen deze informatie niet heeft.
Opmerking:
Verwarrend. Actuele gegevens over nationaliteit krijgt toeslagen uit het BRP, maar de actuele nationaliteit niet?

Vriendelijke groet,

[redacted]

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Document 26a

10034

Stas heeft geteld CCB 17/10)

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Staatssecretaris

Directie
Kinderopvang/Team
[redacted]

Contactpersoon
S32
T 06 S32
S32 @minszw.nl

Datum
2 oktober 2019

Onze referentie
2019-0000147611

nota

Annotaties bij agenda gesprek met Stas Fin d.d. 9 oktober 2019

Akkoord [redacted]

1. Status nota

Ter voorbereiding

2. Aanleiding

Op 9 oktober as. van 15.00 tot 15.45 spreekt u de Staatssecretaris van Financiën over diverse onderwerpen rondom de kinderopvangtoeslag.

U heeft om dit gesprek gevraagd naar aanleiding van de Gateway Review op het verbetertraject kinderopvangtoeslag. Daarnaast is het onderwerp proportioneel vaststellen aan de agenda toegevoegd. U wordt ambtelijk ondersteund door S24 [redacted].

3. Geannoteerde agenda

Agendapunt 1: Presentatie app kinderopvangtoeslag (ter informatie)
(ca. 10 minuten)
Het tussentijds doorgeven door ouders van wijzigingen in de eigen opvang-, doelgroep-, of inkomenssituatie is een groot struikelblok bij het actueel houden van het voorschot voor de kinderopvangtoeslag. Hoe beter het voorschot correspondeert met de actualiteit des te minder is de kans op hoge terugvorderingen. De app maakt het voor ouders gemakkelijker informatie over de kinderopvangtoeslag te raadplegen en te wijzigen. De Belastingdienst kan hierop het voorschot voor de kinderopvangtoeslag lopende het jaar aanpassen.

Deze app is ontwikkeld binnen het verbetertraject, als onderdeel van het thema verbeteren van de digitale dienstverlening. Naast de toegang op het huidige burgerportaal voor toeslagen, kunnen ouders de voor de aangevraagde kinderopvangtoeslag relevante gegevens binnenkort ook met de app raadplegen. Ook kunnen ouders via de app van de Belastingdienst notificaties ontvangen waarmee ze geattendeerd worden op het controleren en zo nodig wijzigen van deze gegevens.

Vanaf eind oktober zal de app door een groep van duizend ouders getest worden op gebruiksgemak, waarna de app naar verwachting begin 2020 breed beschikbaar zal komen. De publiciteit rond de app zal in het begin terughoudend zijn (zogenaamde soft launch). Onderdeel van deze afweging is de relatie met de

huidige problemen rond de kinderopvangtoeslag; deze worden immers niet met de app opgelost.

Agendapunt 2: Proportioneel vaststellen (ter besluitvorming)
(ca. 20 minuten)
Bijlage: nota oplossingen proportioneel vaststellen
In een eerdere brief aan de TK over de CAF-11 zaak heeft u, samen met de staatssecretaris van Financiën, toegezegd nader te onderzoeken of tot een meer proportionele benadering gekomen kan worden bij het terugvorderen van de kinderopvangtoeslag. FIN, SZW en BD/T hebben een eerste verkenning uitgevoerd.

Twee oplossingen zijn voorgedragen voor het duurzaam aanpakken van disproportionele terugvorderingen als gevolg van onvolledige betaling van de eigen bijdrage. Daarnaast liggen ook twee maatregelen voor om deze problematiek op korte termijn aan te pakken.

In uw gesprek met de staatssecretaris van Financiën wordt u geadviseerd:
- In gesprek te gaan en te kiezen om de problematiek duurzaam aan te pakken door één van de opties verder uit te laten werken.
- Te kiezen voor optie A omdat proportionaliteit in de toekenning van de kinderopvangtoeslag naar betaalde kosten zodoende beter geborgd is. Ook past deze rekenwijze beter in de huidige systematiek van de KOT.
- Commitment van de staatssecretaris van Financiën te krijgen op het verder uitwerken.
- Met de staatssecretaris van Financiën stil te staan bij de risico's voor misbruik en oneigenlijk gebruik. Het realiseren van een duurzame oplossing vraagt namelijk een goede balans tussen het bieden van menselijke maat en fraudebestrijding.
- De beide opties kunnen tot meer mis-/oneigenlijk gebruik leiden omdat de "straf" op onvolledige betaling van de eigen bijdrage afneemt: de uiteindelijke terugvordering (indien "gepakt") halveert gemiddeld genomen (optie B) of daalt gemiddeld zelfs met 90% (optie A).
- Door bij de uitwerking expliciet stil te staan bij frauderisico's blijft oog voor deze balans.

Uitwerking van een duurzame oplossing vraagt om een wetswijziging die circa 1,5 jaar zal duren. Om op korte termijn de problematiek aan te pakken, stellen we twee maatregelen voor: formaliseren van de uitvoeringspraktijk van betalingsregelingen en een communicatiecampagne.
Deze maatregelen verkleinen de problematiek op korte termijn, maar bieden geen structurele oplossing. U wordt geadviseerd:
- Af te stemmen dat Financiën de formalisering realiseert;
- Om met de staatssecretaris van Financiën af te stemmen dat de communicatiecampagne van het Verbetertraject KOT in samenwerking opgepakt zal worden en ook bekendheid van de vereiste eigen bijdrage zal bevatten.

Indien akkoord op de voorstellen zullen we u beiden in december informeren over de stand van zaken en planning van het traject. U kunt ook afspreken dat u dan een nieuw contact moment hebt met de staatssecretaris over het onderwerp.

Agendapunt 3: Verbetertraject kinderopvangtoeslag (ca. 15 minuten)
3a Gateway Review (ter bespreking)
U bent onlangs in uw PO met [redacted] ijgepraat over de bevindingen van het Gateway team en de manier waarop de aanbevelingen vervolg krijgen in het verbetertraject. Volledigheidshalve wordt de nota met de uitkomst van de Gateway die u hiervoor eerder ter voorbereiding heeft ontvangen als bijlage toegevoegd.

Directie Kinderopvang/Team
[redacted]

Datum
2 oktober 2019

Onze referentie
2019-0000147611

Belangrijkste punt uit de Gateway betreft de aanpassing van het programma voor het verbetertraject aan het uitgangspunt dat de kwaliteit van de gegevens leidend moet zijn bij de implementatie van de maandelijkse gegevenslevering door Kinderopvangorganisaties aan de Belastingdienst. Op basis van deze gegevens worden ouders geadviseerd hun toeslag eventueel aan te passen aan de actualiteit ter voorkoming van hoge terugvorderingen. De informatie moet dan wel vanaf het begin kwalitatief juist, actueel en volledig zijn. In de bijgaande conceptbrief aan de Kamer neemt u dit uitgangspunt over.

Gevolg van deze aanpassing in het programma is dat het resultaat voor de hoge vorderingen in 2021 naar verwachtingen nog steeds substantieel zal zijn, maar dat het effect zich geleidelijker voor zal doen. Dit komt omdat 2020 als groei-jaar wordt genomen waarin de Kinderopvangorganisaties geleidelijk kunnen aansluiten. Oorspronkelijk was het de gedachte dat alle Kinderopvangorganisaties vanaf 1 januari 2020 verplicht zouden zijn de benodigde gegevens maandelijks te leveren. Het resultaat in 2021 voor het terugbrengen van de hoge terugvorderingen over het toeslagjaar 2020 zou in dat geval hoger zijn geweest.

U komt met deze aanpassing tegemoet aan zorgen uit de branche- en ouderorganisaties over een oorspronkelijk te hoog aansluittempo voor verplichte gegevenslevering aan de Belastingdienst. Deze zorgen zijn ook in de Kamer uitgesproken. Ten opzichte van de volledige inwerkingtreding[1] van de Wet voor de Directe Financiering, die was voorzien met ingang van 1 januari 2020, zit het verbetertraject – gelet op stoppen en starten - nog steeds op een voortvarend tijdpad.

U kunt in het gesprek met de Staatssecretaris van Financiën de volgende bespreekpunten naar voren brengen:

- *Capaciteit Belastingdienst*: doordat er meer tijd uitgetrokken wordt voor het borgen van de kwaliteit van de gegevens en het geleidelijk aansluiten van kinderopvangorganisaties, zal de beoogde doelstelling later worden gehaald.
  U kunt aangeven dat dit een noodzakelijke stap is, maar dat dit betekent dat in 2020 bij de Belastingdienst voldoende capaciteit beschikbaar moet zijn voor het aansluiten van de kinderopvangorganisaties, omdat dit de hoeksteen van het verbetertraject is. Op dit punt kunt u zich beiden geen tegenvaller veroorloven. Het verbetertraject draagt immers in positieve zin bij aan het verbeteren van de politieke balans rond de Kinderopvangtoeslag.

[1] In het wetsvoorstel is 1 januari 2019 als invoeringsdatum opgenomen voor het nieuwe stelsel voor een beperkte groep ouders en 1 januari 2020 voor de gehele doelgroep. Om dat te kunnen realiseren moest het wetsvoorstel vóór 1 juli 2018 door Tweede Kamer en Eerste Kamer zijn aangenomen.

- *Vervolgoverleg Privacy*: op korte termijn zal de PIA die de Belastingdienst uitvoert op het hele pakket verbetermaatregelen aan de [redacted] van Financiën worden aangeboden. De mogelijkheid bestaat dat de [redacted] bezwaar heeft tegen het gebruiken van het schuldenmodel dat de Belastingdienst (in pilots) gebruikt om personen voor casemanagement te bepalen. Omdat het model de belangrijkste bron is om personen aan te dragen, is dit een risico voor de implementatie van casemanagement. Het privacy-aspect speelt ook een rol bij de gegevensuitwisseling.
  U kunt afspreken dat – mochten zich rond de privacy knelpunten voordoen – dit aanleiding is voor een vervolgoverleg tussen u beiden om te borgen dat het Verbetertraject resultaat gaat opleveren en daadwerkelijk mogelijk gaat maken dat de dienstverlening aan ouders kan worden verbeterd.

3b Kamerbrief (ter goedkeuring)
Bijlage: conceptkamerbrief
Uw (beider) instemming wordt gevraagd met de conceptkamerbrief, die u bijgaand aantreft. Ambtelijk is de inhoud afgestemd met de Belastingdienst en akkoord bevonden. Met de brief informeert u de Kamer over de uitkomst van de Gateway en de aanpassing in het Verbetertraject. Tot op heden is gekozen het Verbetertraject strikt gescheiden te houden van andere problematiek dan de hoge terugvorderingen Kinderopvangtoeslag. Deze lijn wordt in de voorliggende brief voortgezet. Het streven is om de brief op 10 oktober (voor het herfstreces) naar de Kamer te verzenden.

Graag nog uw afzonderlijke aandacht voor de aanpassing van de regeling WKO, waarvan in de brief melding wordt gemaakt. Deze aanpassing maakt mogelijk dat vanaf 1 januari Kinderopvangorganisaties extra gegevens aan de Belastingdienst mogen leveren. In de huidige situatie leveren de zogenaamde convenanthouders[2] maandelijks gegevens aan de Belastingdienst nadat ouders hiervoor expliciete toestemming hebben gegeven. De aanpassing van de regeling maakt nu mogelijk dat deze toestemming ook niet meer benodigd is. In de brief wordt volstaan met de mededeling dat er nu een basis wordt gelegd voor de maandelijkse gegevenslevering aan de Belastingdienst.

W.v.t.t.k.
- Mogelijk begint de staatssecretaris van Financiën over het opstellen van een gezamenlijke reactie op het zwartboek. Hierover heeft u telefonisch contact gehad met de staatssecretaris. U kunt desgevraagd opnieuw bevestigen dat medewerkers een gezamenlijke reactie zullen opstellen. Op dit moment vindt nog afstemming plaats tussen Financiën en SZW over de planning en wijze van reactie op het zwartboek. Wanneer dit rond is zal u hierover geïnformeerd worden.
- 1 oktober jl. heeft de SP Kamervragen gesteld aan de staatssecretaris van Financiën over het afwijzen van kinderopvangtoeslag omdat de toeslagpartner dagbesteding heeft. Kamervragen liggen op het terrein van zowel SZW als Financiën. De staatssecretaris zal mogelijk vragen of de Kamervragen overgedragen kunnen worden aan SZW. U kunt aangeven dat dit niet nodig is, gegeven een deel van Kamervragen ook op Financiën terrein vallen en gesteld zijn door de Kamercommissie van Financiën. De beantwoording zal in gezamenlijkheid worden opgepakt, bij wie de Kamervragen ook zijn belegd.

[2] Ouders kunnen bij de kinderopvangorganisaties die een convenant hebben met de Belastingdienst de toeslag rechtsreeks laten storten op de rekening van de kinderopvangorganisatie.

Document 26b

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Staatssecretaris

Directie
Kinderopvang/Team
[redacted]
Directie Kinderopvang/Team
[redacted]

Contactpersoon
[redacted]
T 06 [redacted]
[redacted] @minszw.nl

Datum
2 oktober 2019

Onze referentie
2019-0000146297

nota

Proportioneel terugvorderen

Akkoor[redacted]

1 Status nota
Ter beslissing en ter voorbereiding

2 Aanleiding
In een eerdere brief aan de TK over de CAF-11 zaak heeft u, samen met de staatssecretaris van Financiën, toegezegd nader te onderzoeken of tot een meer proportionele benadering gekomen kan worden bij het terugvorderen van de kinderopvangtoeslag. Een ambtelijke werkgroep van SZW-FIN-BD heeft een eerste verkenning uitgevoerd.

9 oktober heeft u een gesprek met de staatssecretaris van Financiën. Op de agenda staat onder andere deze verkenning en vervolgstappen hierop. De staatssecretaris van Financiën ontvangt dezelfde nota.

3 Beslispunten/advies/beslistermijn
- Doelstelling van proportioneel terugvorderen is om te komen tot een rechtvaardige vaststelling van de kinderopvangtoeslag in de gevallen waarin mensen achteraf bezien een te hoge toeslag hebben ontvangen, maar wel een deel van de kinderopvangkosten hebben betaald. Nu volgt in deze gevallen nog een volledige terugvordering van de kinderopvangtoeslag (de zogenaamde nihilstelling). De ernst van de gevolgen van het niet volledig voldoen van de kosten kinderopvang (incl. eigen bijdrage) kan worden verkleind door de kinderopvangtoeslag proportioneel vast te stellen.
- Hiervoor zijn twee opties onderzocht:
  - **Optie A:** Proportioneel vaststellen op basis van de betaalde kosten kinderopvang.
  - **Optie B:** Proportioneel vaststellen op basis van de betaalde eigen bijdrage.

  In de toelichting zijn beide opties met een rekenvoorbeeld toegelicht.
- Beide opties vergen een wetswijziging. De oplossingen zijn globaal juridisch en uitvoeringstechnisch getoetst. In de verkenning zijn ook andere opties verkend, zoals een hardheidsclausule en aanpassingen in de AWIR. Deze oplossingen hadden bredere implicaties dan de

Directie Kinderopvang/Team
[redacted]
Directie Kinderopvang/Team
[redacted]

Datum
2 oktober 2019

Onze referentie
2019-0000146297

problematiek die hier voor ligt. Om deze redenen zijn ze niet verder onderzocht.

- Beslispunt I: U wordt geadviseerd in te stemmen met het uitwerken van optie A, waarbij in de verdere uitwerking expliciet stilgestaan moet worden bij de frauderisico's die hier mogelijk mee gepaard gaan. Ouders ontvangen naar rato een tegemoetkoming naar gelang de daadwerkelijke kosten. Ook past deze rekenwijze bij andere aanpassingen in de kinderopvangtoeslag, zoals aanpassingen bij wijzigingen in het aantal uren kinderopvang en inkomen. De terugvordering is uitlegbaar aan de burger.
- Voor deze optie zal budgettaire dekking nodig zijn van circa €7 ton (excl. Uitvoeringskosten). Voorgesteld wordt om de dekking vooralsnog uit de €2 mln. nog beschikbare middelen vanuit de RA-maatregel te halen. Dit geld is initieel gereserveerd voor het Verbetertraject Kinderopvangtoeslag. Inzetten van deze middelen zou wel passen bij doel waarvoor zij gereserveerd zijn, namelijk het terugdringen van (hoge) terugvorderingen.
- Beslispunt II: In afwachting van de uitwerking van de optie wordt u geadviseerd overeenstemming te bereiken met de staatssecretaris FIN over twee maatregelen die op korte termijn geïmplementeerd kunnen worden:
  1. het formaliseren van de uitvoeringspraktijk van betalingsregelingen.
  2. een campagne voor ouders die hen beter informeert over de betaling van de kosten kinderopvang (incl. eigen bijdrage). Dit kan meelopen in maatregelen in het kader van het Verbetertraject Kinderopvangtoeslag.

4 Toelichting

Probleemanalyse

- Aanleiding voor de verkenning is de CAF 11-zaak. Bij een groot aantal ouders is in deze zaak ten onrechte de kinderopvangtoeslag stopgezet. Naast aandacht voor het handelen van de Belastingdienst, heeft dit ook geleid tot (publieke) aandacht voor rigide aspecten van de wet- en regelgeving op het gebied van de kinderopvangtoeslag. Dit betreft met name de gevolgen van het niet betalen van alle kosten.
- Het toeslagensysteem is ingericht om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de actuele situatie van burgers. Daarom werkt het systeem met twee fases: voorlopige toekenning en definitieve toekenning.
- Voorlopige toekenning: ouders krijgen lopende het toeslagjaar maandelijks een voorschot gebaseerd op een schatting van het (gezamenlijke) jaarinkomen en andere relevante grondslagen, zoals het aantal uren kinderopvang.
- Definitieve toekenning: op het moment dat alle gegevens bekend zijn wordt het definitieve recht op en de hoogte van de kinderopvangtoeslag vastgesteld.
- Wanneer de definitieve vaststelling afwijkt van de voorlopige toekenning, wordt het verschil nabetaald of teruggevorderd.
- Wanneer een ouder aan bepaalde voorwaarden niet heeft voldaan, zoals onvolledige betaling van de eigen bijdrage, wordt de kinderopvangtoeslag vastgesteld op nihil (nihilstelling). In dat geval wordt het gehele voorschot kinderopvangtoeslag teruggevorderd.

Directie Kinderopvang/Team
[redacted]
Directie Kinderopvang/Team
[redacted]

Datum
2 oktober 2019

Onze referentie
2019-0000146297

- Dit is geregeld in de Wet Kinderopvang (Wko). Jurisprudentie heeft deze lezing meermaals herbevestigd.
- Nihilstellingen hebben vooral voor mensen met lage inkomens vaak schrijnende gevolgen, omdat zij zeer hoge voorschotten kinderopvangtoeslag (tot 96% van de kosten) ontvangen.
- Daarbij kent juist deze doelgroep een relatief hoog risico op nihilstellingen, omdat zij soms meer moeite hebben om alle gezinskosten (incl. kosten kinderopvang) te betalen.

Grootte van de problematiek:

- Een exacte cijfermatige onderbouwing van de problematiek is lastig te geven, aangezien de Belastingdienst niet apart registreert dat het niet betalen van alle kosten de reden van het niet toekennen van kinderopvangtoeslag is.
- Over 2015 zijn circa 1.100 posten op nihil gesteld. Naar schatting was in een paar honderd gevallen de reden hiervan het niet betalen van alle kosten.
- De indruk is dat het aantal in de loop der jaren kleiner is geworden ten opzichte van de beginjaren, als gevolg van de maatregelen die zijn getroffen om de betalingen verplicht via gastouderbureaus te laten lopen. Het gaat om relatief kleine aantallen, maar de terugvorderingen zijn wel hoog (gemiddeld €5.400) omdat het gehele recht vervalt. De kans dat bij deze populatie zich betalingsproblemen voordoen lijkt daarom ook groter.
- De groep is weliswaar relatief klein, de terugvordering wordt in de beeldvorming gezien als disproportioneel en onrechtvaardig. Het levert het beeld op dat de overheid en Belastingdienst geen oog hebben voor de complexiteit en consequenties voor getroffen ouders.
- Tevens dient de kanttekening gemaakt te worden dat het om een beperkte doelgroep gaat omdat de betaling van de kosten voor de kinderopvang, inclusief de eigen bijdrage, in het toezichtstraject steekproefsgewijs gecontroleerd wordt. Bij afwijkende uitkomsten en signalen kan een achterblijvende betaling geconstateerd worden. Zo kwam ook in de CAF-zaak, pas bij controle n.a.v. fraudesignalen, een onvolledige betaling van de eigen bijdrage door ouders naar voren.

Rekenvoorbeeld:
Het rekenvoorbeeld gaat uit van een casus waarin de totale (gefactureerde) kosten voor de kinderopvang €10.000,- bedragen. De vraagouder ontvangt €9.000,- (90%) aan voorschotten kinderopvangtoeslag en dient €1.000,- zelf te betalen. Na afloop blijkt dat deze vraagouder slechts €9.500,- heeft voldaan. Van de eigen bijdrage van €1.000,- is de helft nog niet voldaan aan de kinderopvangorganisatie.

Definitieve vaststelling	Huidige situatie	Optie A	Optie B
Toetsingsinkomen ouders	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Percentage recht opvangtoeslag	90%	90%	90%
Factuurbedrag kinderopvang (eigenlijke kosten)	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Gedeelte van de factuur dat is betaald	€ 9.500	€ 9.500	€ 9.500
Ontvangen toeslagvoorschot	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
Vereiste eigen bijdrage	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Werkelijke eigen bijdrage	€ 500	€ 500	€ 500
Vastgestelde recht kinderopvangtoeslag	€ 0 (minder dan 100% van de eigenlijke kosten is betaald = 0% KOT)	€ 8.550 (90% van 9.500)	€ 4.500 (50% van de eigen bijdrage = 50% KOT)
Terugvordering Belastingdienst	€ 9.000	€ 450	€ 4.500
Openstaand bij kinderopvangorganisatie	€ 500	€ 500	€ 500
Totale schuld ouder bij BD/T+KOO	€ 9.500	€ 950	€ 5.000

De Belastingdienst constateert dat niet de volledige kosten voor de kinderopvang binnen het lopende toeslagjaar tijdig zijn voldaan. Omdat €500,- niet is betaald, is geen sprake van afronding of van een klein bedrag dat niet is betaald. De Belastingdienst stelt, conform de **huidige wet en regelgeving,** vast dat het recht op kinderopvang op nihil moet worden vastgesteld. De terugvordering bedraagt in dit geval €9.000,-.

Optie A: proportioneel vaststellen o.b.v. volledige kosten kinderopvang
Wanneer blijkt dat niet alle kosten voor de kinderopvang zijn betaald, wordt vastgesteld welk deel wel betaald is. Op basis daarvan wordt de definitieve toeslag vastgesteld. Zo wordt voorkomen dat het niet betalen van (een deel van) de kosten leidt tot de terugvordering van het gehele voorschot kinderopvangtoeslag. In plaats daarvan wordt de toeslag berekend over het gedeelte van de kosten dat wel is betaald.

Rekenvoorbeeld: Bij **optie A** constateert de Belastingdienst dat niet de volledige kosten voor de kinderopvang zijn voldaan. De belastingdienst constateert dat slechts €9.500,- is voldaan in plaats van de gefactureerde €10.000,-. Het definitieve recht op kinderopvangtoeslag wordt vastgesteld op basis van €9.500,- in plaats van €10.000,- en bedraagt €8.550,- (90% van €9.500,-). De Belastingdienst vordert daarom €450,- (€9.000,- minus €8.550,-) terug.

Optie B: proportioneel vaststellen o.b.v. betaalde eigen bijdrage
Wanneer blijkt dat niet alle kosten voor de kinderopvang zijn betaald, wordt vastgesteld welk deel wel betaald is. Aan de hand hiervan kan worden vastgesteld welk deel van de eigen bijdrage door de toeslaggerechtigde is voldaan (totaal betaalde kosten minus totaal ontvangen toeslag). De definitieve kinderopvangtoeslag wordt vervolgens vastgesteld op basis van het deel van de eigen bijdrage dat is voldaan.

Rekenvoorbeeld: Bij **optie B** constateert de Belastingdienst dat niet de volledige kosten voor de kinderopvang zijn voldaan. De Belastingdienst constateert dat €9.500,- is betaald in plaats van €10.000,-. De Belastingdienst constateert dat de vereiste eigen bijdrage €1.000,- bedraagt en dat hiervan slechts €500,- is voldaan. Dat is 50% van de oorspronkelijk bijdrage. Het recht op kinderopvangtoeslag wordt vastgesteld op €4.500,- (50% van €9.000,-). De Belastingdienst vordert daarom €4.500,- terug (€9.000,- minus €4.500,)

In alle situaties bedraagt de schuld aan de kinderopvangorganisatie bovendien €500,-. Wanneer de Belastingdienst accepteert dat de vraagouder dit openstaande bedrag voldoet door middel van een betalingsregeling, die binnen een bepaalde, nader vast te stellen termijn geeffectueerd dient te zijn, kan een terugvordering geheel worden voorkomen. De Belastingdienst ziet dit dan alsof de eigen bijdrage wel volledig is betaald. Deze **formalisatie van de uitvoeringspraktijk** kan in de huidige situatie worden toegepast, maar ook bij optie A en optie B.

Directie Kinderopvang/Team
Directeur
Directie Kinderopvang/Team

Datum
2 oktober 2019

Onze referentie
2019-0000146297

Fraude en risico's

- De beide opties kunnen tot meer mis-/oneigenlijk gebruik leiden omdat de "straf" op onvolledige betaling van de eigen bijdrage afneemt: de uiteindelijke terugvordering (indien "gepakt") halveert gemiddeld genomen (optie B) of daalt gemiddeld zelfs met 90% (optie A).
- Bij de uitwerking van één van de optie opties zal daarom aandacht geschonken worden aan het voorkomen en tegengaan van oneigenlijk gebruik van kinderopvangtoeslag.
- De straf bij misbruik en oneigenlijk gebruik is goed ingebed in het systeem. Bij constatering van fraude volgt er een fraudetraject en zijn de sancties hoog.

Consequenties

- Beide opties hebben budgettaire implicaties. Optie A zal circa €7 ton programmakosten met zich meebrengen en voor optie B is dit circa €2 ton. Deze kosten zijn nog exclusief uitvoeringskosten en moeten van dekking worden voorzien. We stellen vooralsnog voor om dekking te halen uit de €2 mln. nog beschikbare middelen vanuit de RA-maatregel.
- De eerste inschatting is dat zowel optie A als optie B uitvoerbaar is voor de Belastingdienst. Bij optie A volstaat naar verwachting een beperkte ICT-aanpassing. De noodzaak tot het berekenen van de vereiste en betaalde eigen bijdrage, maakt optie B voor de uitvoering complexer.
- Beide opties zullen een wetswijziging van de Wet Kinderopvang behoeven. Een wetstraject duurt circa 1,5 jaar. Hieronder worden twee maatregelen geschetst die op korte termijn al ingezet kunnen worden om de problematiek aan te pakken.
- Bij de verdere uitwerking van één van de opties zullen de consequenties juridisch, budgettair en uitvoering nader onderzocht worden.

Maatregelen op korte termijn

- Vooruitlopend op de uitwerking van een van bovenstaande wijzigingen, wordt geadviseerd de volgende maatregelen te nemen:
  1. het formaliseren van de uitvoeringspraktijk van betalingsregelingen.
  2. een campagne voor ouders die hen beter informeert over de betaling van de kosten kinderopvang (incl. eigen bijdrage).
- Deze maatregelen verkleinen de problematiek op korte termijn, maar bieden geen structurele oplossing.

Maatregel 1.

- Wanneer de Belastingdienst constateert dat een deel van de kosten kinderopvang niet tijdig is betaald, accepteert hij onder voorwaarden een betalingsregeling tussen de ouder en de kinderopvangorganisatie ook als (bewijs van) betaling. Geadviseerd wordt deze werkwijze te formaliseren.
- Formaliseren van deze werkwijze kan in voorkomende gevallen (hoge) terugvorderingen voorkomen. Het vraagt echter een zeker doenvermogen van de ouder om actief tot handelen over te gaan. Het is belangrijk dat ouders hierin begeleid worden. Ook is de vraagouder hierbij afhankelijk van de welwillendheid van de kinderopvangorganisatie.
- Wanneer om uiteenlopende redenen geen betalingsregeling getroffen wordt tussen de ouder en de kinderopvangorganisatie, moet onder de huidige regelgeving alsnog de geheel ontvangen toeslag worden teruggevorderd door de Belastingdienst.

Maatregel 2. Bewustzijnscampagne

- Op dit moment lijkt de bekendheid rondom betaling eigen bijdrage bij ouders en kinderopvangorganisaties beperkt.
- In het Verbetertraject Kinderopvangtoeslag wordt op dit moment een communicatiecampagne gestart om ouders en kinderopvangorganisaties meer te informeren over de werking van de kinderopvangtoeslag. De bekendheid rondom betaling eigen bijdrage kan hier in meelopen.

5 Verdere proces

- Bij keuze voor één van de opties zal een wetstraject opgestart worden. Tegelijkertijd zullen, bij een akkoord, stappen ondernomen worden om de korte termijn maatregelen te realiseren.
- U zal in december geïnformeerd worden over de stand van zaken en planning van het traject.

Document 26c

Van: S24 <S24 @minszw.nl>
Verzonden: vrijdag 11 oktober 2019 11:10
Aan: S22 <S22 @minszw.nl>; S33 <S33 @minszw.nl>; S34 S34 @minszw.nl>; S35 <S35 @minszw.nl>; S32 <S32 @minszw.nl>; S36 <S36 @minszw.nl>
CC: S37 <S37 @minszw.nl>; @minszw.nl>
Onderwerp: terugkoppeling overleg Stas SZW- Stas FIN

Hoi,

Korte terugkoppeling call tussen van Ark-Snel (15 minuten):

- Inleidend stellen beiden bewindspersonen vast dat er door SZW, FIN en BD goed wordt samengewerkt. Daar zijn ze blij mee.

- Brief verbetertraject: Snel is akkoord, inclusief de paar kleine wijzigingen van FIN, Van Ark ook (wilde nog wel 1 keer goed lezen). Kan klaargezet worden voor tekening/verzending. Ik denk handig als S35 / S32 / S36 maandag even met S38 schakelt en hem van de laatste versie (met paar wijzigingen FIN) voorziet. Dan kan hij voorleggen ter tekening en verzending naar de Kamer verzorgen.

- Proportioneel terugvorderen: beide bewindspersonen gaan voor optie A. Stas. Fin wil in zijn oktoberbrief deze richting graag benoemen. Beide stassen bewust dat eea nader uitgewerkt moet worden en dat er oog moet zijn voor frauderisico's. Uitwerking/wetstraject kan gestart worden, SZW en minfin allereerst overleggen over een realistische planning. In de tussentijd zou het formaliseren van betalingsregelingen een oplossing moeten bieden. Aan de BD het verzoek om voorstellen te doen tav nadere uitwerking hiervan (denk aan gehanteerde termijnen).

- Reactie Zwartboek CAF. In gezamenlijkheid, Snel heeft als planning om in december te reageren. Akkoord wat van Ark betreft.

- Kamervragen Leijten inzake afwijzen kinderopvangtoeslag omdat toeslagpartner dagbesteding heeft. Geconstateerd dat we die samen oppakken. Niet expliciet besproken, maar akkoord als stas SZW antwoord mede-namens stas FIN.

Mail of loop langs bij vragen.

Groet,

S24

S24

.....
Directie Kinderopvang
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
Parnassusplein 5 | 2511VX | Den Haag
Postbus 90801 | 2509 LV | Den Haag
.....
T 070 S24
M 06 S24
E S24 @minszw.nl